

Handläggare
Emilia Hammer
018- 727 43 20

Datum
2016-02-15

Diarienummer
2014-006327-PL

Till miljö- och hälsoskydds nämndens
sammanträde den 2 mars 2016

Yttrande över detaljplan för kvarteret Norra Bäcklösa, granskning

Remiss från plan- och byggnadsnämnden , dnr. 2014-000032 Remisstid: 26 februari 2016

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskydds nämnden föreslås besluta

att överlämna yttrande till plan- och byggnadsnämnden enligt **bilaga 1**.

Sammanfattning

Nämnden har tidigare yttrat sig över förslaget. Nämnden vidhåller tidigare uppfattning om bullernivåer och att det inte utan tydligare skäl ska göras avsteg för Boverkets allmänna råd. Nämnden anser att det behövs ytterligare åtgärder för att minska mängden dagvatten och systemet behöver samordnas med arbetet för hela södra staden.

Ärendet

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att bygga cirka 550 bostäder i form av flerfamiljshus, radhus, villor och kedjehus. Syftet är också att skapa ett nytt parkområde med hög kvalitet och en förskola i bostadsnära läge. Utmed vägförbindelsen Gottsunda allé mellan Gottsunda och Ultuna ges möjlighet att ha lokaler för verksamheter i bottenvåningen.

Efter antagande i kommunfullmäktige den 23 februari 2015 överklagades detaljplanen på grund av formaliafel och planprocessen togs om från samrådsskedet. Området omfattar inte längre området söder om Gottsunda Allé och inte heller ett mindre område vid Artdatabanken där större vattensalamander har påträffats. Området ingår i förslaget till fördjupad översiktsplan för södra staden.

Trafikbuller

Nämnden ansåg i samrådsyttrandet att det saknas skäl för avsteg från Boverkets allmänna råd (2008:1) om buller i planeringen eftersom det är fråga om helt ny bebyggelse och ett helt nytt trafikstråk. Norra Bäcklösa är inte centralt beläget och det är inte komplettering av befintlig

bebyggelse varför det bedöms möjligt att finna förutsättningar för att planera området, även med hög täthet, i den här delen av Uppsala så att riktvärdena för buller klaras.

Av trafikbullerutredningen framgår att de ekvivalenta ljudnivåerna beräknas till över 65 dBA vid fasaderna mot Gottsunda Allé. Nämnden anser att 55 dBA bör vara vägledande i denna plan.

I planen har lokaliseringen och gestaltningen utgått från att avsteg ska kunna tillämpas och avsikten att bygga täta stadsgator är givet. De förutsättningarna ligger inte i linje med den hållbara samhällsbyggnad och att tänka nytt som förslaget till fördjupad översiktsplan för södra staden förespråkar.

En översyn behöver därför göras med avseende på avståndet mellan planerad bebyggelse och vägar samt byggnadernas höjd, placering, utformning och användningsområde. Om bullret fortfarande överstiger riktvärdena för bostäder kan åtgärder som trafikomläggningar, hastighetssänkningar, tystare vägbeläggning, skärmar och liknande föreslås. Först därefter är det rimligt att överväga så stora avsteg från de allmänna råden som nu föreslås.

Dagvatten

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansåg vid samrådsyttrandet att arbetet med dagvatten från planområdet behöver samordnas med planeringen och de pågående åtgärderna för hela södra staden. Ytterligare åtgärder för att minska mängden dagvatten från planområdet behövs troligen, dels för att kunna hantera stora flöden, dels för att effektivisera reningen av förorenat dagvatten. Nämnden anser att förslagen i Funktionsbeskrivning dagvattenlösningar, tillägg till Dagvattenutredning för Södra staden, Underlag för strategiskt program 2015-03-20 ska vara vägledande.

Anna Axelsson
miljödirektör

Bilagor

Yttrande över detaljplan för kvarteret Norra Bäcklösa, granskning

Handläggare
Emilia Hammer
018- 727 43 20

Datum
2016-02-15

Diarienummer
2014-006327- PL

Plan- och byggnadsnämnden

Yttrande över detaljplan för kvarteret Norra Bäcklösa, granskning

Remiss från plan- och byggnadsnämnden , dnr. 2014-000032 Remisstid: 26 februari 2016

Eftersom inga förändringar gjorts i planen beträffande trafikbullersituationen och dagvattnet vidhåller miljö- och hälsoskyddsnämnden samma synpunkter som vid samrådskedet, se bilaga 1.

Bengt Fladvad
ordförande

Anna Axelsson
miljödirektör

Bilaga 1

Yttrande över detaljplan för Norra Bäcklösa, samråd

Handläggare
Hannes Vidmark
018-727 43 52

Datum
2015-11-28

Diarienummer
2014-006327- PL

Till miljö- och hälsoskyddsnsämndens
sammanträde den 16 december 2015

Yttrande över detaljplan för Norra Bäcklösa, samråd

Remiss från PBN, dnr. 2014-32 Remisstid: 27 november, förlängd till 17 december

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnsämnden föreslås besluta

att överlämna yttrande till plan- och byggnadsnsämnden enligt **bilaga 1**

att besluta om omedelbar justering

Sammanfattning

Nämnden har tidigare yttrat sig över förslaget. Nämnden vidhåller tidigare uppfattning om bullernivåer och att det inte utan tydligare skäl ska göras avsteg för Boverkets allmänna råd. Nämnden anser att det behövs ytterligare åtgärder för att minska mängden dagvatten och systemet behöver samordnas med arbetet för hela södra staden.

Ärendet

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att bygga cirka 550 bostäder i form av flerfamiljshus, radhus, villor och kedjehus. Syftet är också att skapa ett nytt parkområde med hög kvalitet och en förskola i bostadsnära läge. Utmed vägförbindelsen Gottsunda allé mellan Gottsunda och Ultuna ges möjlighet att ha lokaler för verksamheter i bottenvåningen.

Efter antagande i kommunfullmäktige den 23 februari 2015 överklagades detaljplanen på grund av formaliafel och planprocessen tas om från samrådsskedet. Skillnaden mellan de båda samråden är att planområdet inte längre omfattar området söder om Gottsunda Allé och inte heller ett mindre område vid Artdatabanken där större vattensalamander har påträffats. Området ingår i förslaget till fördjupad översiktsplan för södra staden men det har inte påverkat det nya samrådet.

Nämnden yttrade sig i februari 2013 under samrådet och därefter på delegation under utställningen i mars 2014. Nämnden ansåg att det saknades skäl för avsteg från Boverkets allmänna råd och att planen behöver arbetas om i syfte att klara 55 dBA vid bostäder. Nämnden tillstyrkte förslaget i övrigt.

Nämnden var positiv till den dagvattenutredning som tagits fram men ansåg att ytterligare underlag behövde tas fram. Nämnden utvecklade sitt yttrande så här:

”Av trafikbullerutredningen framgår att de ekvivalenta ljudnivåerna beräknas till mellan 61-66 dBA vid fasad.(Nämnden anser att) 55 dBA inte ska överskridas i denna plan. Det borde finnas förutsättningar och möjlighet att planera ett helt nytt område i den här delen av Uppsala så att riktvärdena klaras och enligt nämndens uppfattning saknas skäl för avsteg från Boverkets allmänna råd.

Förskoleverksamheter ska dimensioneras så att ytorna blir tillräckliga i förhållande till antalet barn och att gårdar med goda kvalitéer erhålls.

Ytterligare underlag gällande dagvattnet behöver tas fram. Underlaget ska visa föroreningsbelastning för recipient efter rening och lämplighet och möjlighet för infiltration av dagvatten. Åtgärder behöver konkretiseras för varje delområde, bl. a med hänvisning till var oljeavskiljande funktion kommer att placeras och hur den ska utformas. För att minimera urlakningen av metaller till dagvatten ska obehandlad koppar och zink inte användas som byggmaterial.

På fastigheten Ultuna 2:1 ligger en hög jord som har använts vid fältförsök med radioaktiva substanser. Massorna utgör inte någon hälsofara för allmänheten.”

Genom delegation yttrade sig nämnden i utställningen i mars 2014 och vidhöll kravet på att sänka bullernivåerna. I yttrandet togs också frågan upp skyddsavstånd till djurhållning upp eftersom en studie om spridning av allergen hade tolkats felaktigt i planbeskrivningen.

Trafikbuller

Inga åtgärder för att minska trafikbuller har vidtagits. Skälen till det motiveras i planbeskrivningen med följande.

1. Bebyggelsen inom planområdet utgörs av tätare komplettering utmed ett kollektivtrafikstråk.
2. Detaljplanen ligger centralt i Uppsala, även om marken i dagsläget är obebyggd. Detta motiverar en tät och stadsmässig bebyggelse även inom den nya stadsdelen Bäcklösa.
3. Uppsala kommun arbetar just nu med ett program för stadsutveckling utmed Dag Hammarskjölds väg, där en tät stadsutveckling utmed vägen utreds. Detta område kommer att fungera som en viktig knutpunkt för kollektivtrafiken. Det är därför svårt att motivera en bebyggelse som utnyttjar marken mer extensivt i detta område, både ur bullersynpunkt och ur hållbarhetssynpunkt.

4. Det är endast ett fåtal lägenheter som kommer att påverkas av de höga bullernivåerna. Den högre bebyggelsen utgör en bullerskärm för den lägre bebyggelsen inne i kvarteret.
5. Det blir höga bullernivåer utmed Gottsunda allé, detta är inget som kommer att bli normgivande för fortsatt planering i området. Anledningen till att det kan vara möjligt att tillåta denna höga ekvivalenta nivå är att kollektivtrafiken kommer att trafikera gatan.
6. Inom byggrätten är det möjligt att flytta husen om detta skulle förbättra ljudnivån för lägenheterna.
7. Det skulle vara önskvärt att diskutera en lägre hastighet på Gottsunda allé när de nya bostäderna är uppförda, i och med att gatan kommer att få en helt annan karaktär då än vad den har idag. Detta är inget som kan regleras i detaljplanen.

Förvaltningen anser att det inte gjorts tillräckliga försök för att minska buller. Behovet av tät bebyggelse i nära anslutning till kollektivtrafikstråk ska å ena sidan vara vägledande. Å andra sidan innebär täta stadsgator en hög andel människor som exponeras för buller, det kan minska ventilationen i gaturummet vilket ökar luftföroreningar och det innebär risk för höga temperaturer i samband med värmeböljor. De här konflikterna mellan täthet och miljöaspekter innebär en utmaning i planeringen och aspekterna behöver tydligare vägas mot varandra än vad som skett i förslaget.

I den här planen har lokaliseringen och gestaltningen utgått från att avsteg ska kunna tillämpas och avsikten att bygga täta stadsgator är givet. De förutsättningarna ligger inte i linje med den hållbara samhällsbyggnad och att tänka nytt som förslaget till fördjupad översiktsplan för södra staden förespråkar.

Indragen husfasad, lägre bebyggelse mot vägarna och högre bebyggelse innanför samt olika skyddsåtgärder för att minska trafikbuller är alternativ som åtminstone borde ha prövats. Så har inte skett trots att området är obebyggt och det borde finnas förutsättningar att planera förutsättningslöst.

Mot den bakgrunden föreslår förvaltningen att nämnden upprepar sitt ställningstagande om bullernivåer från det förra samrådet.

Dagvatten

Arbetet med dagvatten från planområdet behöver göras om och samordnas med planeringen och de pågående åtgärderna för hela södra staden. Eftersom dagvattenflödet från området ökar med 270 % behövs åtgärder för att minska dagvattenmängden. En minskad mängd dagvatten ger förutsättningar för en effektivare rening av förorenad dagvatten. I förslaget till den fördjupade översiktplanen för södra staden föreslås åtgärder som förvaltningen anser ska vara vägledande:

”Inom kvartersmark och lokalt i gatumiljön sker en fördröjning av dagvattenavrinningen via lokala åtgärder som gröna tak, genomsläpplig

markbeläggning, ytlig avledning till vegetationsklädda fördröjningsytor, infiltration i naturlig mark eller fördröjning i naturlig mark alternativt i anlagda fördröjningsmagasin. Dessa olika metoder kan kombineras på många olika sätt. Fördröjningsåtgärderna syftar till att begränsa maxflöden till 50% av flödet som skulle uppkomma vid ett 20-årsregn, om åtgärder inte hade vidtagits.” (Källa: Funktionsbeskrivning dagvattenlösningar, tillägg till Dagvattenutredning för Södra staden, Underlag för strategiskt program 2015-03-20).

Förskola

Inom planområdet finns det möjlighet att bygga en förskola eller skola för att täcka det behov av förskole- eller skolplatser som uppkommer när området bebyggs med bostäder. Det saknas en beskrivning av ytor för utevistelse i förslaget.

Förorenad mark

På fastigheten Ultuna 2:1 söder om Gottsunda Allé har ett mindre område använts vid fältförsök med radioaktiva substanser. Området är efterbehandlat och slutrapporterat (MHN dnr 2012-4785).

Djurhållning

Boverket och Folkhälsomyndigheten använder olika angreppssätt för frågan om skyddsavstånd mellan djur och bostäder.

Boverkets vägledning (Boverket Rapport 2011:6) innehåller inte några rekommenderade skyddsavstånd då verket anser dem svåra att tillämpa i praktiken. Istället studerar man platsspecifika förutsättningar för att bedöma vilket avstånd som är rimligt mellan djurhållning och bostäder.

Folkhälsomyndigheten (Tillsynsvägledning hästhållning uppdat. 2014-09-10) rekommenderar ett skyddsavstånd på 200 meter mellan hästverksamheter som stall, hästhagar, paddock och bebyggelse. Detta avstånd ska ses som utgångspunkt för vidare utredning i varje enskilt fall, vid planärenden eller placering av bebyggelse eller hästverksamheter samt vid klagomålsärenden.

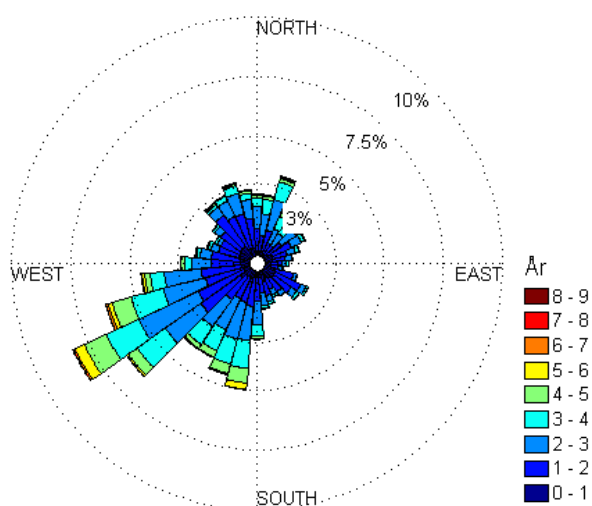
Ungefär 250 meter från planområdet finns en hästklirik som tillhör Universitetsdjursjukhuset vid Sveriges lantbruksuniversitet. I stallet finns plats för ett varierande antal hästar, som mest kan cirka 70 hästar finnas i stallet samtidigt. Det tillhör dock ovanligheterna att så många hästar finns inom anläggningen samtidigt.

Av planbeskrivningen framgår följande:

”Hagar och rasthagar är belägna omkring 45 meter från bostäderna. Den närmaste hagen är omkring 4,5 hektar stor och det innebär att hästarna har omkring 600 m² var att vistas på när stallet är fullbelagt. Mellan bostäderna och hagen ligger Dag Hammarskjölds väg. Den förhärskande vindriktningen i Uppsala är sydvästlig, vilket innebär att allergenerna i första hand kommer att spridas i nordostlig

riktning, det vill säga bort från planområdet. Den stora areal som hästarna vistas på samt att hagen inte ligger i direkt anslutning till bostäderna, innebär att halterna hästallergen i bostadsområdet blir låga.”

Förvaltningens uppfattning är att hagen öster om planområdet inte innebär någon större risk för olägenhet, trots det korta avståndet. Skälen är framför allt vindriktningen där östliga vindar utgör en försvinnande liten andel (se figur 1) men också att hagar utgör en svagare källa för hästallergen än till exempel stallbyggnader.

Figur 1 Vindros SMHI automatstation Uppsala för hela året. Färgerna indikerar vindhastighet i m/s, ringarna visar vindriktningarnas frekvens i %. (Källa: Vind- och luftkvalitetsstudie Östra Sala Backe och Årsta Torg, maj 2015)

Anna Axelsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1 Yttrande över detaljplan för Norra Bäcklösa, samråd

Bilaga 2 MHN protokoll 20130227

Handläggare
Hannes Vidmark
018- 727 43 52

Datum
2015-12-16

Diarienummer
2014-006327- PL

Plan- och byggnadsnämnden

Yttrande över detaljplan för Norra Bäcklösa, samråd

Remiss från PBN , dnr. 2014-32 Remisstid: 27 november, förlängd till 17 december

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det saknas skäl för avsteg från Boverkets allmänna råd (2008:1) om buller i planeringen eftersom det är fråga om helt ny bebyggelse och ett helt nytt trafikstråk. Norra Bäcklösa är inte centralt beläget och det är inte komplettering av befintlig bebyggelse varför det bedöms möjligt att finna förutsättningar för att planera området, även med hög täthet, i den här delen av Uppsala så att riktvärdena för buller klaras.

Av trafikbullerutredningen framgår att de ekvivalenta ljudnivåerna beräknas till över 65 dBA vid fasaderna mot Gottsunda Allé. Nämnden anser att 55 dBA bör vara vägledande i denna plan. En översyn behöver därför göras med avseende på avståndet mellan planerad bebyggelse och vägar samt byggnadernas höjd, placering, utformning och användningsområde. Om bullret fortfarande överstiger riktvärdena för bostäder kan åtgärder som trafikomläggningar, hastighetssänkningar, tystare vägbeläggning, skärmar och liknande föreslås. Först därefter är det rimligt att överväga så stora avsteg från de allmänna råden som nu föreslås.

Arbetet med dagvatten från planområdet behöver samordnas med planeringen och de pågående åtgärderna för hela södra staden. Ytterligare åtgärder för att minska mängden dagvatten från planområdet behövs troligen, dels för att kunna hantera stora flöden, dels för att effektivisera reningen av förorenat dagvatten. Nämnden anser att förslagen i Funktionsbeskrivning dagvattenlösningar, tillägg till Dagvattenutredning för Södra staden, Underlag för strategiskt program 2015-03-20 ska vara vägledande.

Ytor för utevistelse i anslutning till förskolan behöver säkerställas eller åtminstone beskrivas i planen för att tillgodose kvalitet och storlek.

Bengt Fladvad
ordförande

Anna Axelsson
miljödirektör

Diarienummer
PBN 2014-000032

Detaljplan för Norra Bäcklösa,

Normalt planförfarande

Finns utställd för granskning fr.o.m. 2016-02-05 t.o.m. 2016-02-26

Planförslaget med diarienummer PBN 2014-000032 är upprättat i januari 2016

Planområdet är lokaliserat i Bäcklösa, väster om Dag Hammarskjölds väg. Området avgränsas av en björkallé i norr, av Dag Hammarskjölds väg i öster, av Bäcklösabäcken i väster och av Gottsunda allé i söder. Planområdet omfattar cirka 7 hektar.

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att bygga cirka 550 bostäder i form av flerfamiljs-
hus, radhus, villor och kedjehus. Bebyggelsen tillåts vara två till sex våningar hög. Den högre
bebyggelsen möjliggörs utmed Dag Hammarskjölds väg, Bäcklösavägen och Gottsunda allé.
Syftet är också att skapa ett nytt parkområde med höga kvaliteter samt att skapa en förskola i
bostadsnära läge. Utmed vägförbindelsen Gottsunda allé mellan Gottsunda och Ultuna ges
möjlighet att ha lokaler för verksamheter i bottenvåningen.

Detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens intentioner. Dag Hammarskjöldsstråket
pekas ut som ett område där universitetsverksamheter och andra institutioner bör kopplas
samman med tät stadsbebyggelse och parker.

Efter antagande i kommunfullmäktige 2015-02-23 § 24, överklagades detaljplanen på grund
av formaliafel och planprocessen tas om från samrådsskedet.

Plan- och byggnadsnämnden tog 2015-09-24 beslut om att genomförande av aktuell detalj-
plan inte medför betydande miljöpåverkan enligt MB 6:11. Behovsbedömningen i sin helhet,
nämndens beslut samt länsstyrelsens yttrande finns att ta del av på granskningsplatserna och
på kommunens webbplats, [www.uppsala.se\stadsutveckling](http://www.uppsala.se/stadsutveckling).

Plan- och byggnadsnämnden godkände 2015-09-24 upprättad Miljökonsekvensbeskrivning
daterad 2012-08-30. Miljökonsekvensbeskrivningen finns också att ta del av på gransknings-
platserna och kommunens webbplats.

**Planförslag, miljökonsekvensbeskrivning, miljöbedömning steg 1 - behovsbedömning,
eventuella utredningar, samrådsredogörelse samt fastighetsförteckning finns även till-
gängliga hos:**

- Kommuninformation, Stationsgatan 12
- Stadsbiblioteket, Svartbäcksgatan 17
- Gottsundabiblioteket, Valthornsvägen 11, 756 50 Uppsala

Planförslag och behovsbedömning visas även på Uppsala kommuns webbsida,
[www.uppsala.se\stadsplanering](http://www.uppsala.se/stadsplanering)

Fastighetsägare förutsätts underrätta hyresgäster om planförslaget.

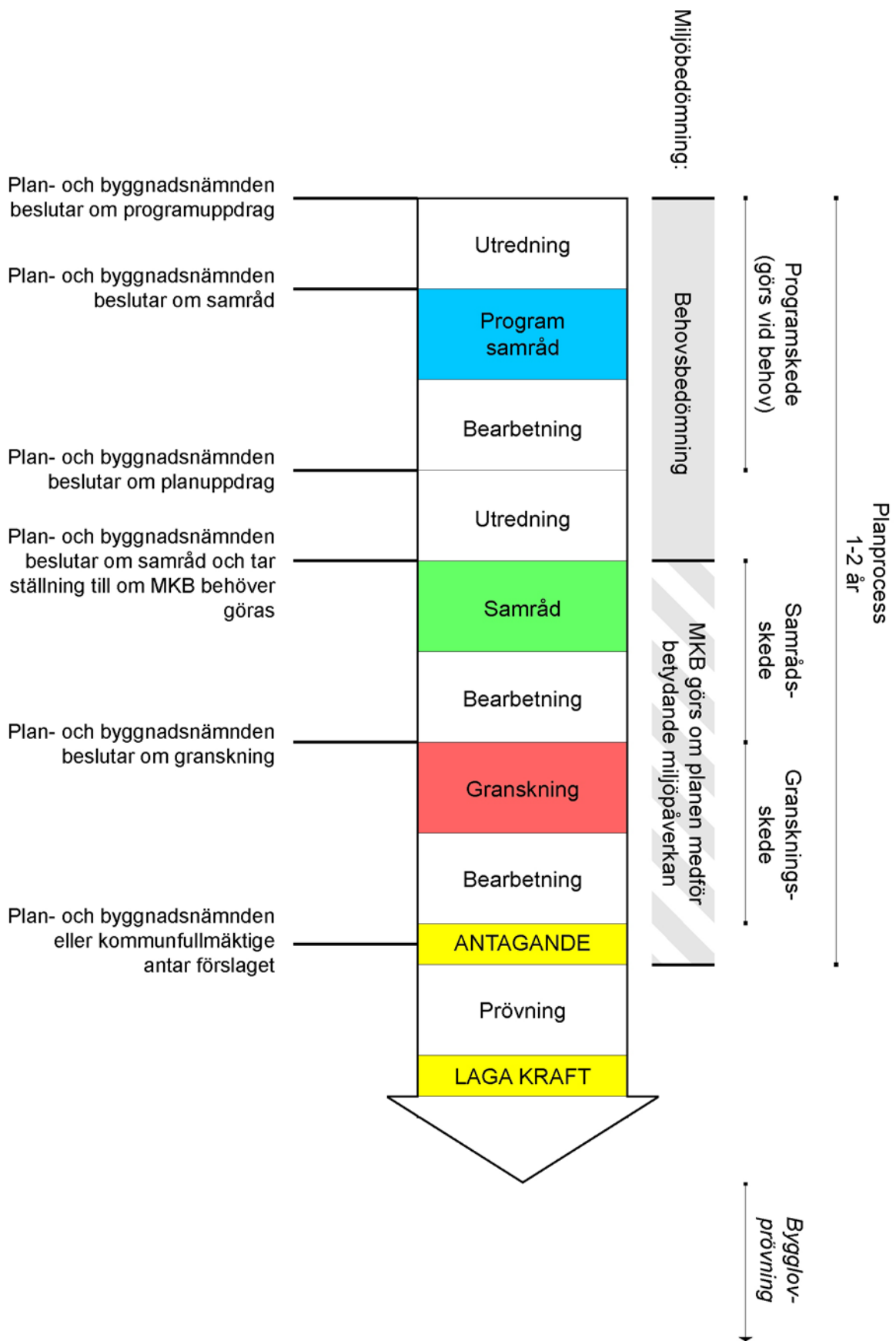
**Skriftliga synpunkter ska lämnas senast 2016-02-26 till:
Plan- och byggnadsnämnden, Uppsala kommun, 753 75 UPPSALA.**

Den som inte framfört synpunkter senast under granskningstiden, kan förlora rätten att överklaga ett eventuellt beslut att anta detaljplanen.

Uppsala januari 2016
Plan- och byggnadsnämnden

Uppgifter som du lämnar i yttrandet kommer att användas av plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun vid behandling av ärendet. Vi behandlar personuppgifter om dig enligt personuppgiftslagen (PUL). Enligt §§ 26 och 28 i samma lag har du rätt att, på skriftlig begäran, få information om och rättelse av de uppgifter som behandlas

Planprocessen - normalt planförfarande

Handläggare
Sofie Andersson Rosell
018-727 47 85

Diarienummer
PBN 2014-000032

Planbeskrivning

Detaljplan för norra Bäcklösa

Normalt planförfarande

GRANSKNINGSTID mellan 2016-02-05 och 2016-02-26

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HANDLINGAR	3
Samrådshandlingar	3
Övriga handlingar	3
Läshänvisningar	3
Medverkande	3
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	4
MILJÖBALKEN (MB).....	4
Miljöbalken 3, 4 och 5 kap	4
Miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kap	4
Miljöbalkens övriga kapitel.....	5
ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN	5
Artskyddsförordningens 4 §.....	5
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN.....	5
Översiktsplan.....	5
Program för södra staden.....	6
Detaljplaner	6
OMRÅDEFÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR	7
Plandata.....	7
Allmän områdesbeskrivning	7
Landskapsbild.....	8
Kulturarv	9
Naturmiljö.....	11
Bebyggelse och gestaltning	14
Offentlig och kommersiell service.....	18
Friytor.....	19
Tillgänglighet för funktionshindrade.....	19
Mark och geoteknik	19
Trafik och tillgänglighet.....	19
Hälsa och säkerhet.....	22
Teknisk försörjning	24
PLANENS GENOMFÖRANDE.....	25
Organisatoriska åtgärder	25
Tekniska åtgärder.....	25
Ekonomiska åtgärder.....	26
Fastighetsrättsliga åtgärder	27
Konsekvenser för fastigheter inom planområdet.....	27
PLANENS KONSEKVENSER	28
Nollalternativ	28
Miljöaspekter	28
PLANENS FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLAN OCH MILJÖBALKEN	31
Översiktsplan.....	31
Miljöbalken.....	31

HANDLINGAR

Samrådshandlingar

Planhandling

- Plankarta med bestämmelser
  - Planbeskrivning med illustrationer
- Miljökonsekvensbeskrivning med en bilaga

Övriga handlingar

Under planarbetet har dessutom följande handlingar upprättats:

- Miljöbedömning steg 1 behovsbedömning
- Fastighetsförteckning*
- Bullerutredning
- VA- och dagvattenutredning, med fyra bilagor
- Geoteknisk utredning, med tre bilagor
- Skötselplan för Genetiska trädgården, med två bilagor
- Arkeologisk utredning

Granskningshandlingarna finns tillgängliga på kommuninformationen på Stationsgatan 12, stadsbiblioteket och på Gottsundabiblioteket. Samtliga handlingar finns att ta del av på Uppsala kommuns webbplats www.uppsala.se. Handlingar markerade med * finns inte på webbplatsen på grund av PUL (personuppgiftslagen).

Läshänvisningar

Plankartan är den handling som är juridiskt bindande och anger vad som t ex ska vara allmän plats, kvartersmark, hur bebyggelsen ska regleras m.m. Plankartan ligger till grund för kommande bygglovprövning.

Planbeskrivningens syfte är att beskriva områdets förutsättningar och de förändringar som planen innebär. Planbeskrivningen ska vara ett stöd för att kunna tolka plankartan.

Medverkande

Detaljplanen har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen i samarbete med andra kommunala förvaltningar och sökanden, Akademiskahus och Besqab.

Situationsplan, illustrationer och tekniska utredningar har gjorts av White, Conec och WSP. Den geotekniska utredningen har gjorts av Geostatik ErikssonWallin AB. Den arkeologiska utredningen har gjorts av Societas Archaeologica Uppsaliensis.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att bygga cirka 550 bostäder i form av flerfamiljshus, radhus, villor och kedjehus. Bebyggelsen tillåts vara två till sex våningar hög. Den högre bebyggelsen möjliggörs utmed Dag Hammarskjölds väg, Bäcklösavägen och Gottsunda allé. Syftet är också att skapa ett nytt parkområde med höga kvaliteter samt att skapa en förskola i bostadsnära läge. Utmed vägförbindelsen Gottsunda allé mellan Gottsunda och Ultuna ges möjlighet att ha lokaler för verksamheter i bottenvåningen.

Detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens intentioner. Dag Hammarskjöldsstråket pekas ut som ett område där universitetsverksamheter och andra institutioner bör kopplas samman med tät stadsbebyggelse och parker.

Efter antagande i kommunfullmäktige 2015-02-23 § 24, överklagades detaljplanen på grund av formaliafel och planprocessen tas om från samrådsskedet.

MILJÖBALKEN (MB)

Miljöbalken 3, 4 och 5 kap

Planområdet är lokaliserat intill Natura 2000-objektet Bäcklösa. Detaljplaneområdet avvattnas till Fyrisån. Fyrisån är upptagen som ytvattenförekomst som belagts med miljö kvalitetsnorm. I detta läge uppnår Fyrisån måttlig ekologisk status och ej god kemisk ytvattenstatus enligt miljö kvalitetsnormerna.

Miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kap

Miljöbalken 6:1–6:18 och 6:22 tillämpas om ett genomförande av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (EU-direktiv 2001/42 EG). Vid betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning av planen göras under vars process en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. En behovsbedömning utifrån förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, bilaga 2 och 4, görs för att ta ställning till om ett genomförande av en detaljplan kan antas leda till en betydande miljöpåverkan eller inte.

Samlad bedömning av betydande miljöpåverkan

En behovsbedömning, daterad 2012-03-13, har upprättats. Sammantaget visar bedömningen att den största risken för negativ miljöpåverkan ligger i planområdets närhet till Natura 2000-området Bäcklösa. Detta kan negativt påverka de känsliga naturtyperna och arterna som finns utpekade i beskrivningen av Natura 2000-området. I övrigt innebär detaljplanens genomförande dock ingen betydande miljöpåverkan.

Motiverat ställningstagande

Med utgångspunkt i behovsbedömningen är kommunens samlade bedömning att ett genomförande av detaljplan för norra Bäcklösa kan medföra betydande miljöpåverkan enligt MB 6:11. En miljöbedömning enligt MB 6:11–6:18 bedöms därmed behöva genomföras. I miljökonsekvensbeskrivningen kommer dock endast konsekvenserna för Natura 2000-området att beskrivas och bedömas. Övriga frågor bedöms inte medföra risk för betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning och framför i samrådsyttrande daterat 2012-06-11 att planens genomförande utifrån en sammanvägd bedömning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Conec har anlåtats för att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med MB 6:11–6:18. Plan- och byggnadsnämnden godkände 2012-12-13 upprättad miljökonsekvensbeskrivning daterad 2012-08-30 (reviderad 2014-02-12, endast redaktionella ändringar). MKB:n sammanfattas i avsnittet *Planens konsekvenser* under rubriken *Naturmiljö*. Ett samråd har hållits med länsstyrelsen den 2012-08-16 avseende avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöbalkens övriga kapitel

Detaljplanen påverkar diken och alléer som är skyddade av biotopskydd, enligt miljöbalken kapitel 7. Planområdet ligger inom förordnandet om vattenskyddsområde, i den yttre skyddszone.

ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN

Artskyddsförordningens 4 §

Alla groddjur är fridlysta. Större vattensalamander är skyddad enligt artskyddsförordningens 4 § vilket innebär att själva individerna och deras livsmiljöer (övervintringsområde och lekplats) är skyddade. Groddjur ingår inte i de arter som Bäcklösa Natura 2000 avser att skydda.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens intentioner. Dag Hammarskjöldsstråket pekas ut som ett område som bör koppla samman universitetsverksamheter och andra institutioner med tät stadsbebyggelse och parker. Översiktsplanens intention är att Dag Hammarskjöldsstråket blir en förlängning av den centrala staden söderut till Kronåsen-Ulleråker-Ultuna. Det är särskilt viktigt med en sammanlänkning i söder mellan Gottsunda, Ultuna och Sunnersta. Enligt översiktsplanen bör områdets utveckling läggas fast i ett eller flera områdesprogram eller i en fördjupad översiktsplan. Enligt översiktsplanen som arbetas fram under 2015 och som är ute på samråd i samband med framtagandet av denna planhandling är Gottsunda/Ultuna utpekade som en stadsnod. Stadsnoder är noder i staden som kompletterar innerstadens speciella och överordnade roll i kommunen och länet. De har en starkt strukturerande roll, är övergripande knutpunkter och mötesplatser i staden och har en innerstadslignande fysisk struktur. Stadsnoden består av två tyngdpunkter, Gottsunda centrum och

området runt SLU i Ultuna. Inriktning: Gottsunda Allé och Ultuna Allé är centrala gator för att knyta ihop de båda centrala punkterna i stadsnoden. Särskild hänsyn ska tas för att stråket längs alléerna ges en utformning och innehåll som binder samman de båda tyngdpunkterna.

Program för södra staden

Parallellt med arbetet med detaljplanen har ett program för södra staden påbörjats. Detaljplanen har samordnats med arbetet med programmet.

Programmet för södra staden kommer att belysa och ge en helhetssyn på hur kommande bebyggelse längs Dag Hammarskjölds väg påverkar riksintresseområdets värden. I programmet kommer också de kumulativa effekterna av den nya bebyggelsen att beskrivas. I samband med arbetet med detaljplanen har kontinuerlig dialog upprätthållits med gruppen som arbetar med programmet för södra staden. Detta innebär att strukturen som föreslås i detaljplanen är väl förankrad i arbetet med programmet. Detaljplanen förhåller sig också till de riktlinjer som finns i översiktsplanen angående Uppsalas utveckling. Plan- och byggnadsnämnden ser, utifrån dialog med projektgruppen som arbetar med programmet för södra staden, ingen risk att de tre huvudspåren (staten, kyrkan och universitetet) inom riksintresset för kulturmiljövärden påverkas negativt av bebyggelseutveckling inom denna detaljplan.

Avvägningar gentemot programmet för södra staden har också gjorts i andra frågor, bland annat gällande gatunät och kollektivtrafikstråk. Detaljplanen försvårar inte genomförandet av programmet för södra staden, då det fortfarande är möjligt att skapa ett flexibelt gatunät i Bäcklösa. Detaljplanen har utformats så att den kan bli en del av en större struktur, då planområdet i väster och söder avgränsas av allmän plats, både i form av park och av gata. Det kommer därmed vara möjligt att koppla ihop planområdet med nya utvecklingsområden både väster om och söder om denna detaljplan.

Detaljplaner

Det finns en detaljplan för Genetikcentrum, Ultuna 2:26. Denna detaljplan vann laga kraft 2011. Byggnaden får användas till skola, kontor, kategoriboende, vård och laboratorium. Genomförandetiden går ut i juni 2016.

Det finns en detaljplan för fortsättningen av Ultuna allé västerut. Denna väg länkar ihop Gottsunda centrum med universitetsområdet. Detaljplanen vann laga kraft 2012-10-18.

Inom planområdet finns också en detaljplan för ett biobränsleeldat kraftverk i Ultuna. Planen är från 2006. I detaljplanen ges möjlighet att bygga ett kraftverk och en lokalgata på fastigheten Ultuna 2:24. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

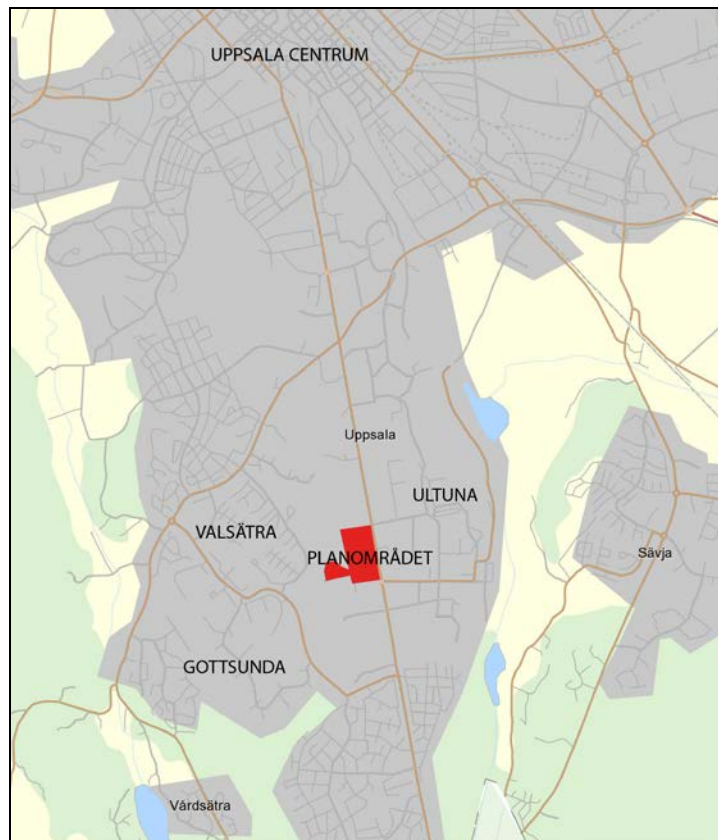
För den del av Dag Hammarskjölds väg som passerar planområdet finns en detaljplan från 2008. Denna detaljplan gäller för vägen och en del av Universitetsområdet. Detaljplanen reglerar möjligheten att bygga ut universitetet. Den möjliggör också utbyggnaden av en cirkulationsplats på Dag Hammarskjölds väg. Planens genomförandetid går ut 2018. Anledningen till att en ny detaljplan görs innan genomförandetiden löpt ut är att i samband med planarbetet för norra Bäcklösa konstaterades att en cirkulationsplats i detta läge skulle påverka björkallén utmed Dag Hammarskjöldsväg negativt, då flera björkar skulle behöva tas ned i samband med byggnationen av cirkulationsplatsen. Björkalléns värde anses viktigare för området än de värden som cirkulationsplatsen skulle medföra, vilket innebär att detaljplanen för cirkulationsplatsen ändras.

OMRÅDEFÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Plandata

Geografiskt läge och areal

Planområdet är lokaliserat i Bäcklösa, väster om Dag Hammarskjölds väg. Området avgränsas av en björkallé i norr, av Dag Hammarskjölds väg i öster, av Bäcklösabäcken i väster och av Gottsunda allé i söder. Planområdet omfattar cirka 7 hektar.

Planområdet ligger omkring 5 km från Uppsala centrum.

Markägoförhållanden

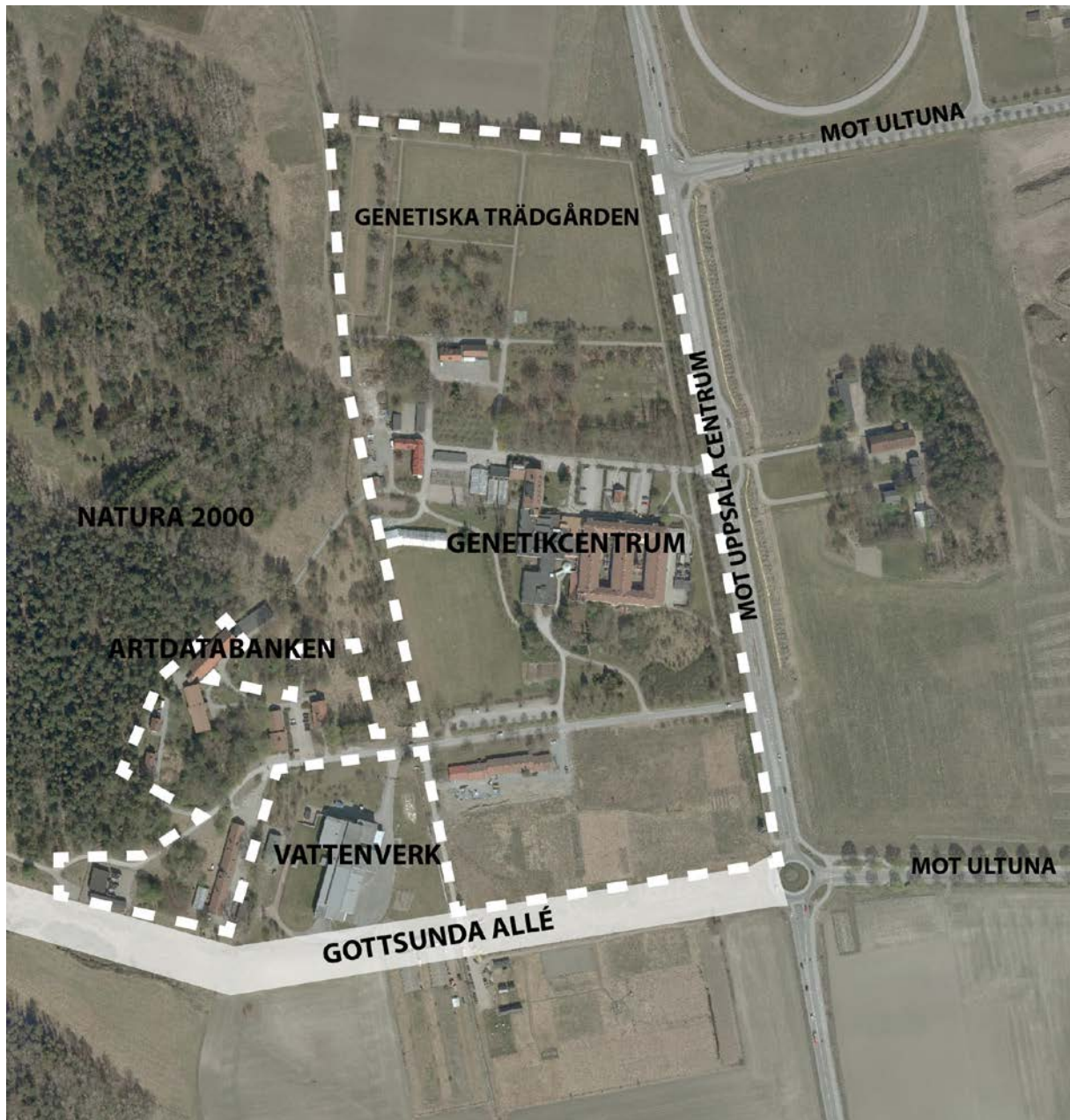
Marken inom planområdet ägs av Akademiska hus.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 5 år från det datum planen vinner laga kraft.

Allmän områdesbeskrivning

Marken inom planområdet består till stora delar av Genetiska trädgården, som har använts för undervisning vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Intill planområdet finns Gottsunda allé, den gata som förbinder Gottsunda centrum med Ultuna campus.

Planområdet är markerat med streckad linje.

Landskapsbild

Förutsättningar

Planområdet ligger i ett område där jordbruksmark dominerar. Här finns Genetiska trädgården, beteshagar, åkrar och försöksodlingar. Omgivningen har en lantlig karaktär, trots att det endast är ett par kilometer in till Uppsala centrum.

Förändringar

Den öppna landskapsbilden kommer att försvinna längs Dag Hammarskjölds väg. Jordbrukslandskapet kommer att ersättas med bebyggelse och en tät stadsstruktur kommer att byggas längs med Dag Hammarskjölds väg. Landskapsbilden har inte några dokumenterade skydd och området är utpekad i översiktsplanen som ett utvecklingsområde, där ny bebyggelse ska tillkomma för att länka samman

Gottsunda och Ultuna. I detta fall bedöms intresset att bebygga området vara större än att bevara landskapsbilden.

Kulturarv

Förutsättningar

Planområdet ligger intill Dag Hammarskjölds väg som är en del av riksintresset för Uppsala stad.

Kröningsstaden

Uppsala var under nära 200 år landets kröningsstad. Gustav Vasa och hans söner som sökte kunglig legitimitet i Uppsala. I Uppsala fanns symbolerna och myterna, Gamla Uppsala, Erik den heliges relikier, Mora stenar etc. Här fanns också den andliga makten i Sverige (ärkebiskopen och katedralen), varför valet av Uppsala som kröningsstad även ska ses som en del i en politisk propaganda. Att bygga fästningen på Kasåsen och rikta sina kanoner mot ärkebiskopen och Domkyrkan var en sådan markering av kungens makt.

Mellan åren 1528 till 1719 lät följande kungligheter kröna sig i Uppsala domkyrka: Gustav Vasa 1528, Erik XIV 1561, Johan III 1569, Sigismund 1593, Karl IX 1607, Gustav II Adolf 1617, Karl X Gustav 1654, Karl XI 1675 och Ulrika Eleonora 1719.

Kröningsgästerna kom framför allt från söder och angjorde land- eller sjövägen Flottsund. Därifrån fungerade troligvis vägen på Uppsalaåsen som processionsväg fram till slottet. Inför drottning Kristinas planerade kröning i Uppsala bestämdes att Uppsala skulle få en modern stadsplan enligt rutnätsprincipen, värdig en stormakts kröningsstad. I detta koncept ingick bland annat ett centralt beläget, hörnslutet torg med två huvudgator enligt romerska förebilder. För att ytterligare ge staden värdighet anlades långa, raka infartsvägar från landet mot staden, varav en drogs från Flottsund till Uppsala slott och Kung Jans port. Detta blev den nya kröningsvägen. Av olika skäl kom dock Drottning Kristinas kröning att flyttas till Stockholm. Men därefter fortsatte kröningshögtiderna i Uppsala med Karl X Gustav 1654 och upphörde först med Ulrika Eleonora 1719.

Sedan FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld omkommit i en flygolycka 1961 beslutade Uppsala kommun 1963 att Flottsundsvägen skulle få namnet Dag Hammarskjölds väg. Dags far, Hjalmar Hammarskjöld, var landshövding i Uppsala åren 1907–1930 och bodde på Uppsala slott, och Dag växte följaktligen upp i den miljön.

Den raka infartsvägen från Flottsund till slottet är således en viktig del av riksintresset och ska särskilt beaktas.

Universitetsstaden

Dag Hammarskjölds väg är också ett viktigt stråk i universitets- eller kunskapsstaden Uppsala. Ett stråk som sträcker sig från Uppsala universitet i norr till Sveriges lantbruksuniversitet i söder.

Planområdet utgörs av delar av Ultuna kungsladugårds tidigare ägor och det intilliggande Hammarbys ägor. På 1840-talet etablerades Ultuna lantbruksinstitut som senare blev lantbrukshögskolan och 1977 Sveriges lantbruksuniversitet. På Vipängen och Bäcklösa, f.d. torpställen, anlades försöksverksamheter. På Vipängen förlades Statens pälsdjursförsök och i Bäcklösa en station för svin och fjäderfä. På andra sidan vägen fick Svenska Utsädesfilialen nya byggnader 1938 och mitt emot dem anlades ett genetiskt centrum, med institutionslokaler och en genetisk trädgård anlades för forskning och undervisning. I den genetiska trädgården planterades en björkallé utmed Dag Hammarskjölds väg, med norrlandsbjörk i norr och skånebjörk i söder och däremellan björkar från olika breddgrader. Idag finns Engelska skolan i universitets gamla lokaler.

Fornlämningar

Detaljplanen berör inga idag kända fornlämningar. Området kring Bäcklösa, Valsätra och Ultuna är dock mycket fornlämningsrikt och har varit föremål för flera arkeologiska undersökningar. Östra delen av planområdet har en rumslig kontakt med det stora förhistoriska boplatsområde som uppträder öster om Dag Hammarskjölds väg. Detta område identifierades okulärt vid en utredning 1999 (RAÄ Uppsala 555:1). Utredningens slutsats var att boplatzlämningar kan fortsätta längre västerut och in i planområdet. Strax utanför planområdets sydvästra del har det uppmärksammats en äldre tegelugn (RAÄ Uppsala 684). I vilket sammanhang som ugnen tillkommit är oklart. I åkermarken söder om planområdet förekommer skärvsten. Stenen indikerar sannolikt ett förhistoriskt boplatsområde. Dess totala utbredning är okänd (RAÄ Uppsala 557:1). Objektet listas som bevakningsobjekt. Det kan inte uteslutas att lagskyddade fasta fornlämningar och kulturlämningar berör planområdet. För att klargöra om ytterligare utredningsbehov föreligger ska samråd ske med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Arkeologiska utredningar är nödvändiga för att klargöra om det finns fornlämningar inom planområdet.

Värdefull bebyggelse

En utredning av den bebyggelse som finns inom planområdet har gjorts av Upplandsmuséet och Karavan landskapsarkitekter. En byggnad, där det idag finns en målerifirma, motsvarar sådan bebyggelse som avses i plan- och bygglagens 8 kapitel 13 § och omfattas av de generella varsamhetskraven i PBL.

Värdefulla träd

Den treradiga björkallén utmed Dag Hammarskjölds väg som planterades under början av 1980-talet innehåller björkar som är insamlade från olika växtplatser i Sverige från Kiruna i norr till Ystad i söder. De är planterade i ordning efter den ursprungliga ståndortens breddgrad så att den ärftliga variationen i lövsprickning och avlövnning kan avläsas. I den öst-västliga allén i områdets norra del finns främst småvuxna björkar från de nordliga länen. Den är planterad 1940.

Den treradiga björkallén.

Förändringar

Detaljplanen kommer inte att innebära att nya in- och utfarter anläggs mot riksintresset Dag Hammarskjölds väg, endast befintliga in- och utfarter kommer att användas. Den nya bebyggelsen kommer att förstärka vägens axialitet, då bebyggelsen placeras parallellt med Dag Hammarskjölds

väg. Lokaliseringen av bebyggelsen och bebyggelsens utformning har anpassats efter de tidiga diskussioner som förts i samband med arbetet med programmet för södra staden.

Fornlämningar

En arkeologisk utredning har gjorts av Societas Archaeologica Uppsaliensis. I denna konstateras att större delen av utredningsområdet låg under vatten fram till cirka 1000 f.Kr., det är först efter Kristi födelse som hela området utgör fast land. Historiska kartor visar att största delen av området har utgjorts av ängs-, hag- och brukad mark fram till Genetiska trädgårdens anläggande på 1930-talet. I väster har två torp, Bäcklösa och Källtorpet, tidigare befunnit sig. Inventering och sökschaktning gav inga spår av förhistorisk karaktär. Tvärtom visade det sig att marken i det aktuella området till stor del upptas av omrörda lager från senare tid. Utredningen har inte gett några fynd eller anläggningar av arkeologisk karaktär i de områden som varit tillgängliga för sökschaktning.

Värdefull bebyggelse

Den värdefulla byggnaden som pekas ut i den utredning som tagits fram av Upplandsmuséet och Karavan landskapsarkitekter AB kommer inte att påverkas av genomförandet av detaljplanen.

Värdefulla träd

Den björkallé som idag omgärdar Genetiska trädgården kommer att bevaras. För att säkerställa dess fortlevnad är den nya bebyggelsen separerad från allén med en gångväg.

Naturmiljö

Förutsättningar

Natura 2000-område

Syftet med skyddet av Natura 2000-objektet Bäcklösa är att uppnå och bevara en gynnsam bevarandestatus för västlig taiga och trädklädd betesmark, samt för arterna grön sköldmossa och cinnoberbagge. Målsättningen är att öka arealen av västlig taiga. En del av området uppfyller idag inte kriterierna för naturtypen. Vidare är målsättningen att behålla arealen trädklädd betesmark. Livskraftiga populationsstorlekar ska behållas för de listade arterna, samt för arter som är typiska för de listade naturtyperna. De främsta hoten mot arterna och den västliga taigan är skogsbruk. Det främsta hotet mot den trädklädda betesmarken är igenväxning till följd av upphörd hävd.

Värdefulla träd

Den treradiga björkallén utmed Dag Hammarskjölds väg har framförallt kulturhistoriskt höga värden och är därmed viktig att bevara.

Inom området finns också ett flertal jätteträd, vilket innebär träd med en omkrets över 3 meter. Dessa träd utgörs av ekar i de norra delarna av planområdet och en alm, i de östra delarna av planområdet.

Genetiska trädgården

Under 1930-talet anlade Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) en botanisk-genetisk trädgård i Bäcklösa, i anslutning till en naturlig ekbacke. Trädgården och institutionslokaler byggdes successivt ut under mitten och andra hälften av 1900-talet. 1991 tillkom en större laboratoriebyggnad som tillsammans med det tidigare byggnadsbeståndet bildade Genetiskt Centrum med institutioner för bland annat växtförädling, genetik och mikrobiologi. I trädgården finns en betydande samling av genetiskt intressanta arter av lövträd, barrträd och buskar som har hämtats från växtplatser i Sverige och i andra länder. Ett syfte med trädgården var att studera mångformighet inom en art i fråga om växtsätt, blad- och blomform och ärftliga variationer beroende på förhållandena i de olika ursprungsmiljöerna. Den genetiska trädgården har använts av berörda institutioner inom SLU för forskning, undervisning och växtförsök.

Rödlistade arter

Rödlistade arter av växter och svampar har observerats på flera håll inom planområdet. I Genetiska trädgården, på marken bland ekarna, har jättekamskivling, rotsopp och sommarsopp observerats (2008). Nära diket i den nordvästra delen av planområdet är kärlväxten humlesuga observerad (2013). Längre söderut, på upplagsyta med jordhögar, i rabatter eller på andra ytor med störd mark, har ett antal kärlväxtarter knutna till öppen/störd mark observerats genom åren. Bland dessa kan nämnas grusnejlika, renlost, bolmört, riddarsporre, kranssalvia, paddfot och blek jordrök (de två sist uppräknade fanns där 2013). Fläcklungört, månviol, naverlön och buskvicker (den senare 2013) har också hittats vid eller i närheten av upplagsytan. De tre förstnämnda är sannolikt odlade/förvildade. Inom planområdet finns också det rödlistade trädet ask. I de södra delarna av Genetiska trädgården har de rödlistade svamparna Almrostöra (listad som sårbar) och Hårig jordstjärna (listad som nära hotad) hittats. Dessa arter omfattas dock inte av artskyddet.

Ett antal rödlistade arter av insekter har också påträffats inom området. Den i EU prioriterade arten cinnoberbagge hittades i poppelallén vid diket 2001. Senare har den påträffats utanför planområdet, i båda delarna av Natura 2000-objektet. I planområdets västra delar har grönhjon, silverfläckad sorgfluga, prickvingad svävfluga, almsnabbvinge m.fl. observerats (den senare 2013).

När det gäller fåglar har flera rödlistade arter observerats inom planområdet. Bland häckande arter kan nämnas göktyta, hämpling och tornseglare. Övriga observerade rödlistade arter är bivräk, gräshoppssångare, busksångare, mindre hackspett, mindre flugsnappare, raphöna, rosenfink och sånglärka.

Större vattensalamander

Vid Artdatabankens lokaler, i den sydvästra delen av planområdet, har en förekomst av större vattensalamander upptäckts. Större vattensalamander har registrerats i trädgårdsdammen vid kontorsbyggnaden. Populationens storlek och status är okänd. Man kan anta att de enstaka individerna som setts i dammen har utbyte med andra individer i andra dammar i närheten, till exempel vid Malma gård, och att de därför tillsammans är en livskraftig population. Länsstyrelsens ansvarar för tillsynen av fridlysta arter.

Miljö kvalitetsnorm för Fyrisån

Detaljplaneområdet avvattnas till Fyrisån. Fyrisån, Ekoln-Sävjaån är en ytvattenförekomst som belagts med miljö kvalitetsnorm. Det innebär bland annat att en detaljplaneläggning inte får försvåra att fastlagd miljö kvalitetsnorm följs. I detta läge uppnår Fyrisån måttlig ekologisk status enligt miljö kvalitetsnormerna. Anledningen till att ån endast uppnår måttlig ekologisk status är övergödningen av Fyrisån och morfologiska förändringar. År 2021 ska Fyrisån uppnå god ekologisk status enligt målen för Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattenområde.

Fyrisån uppnår i detta läge inte god kemisk ytvattenstatus enligt miljö kvalitetsnormerna. Detta beror på att miljö kvalitetsnormen för nonylfenol överskrids i denna vattenförekomst. År 2015 uppnåddes god kemisk status enligt målen för Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattenområde. Gällande kvicksilver, kvicksilverföreningar samt bromderad difenyleter uppnås dock ej god kemisk ytvattenstatus. Dessutom är Antracen undantaget ur miljö kvalitetsnormen fram till 2021, då ytterligare utredningar behövs för att utreda orsaken samt bedöma vilka eventuella åtgärder som är lämpliga.

Förändringar

Natura 2000-område

Då bebyggelsen placeras intill Natura 2000-områden har en miljökonsekvensbeskrivning gjorts för att utreda detaljplanens eventuella påverkan på den skyddsvärda naturen. I den miljökonsekvensbeskrivning som upprättades 2012-08-30 konstateras ingen betydande miljöpåverkan. Redan idag finns verksamheter i Natura 2000-objektets omgivningar, till exempel Artdatabanken. Trots det finns de arter (främst Cinnoberbagge) som nämns i beskrivningen av Natura 2000-objektet kvar i området.

Längs de sträckor där planområdet tangerar Natura 2000-området Bäcklösa planeras parkstråk med gång- och cykelvägar samt ett dike för omhändertagande av dagvatten. Det innebär att ingen ny bebyggelse kommer att uppföras i direkt anslutning till Natura 2000-objektet.

Värdefulla träd

Björkallén utmed Dag Hammarskjölds väg och norr om planområdet bevaras och marken planläggs som park. Björkallén separeras från den nya bebyggelsen med en ny gångväg. För att björkarna ska kunna behållas i samband med nybyggnation bör den befintliga grönytan som träden växer i hållas så intakt som möjligt.

PARK Stora delar av Genetiska trädgården blir park. Merparten av de värdefulla träden och alla ekar står i det område som blir park.

Två av de jätteträd som ska bevaras i parken.

Genetiska trädgården

I samband med den pågående koncentrationen av universitetets lokaler till centrala Ultuna har SLU lämnat f.d. Genetikcentrum och den aktiva vidareutvecklingen av trädgården har i huvudsak upphört. De kvarvarande delarna av trädgården som berörs av den nu aktuella exploateringen med bostäder har kulturella, miljömässiga och vetenskapliga kvaliteter. I detaljplanen har huvuddelen av Genetiska trädgården med de stora ekarna, fruktträdgården och björkalléerna avsatts till en kommunal park. För att det värdefulla växtbeståndet ska bevaras krävs särskilda åtgärder för skydd under utbyggnaden och en plan för framtida skötsel. En skötselplan för Genetiska trädgården har tagits fram i samband med planarbetet. I denna preciseras hur skötseln av parken ska gå till för bevara och utveckla de värden som finns i parken idag samt för att tillgängliggöra parken för allmänheten.

n₂ Genetiska trädgården ska skötas enligt skötselplan.

Rödlistade arter

Detaljplanen bedöms inte ge någon stor negativ påverkan på bevarandestatusen hos rödlistade arter av växter, svampar och insekter. Merparten av lokalerna berörs inte direkt av exploateringen. Eftersom stora delar av Genetiska trädgården inte ska exploateras utan utgöra park finns det möjligheter att bevara goda förutsättningar, åtminstone för de rödlistade växt- och svamparterna genom en

genomtänkt skötsel av mark och vegetation. Den skötselplan som tagits fram för parken säkerställer detta.

Större vattensalamander

Detaljplanen möjliggör dagvattendammar, vilket förbättrar större vattensalamanderns lekmöjligheter. Diket i Natura 2000-området påverkas inte av detaljplanens genomförande. I intilliggande detaljplan för Bäcklösa (dnr: 2012/20086) föreslås en park för omhändertagande av dagvatten samt att befintlig kulvertering av Bäcklösabäcken tas bort. I detaljplanen har trädgårdsdammen och dess absoluta närområde undantagits. Salamandrarna har fortfarande tillgång till Bäcklösabäcken (presumtiv spridningsväg) och till omgivande anslutande skogsområde med goda möjligheter till övervintring. Planerad bebyggelse tillkommer på artdatabankens befintliga byggnadsyta samt i form av villor med stora tomter. Dessa åtgärder innebär att livsmiljöerna för större vattensalamander finns kvar även efter detaljplanens genomförande. Detta innebär dock inte att det blir möjligt att exploatera området i strid med artskyddsförordningen, utan frågan kan komma att prövas i ett senare skede. Om framtida verksamhetsutövare utför en åtgärd som kan vara i strid med miljöbalken eller artskyddsförordningen är denne skyldig att söka de godkännanden eller dispenser som behövs.

Under arbetsskedet för byggnader i närheten behövs åtgärder för att inte större vattensalamander eller andra groddjur ska skadas, till exempel en tillfällig barriär runt arbetsområdet.

Miljö kvalitetsnorm för Fyriskan

I den dagvattenutredning som har tagits fram föreslås fördröjningsåtgärder som inte ökar dagvattenflödena i Bäcklösabäcken. Förslaget omfattar lokala åtgärder, exempelvis svackdiken, makadammagasin under parkeringsplatser och översvämningssytor. Den nya bebyggelsen ökar föroreningarna i dagvattnet, genom att andelen hårdgjorda ytor ökar i området. Den reningseffekt som uppnås genom öppna diken och översvämningssytor bedöms dock vara tillräcklig för att rena dagvattnet.

- n₃ Minst 50 % av dagvattnet från tak ska avledas ovan mark ut över infiltrationsytor där vattnet ges möjlighet att fördröjas/infiltreras innan det leds vidare. Anledningen till att det är viktigt med infiltration av dagvatten är att Bäcklösabäcken inte klarar höga flöden av dagvatten.

Bebyggelse och gestaltning

Förutsättningar

Den bebyggelse som finns i området idag utgörs av f.d. Genetikcentrum, komplementbyggnader till f.d. Genetikcentrum, ett vattenverk, några små industrier samt två villor. Bebyggelsen i området har inte någon sammanhållen karaktär.

Befintliga verksamheter

Inom planområdet finns det en teknisk anläggning som ägs av Vattenfall samt en lokal för mindre verksamheter där det idag finns en målerifirma.

Förändringar

Illustration som visar hur bebyggelsen inom planområdet kan utformas. Illustrationen är gjord av White arkitekter.

Förslaget innebär bebyggelse tillkommer i ett område som sedan tidigare endast är bebyggt med enstaka byggnader i upp till två våningar, den nya bebyggelsen anspelar på trädgårdsstad och utgörs till stora delar av småhusbebyggelse. Bebyggelsen planeras dock i ett centrumnära läge, här bildas nämligen en nod mellan Gottsunda och Ultuna, därav behövs även högre bebyggelse i detta område. För att uppfylla de behov av bostäder som finns i Uppsala behövs det byggas olika typer av hus, både småhus och höghus. Områden med en blandning av bostäder fungerar för många människor i olika skeden av livet. Vi strävar i Uppsala efter en mångfald av boendialternativ, stora lägenheter, små lägenheter med olika upplåtelseformer. Den övergripande gestaltungsprincipen har varit att skapa en tät trädgårdsstad och bostadskvarter med öppna gröna ytor.

- BC₁, III Bebyggelsen utgörs av småhusbebyggelse, villor, radhus och kedjehus i upp till tre våningar samt flerfamiljshus i form av både lamellhus och punkthus i upp till sex våningar. Den högre bebyggelsen lokaliseras utmed huvudstråken i området, det vill säga utmed Gottsunda allé samt utmed Dag Hammarskjölds väg. Den högre bebyggelsen placeras utmed gatorna för att bilda ett stadsmässigt gaturum samtidigt som den fungerar som en bullerskärm för övrig bebyggelse. Det ska finnas lokaler för centrumändamål i bottenvåningarna utmed gatan. Gottsunda allé kommer att trafikeras av kollektivtrafik och gatan blir ett viktigt stadsstråk när Uppsala utvecklas.
- IV-VI Utmed Gottsunda allé ska byggnadernas våningsantal variera mellan fyra och sex våningar för att skapa ett mer intressant gaturum. Souterrängvåningen räknas in i våningsantalet.
- IV-V Utmed Dag Hammarskjölds väg ska byggnadernas våningsantal variera mellan fyra och fem våningar för att skapa ett mer intressant gaturum.
- f₁ Det är viktigt hur stadsrummet utformas utmed gatan, och därför ska fasader mot allmän plats ges en utformning som skapar variation.
- e₁ En tät trädgårdsstad eftersträvas, och därför får en stor del av tomten bebyggas. För hela planområdet gäller att vid byggande av radhus får maximalt 55 % av tomten bebyggas. Vid parhus och kedjehus får maximalt 45 % av tomten bebyggas. Vid friliggande hus får maximalt 45 % av tomten bebyggas.
- e₂ 000 Största byggnadsarea per huvudbyggnad är 400 m², utöver detta får garage byggas under hela gården. Punkthusen ska utgöras av smäckra huskroppar inplacerade i en parkliknande gårdsmiljö. Garaget ska till största delen ligga under mark, men i de lägen där markhöjden möjliggör en souterrängvåning för huvudbyggnaderna får garaget sticka upp ovan mark. I vissa lägen blir detta som en full våning, eftersom höjdskillnaderna är stora i vissa delar av planområdet.
- p₁ Garage/förråd ska placeras minst 1 meter från tomtgräns och med angränsningssidan minst 6 meter från gata. Anledningen till att garage/förråd ska vara indragna från gatan är att de ska ha utrymme för en bilplats framför garaget.
- v₂ Marken får bebyggas med tre huvudbyggnader. Bestämmelsen säkerställer att byggrätten delas upp i flera enheter.
- v₃ Marken får bebyggas med fyra huvudbyggnader. Bestämmelsen säkerställer att byggrätten delas upp i flera enheter.
- 0.0 Högsta byggnadshöjd för garage/förråd är 3,5 meter. Garagen/förråden ska vara tydligt underordnade huvudbyggnaden.

Största tillåtna taklutning i grader är 38°. Detta för att undvika tak med alltför spetsiga takvinklar.

Illustration som visar infarten till området vid Bäcklösavägen. Illustrationen är gjord av White arkitekter.

Illustration som visar bebyggelsen intill dagvattendiket i västra delen av planområdet. Illustrationen är gjord av White arkitekter.

Illustration som visar den låga bebyggelsen i de norra delarna av planområdet. Illustrationen är gjord av White arkitekter.

Befintliga verksamheter

- JKC₂, II Befintliga byggnader i områdets västra del får användas till industri, kontor samt centrumändamål i två våningar. Verksamheterna angörs via Bäcklösavägen.
- e₃ 000 Byggnadsarean inom industrimarken regleras till 1 500 m². Hela tomten ska inte bebyggas med industribyggnader.
- E, I Området kring den befintliga nätstationen regleras, så att det blir möjligt att uppföra en teknisk anläggning i en våning.
- e₃ 000 Byggnadsarean inom området för nätstationen regleras till 1 000 m². På så vis kan komplementbyggnader uppföras inom området.

Offentlig och kommersiell service

Förutsättningar

Vid tidpunkten för planens framtagande finns det ingen offentlig eller kommersiell service inom planområdet. Området ligger omkring 1 km från Gottsunda centrum där det både finns kommersiell service i form av olika affärer och offentlig service i form av bibliotek samt vårdcentral.

Förändringar

I nya översiktsplanen för Uppsala kommun från 2015, som är ute på samråd när denna samrådshandling tas fram, pekas Gottsunda/Ultuna ut som en stadsnod. Stadsnoden består av två tyngdpunkter, Gottsunda centrum och området runt SLU i Ultuna. Inriktning är att Gottsunda allé och Ultuna allé är centrala gator för att knyta ihop de båda centrala punkterna i stadsnoden. Särskild hänsyn ska tas för att stråket längs alléerna ges en utformning och innehåll som binder samman de båda tyngdpunkterna. I och med att Gottsunda/Ultuna noden skär genom ett Natura 2000-område blir det än viktigare att de exploaterbara områdena i anslutning till Natura-området utnyttjas maximalt för

att knyta tyngdpunkterna Gottsunda och Ultuna till varandra. Därför är det viktigt att det finns lokaler för centrumverksamhet i bottenvåningen utmed Gottsunda allé.

- BC₁ För att få ett levande gaturum ska det finnas lokaler för centrumändamål i bottenvåningen utmed Gottsunda allé.
- BC₂ Bostäder och centrumändamål tillåts i lokaler i de västra delarna av planområdet. Detta för att möjliggöra för ytterligare centrumverksamhet inom planområdet. I detta läge skulle det vara möjligt att bevara befintliga kontor, även om resten av planområdet byggs ut med bostäder.
- S, II Inom planområdet finns det möjlighet att bygga en förskola eller skola för att täcka det behov av förskole- eller skolplatser som uppkommer när området bebyggs med bostäder. Förskolan eller skolan behöver ha en kapacitet för 130-150 barn. Det blir möjligt att bygga en skola eller förskola i två våningar. Angöring av avfallsfordon vid förskolan eller skolan ska kunna ske utan backningsrörelse och angöringsplatsen ska uppfylla Arbetsmiljöverkets krav, för närvarande maximalt 10 meter från avfallsutrymmet.

Friytor

Förändringar

gård Bebyggelsen är ordnad i kvarter, vilket gör det möjligt att skapa skyddade gårdar. Det ger de boende en halvprivat zon med bra förutsättningar för barn att röra sig tryggt mellan husen. På dessa ytor ska det finnas plats för planteringar samt plats för utevistelse och lek.

Tillgänglighet för funktionshindrade

Förändringar

Ny byggnad ska enligt lag utformas så att den är tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Tillgängligheten prövas i detalj vid bygglov och tekniskt samråd.

entréer Entréer till bebyggelsen ska vara markerade och i huvudsak genomgående mellan gata och gård. Gården ska vara tillgänglig för så många boende som möjligt utan att de tvingas gå runt kvarteret via gatan för att nå gården.

Mark och geoteknik

Förutsättningar

Till största delen består marken inom planområdet av postglacial lera, men det finns också en höjdrygg vid f.d. Genetikcentrum som består av glacial lera och berg i dagen.

Planområdet ligger inom den yttre zonen för vattenskyddsområdet för grundvatten. Detta innebär att markarbeten inte får ske djupare än till 1 meter över högsta grundvattenyta, att markarbeten inte får leda bort grundvatten eller sänka grundvattennivån samt att avloppsledning för hushållspillvatten och tillhörande brunnar ska vara täta.

Trafik och tillgänglighet

Förutsättningar

Dag Hammarskjölds väg löper längs med hela planområdets östra sida. Årsmedeldygnstrafiken 2012 (det vill säga antal fordon per dygn) på Dag Hammarskjölds väg norr om Ultuna allé var 12 000 fordon. Årsmedeldygnstrafiken på samma sträcka 2030 bedöms vara 14 400 fordon. Årsmedeldygnstrafiken på Dag Hammarskjölds väg söder om Ultuna allé är 9 000 fordon. 2030

bedöms årsmedeldygnstrafiken på sträckan att vara 10 800 fordon. Hastigheten på Dag Hammarskjölds väg är idag 50 km/h (30 km/h vid f.d. Genetikcentrum).

Trafiken på Gottsunda allé bedöms 2030 vara 10 600 fordon. Hastighetsbegränsningen på förbindelsen ska vara 50 km/h. På Bäcklösavägen samt Genetikvägen bedöms årsmedeldygnstrafiken år 2030 uppgå till 900 fordon. Hastighetsbegränsningen på gatorna är när detaljplanen antas 30 km/h.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken trafikerar Hugo Alfvéns väg, på Ulls väg samt Dag Hammarskjölds väg. Kollektivtrafiken kommer även fortsättningsvis att trafikera dessa gator.

Gång- och cykelväg, cykelparkering

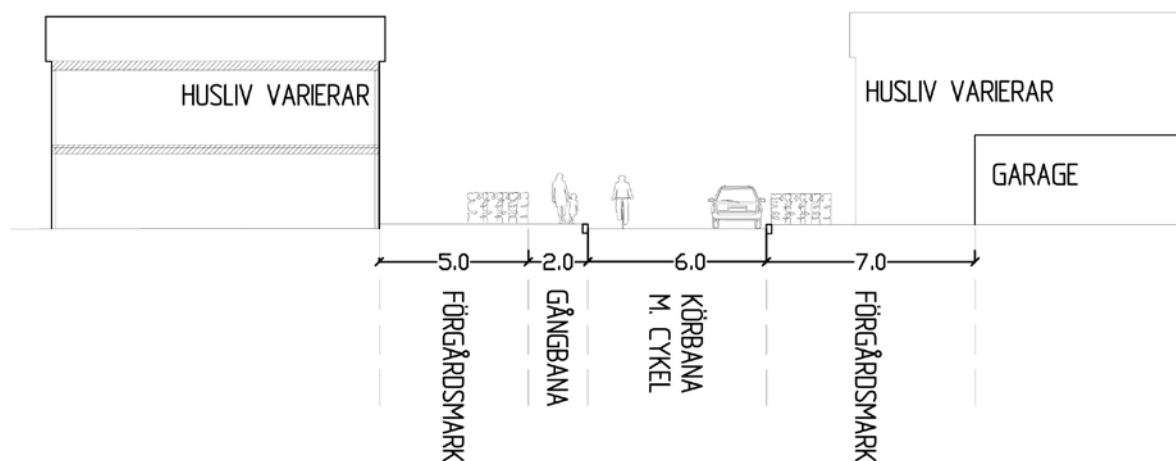
Det finns gång- och cykelväg utmed hela den östra sidan av Dag Hammarskjölds väg. På västra sidan av Dag Hammarskjölds väg finns en gång- och cykelväg endast norr om Genetikvägen. Det är svårt för oskyddade trafikanter att passera över Dag Hammarskjölds väg. Det finns också en gång- och cykelväg i förlängningen av Bäcklösavägen. Denna gång- och cykelväg leder till Slädvägen i Valsätra och kopplar ihop Gottsunda, Valsätra och Ultuna. Cykelparkering finns intill byggnadernas entréer.

Förändringar

Planförslaget innebär inga nya in- och utfarter mot Dag Hammarskjölds väg, endast befintliga kopplingar kommer att användas för att trafikförsörja området. Området angörs via Genetikvägen, Bäcklösavägen samt den nya förbindelsen mellan Gottsunda och Ultuna.

Lokalgator

Det kommer att finnas ett allmänt gatunät inom planområdet. Dessa lokalgator har en vägbredd på 8 meter. Längs dessa gator kommer det att finnas gång- och cykelvägar. Bebyggelsen placeras i huvudsak med förgårdsmark mot de allmänna gatorna.

Illustration som visar hur de allmänna gatorna kan utformas. Illustrationen är gjord av White arkitekter.

Gator på kvartersmark

Det är möjligt att göra gatorna på kvartersmark smalare än de allmänna gatorna. I den norra delen av planområdet har bredden på dessa kvartersgator reglerats till 7 meter. Se illustration för exempel på hur gatorna på kvartersmark kan utformas. Genom att göra gatorna på kvartersmark smalare skapas mer intima gaturum med låg trafikhastighet. Längs med Dag Hammarskjölds väg finns det möjlighet att anlägga en smal angöringsgata. Bredden på denna angöringsgata regleras inte i detaljplanen. Via angöringsgatan nås entréer och parkeringsplatser. Anledningen till att denna angöringsgata tillskapas

är att inga fler utfarter mot Dag Hammarskjölds väg får tillkomma, då det skapar en osäker trafiksituation.

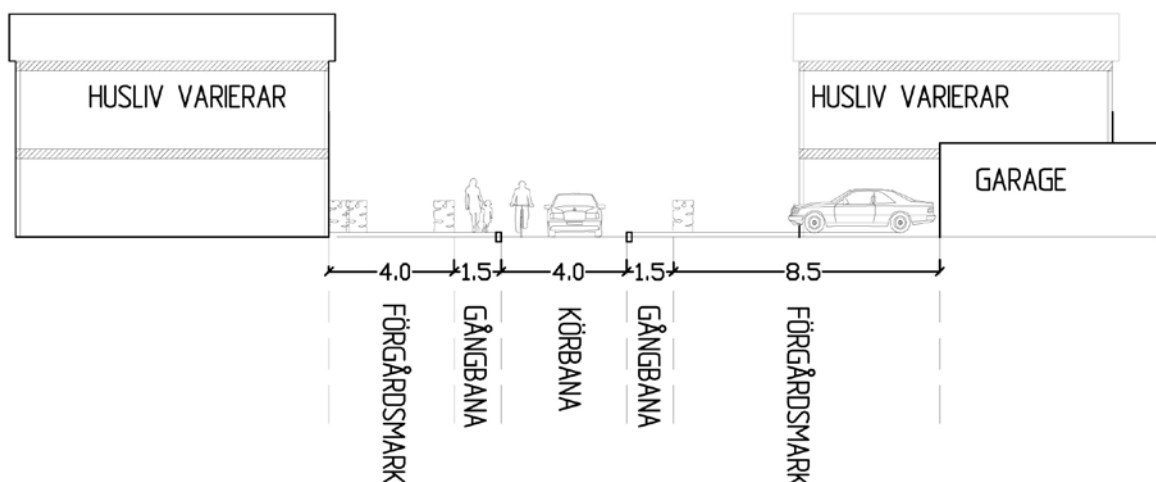

Illustration som visar hur en av gatorna på kvartersmark kan utformas. Illustrationen är gjord av White arkitekter.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken planeras att gå på Gottsunda allé. Det kommer att finnas ett hållplatsläge alldeles intill planområdet.

Gång- och cykelvägar, cykelparkering

Vid björkallén utmed Dag Hammarskjölds väg möjliggörs en ny gång- och cykelväg. Gång- och cykelvägen placeras i kanstenen mot Dag Hammarskjölds väg. Den planerade gång- och cykelvägen ska placeras så att trädens rötter inte skadas. För att säkerställa detta ska en rotkartering tas fram. Vid förekomst av ett ytligt, tätt rotsystem finns möjlighet att bygga en förhöjd gång- och cykelbana för att minimera schakten ner i rotsystemet. Överbyggnaden bör bestå av ett luftigt förstärknings- och bärlagermaterial, vars egenskaper kan säkerställa ett tillfredsställande gasutbyte i överbyggnaden. En ny gång- och cykelväg kan anläggas i parken utmed Genetikvägen för att skapa ett gång- och cykelvägnät inom området. Söder om f.d. Genetikcentrum möjliggörs ett parkområde med gång- och cykelväg för att det ska vara möjligt för alla att nå den södra entrén till byggnaden, samtidigt som gång- och cykelvägnätet stärks inom området. Utmed Bäcklösabäcken skapas en park, så att det blir möjligt för allmänheten att gå och cykla längs bäcken. De bredare allmänna gatorna ska utformas med separat gång- och cykelväg. Cykelparkering ska ske inom kvartersmark företrädesvis intill entréer och i garage under mark.

PARK Inom planområdet blir det möjligt att bygga nya gång- och cykelvägar på allmän plats.

Parkering

parkering Parkering för bilar ska ske på kvartersmark. Det är möjligt att bygga garage under den nya bebyggelsen. Utmed Dag Hammarskjölds väg kommer parkering att ske på angöringsgator. På Bäcklösavägen finns utrymmen för besöksparkering på allmän plats, i form av kantstensparkering. Cykelparkering ska ske i nära anslutning till entréer och i garage under mark.

Hälsa och säkerhet

Förutsättningar

Buller

Trafikprognosen för 2030 visar en trafikmängd på 14 400 fordon per årsmedeldygnstrafik (dvs. antal fordon per dygn). Andelen tung trafik utgörs av 10 % på Dag Hammarskjölds väg norr om Ultuna allé. Samma trafikprognos visar på 10 800 fordon per årsmedeldygnstrafik på Dag Hammarskjölds väg söder om Ultuna allé, även här utgörs andelen tung trafik av 10 %. Trafikprognosen för 2030 på Gottsunda allé visar en trafikmängd på 10 600 fordon per årsmedeldygnstrafik.

Markföreningar

Även om det inte finns registrerat hos Uppsala kommun finns det anledning att tro att markföreningar kan förekomma inom planområdet, då marken under lång tid har använts som genetisk trädgård och plantskola.

Närhet till djur

Planområdet ligger intill Sveriges lantbruksuniversitets rasthagar för bl.a. hästar.

Förändringar

Buller

Den bullerutredning som tagits fram visar att de fasader som i området utsätts för de högsta ekvivalenta ljudnivåerna från vägtrafikbuller är de som vetter mot Dag Hammarskjölds väg och Gottsunda allé. Här uppstår ljudnivåer mellan 58–66 dBA ekvivalent nivå. Riktvärdet på 55 dBA överskrids därmed för samtliga dessa bostäder. Avseende maximal ljudnivå beräknas fasaderna mot Dag Hammarskjölds väg samt vägförbindelsen få bullernivåer i spannet 72–82 dBA. Höga nivåer finns också på vissa fasader mot lokalgator, där bostäderna är placerade nära gatorna. Genom god planering av lägenheternas utformning är det möjligt att åstadkomma att minst hälften av boningsrummen liksom uteplats har en bullerdämpad sida på högst 50 dBA ekvivalentnivå och 70 dBA maximal ljudnivå för varje lägenhet. Det kan också bli aktuellt att flytta in byggnader ett fåtal meter in från gatan eller bygga lokala skärmar för att varje byggnad ska kunna få tillgång till en uteplats med högst 70 dBA maximal ljudnivå.

Inomhus gäller 45 dBA maximal ljudnivå enligt Boverkets hänvisning till Svensk standard SS25267, ljudklass C. Utifrån de beräknade utomhusnivåerna bedöms nivåerna inomhus kunna uppfyllas med noggrant dimensionerad ljudisolering hos fönster, fönsterdörrar, yttervägg och ventilationsdon. Detta regleras dock inte i detaljplanen.

Bebyggelsen inom planområdet utgörs av tätare komplettering utmed ett kollektivtrafikstråk, vilket är ett synnerligt skäl för att göra avsteg från Boverkets allmänna råd om buller. I översiktsplanen pekas området ut som ett stadsutvecklingsområde, som ska försörjas med god kollektivtrafik. Detaljplanen ligger centralt i Uppsala, även om marken i dagsläget är obebyggd, och gränsar till tätbebyggda stadsdelar som Sunnersta, Gottsunda och Valsätra. Detta motiverar en tät och stadsmässig bebyggelse även inom den nya stadsdelen Bäcklösa. Uppsala kommun arbetar just nu med ett program för stadsutveckling utmed Dag Hammarskjölds väg, där en tät stadsutveckling utmed vägen utreds. Anledningen till att det ska vara en tät kvartersstad utmed både Gottsunda allé och Dag Hammarskjölds väg är att detta område kommer att fungera som en viktig knutpunkt för kollektivtrafiken. Det är därför svårt att motivera en bebyggelse som utnyttjar marken mer extensivt i detta område, både ur bullersynpunkt och ur hållbarhetssynpunkt. Det är endast ett fåtal lägenheter som kommer att påverkas av de höga bullernivåerna. Den högre bebyggelsen utgör en bullerskärm för den lägre bebyggelsen inne i kvarteret och vid fasaderna mot gården kommer kraven för luddämpad sida att uppnås. Även en luddämpad uteplats kommer att kunna åstadkommas.

Det blir höga bullernivåer utmed Gottsunda allé, detta är inget som kommer att bli normgivande för fortsatt planering i området. Anledningen till att det kan vara möjligt att tillåta denna höga ekvivalenta nivå är att kollektivtrafiken kommer att trafikera gatan. Inom byggrätten är det möjligt att flytta husen om detta skulle förbättra ljudnivån för lägenheterna. Det skulle vara önskvärt att diskutera en lägre hastighet på Gottsunda allé när de nya bostäderna är uppförda, i och med att gatan kommer att få en helt annan karaktär då än vad den har idag. Detta är inget som kan regleras i detaljplanen.

- V₁ Byggnader ska utformas så att (gäller bostadshus):
- Minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet får tillgång till tyst eller ljuddämpad sida, med högst 50 dBA ekvivalent nivå (<45 dBA ska eftersträvas) och 70 dBA maximal nivå vid fasad, där bullernivåer på den bullerutsatta sidan överstiger 55 dBA ekvivalent nivå och/eller 70 dBA maximal nivå (avser frifältsvärde). I det fall riktvärdena för buller har lagreglerats till en högsta ekvivalentnivå utomhus vid fasad som är annan än 55 dB(A), ska istället lagkravet gälla om bygglovprövningen sker efter det att förordningen har trätt i kraft.
  - Varje bostad, där bullernivåer på den bullerutsatta sidan överstiger 55 dBA ekvivalent nivå och/eller 70 dBA maximal nivå (avser frifältsvärde), har tillgång till en uteplats, privat eller gemensam, på tyst eller ljuddämpad sida i nära anslutning till bostadsgården.

Markföreningar

Eventuella markföreningar ska tas bort i samband med byggnation. Marken ska uppnå kraven för känslig markanvändning innan bostäder och förskola eller skola får uppföras.

Närhet till djur

Boverket har tagit fram en vägledning gällande planering för och invid djurhållning (Boverket. Rapport 2011:6). Vägledningen innehåller inte några rekommenderade skyddsavstånd då dessa är svåra att tillämpa i praktiken. Istället studerar man plats specifika förutsättningar för att bedöma vilket avstånd som är rimligt mellan djurhållning och bostäder. Enligt Boverket visar ett antal studier att höga koncentrationer av hästallergen kan uppmätas i och mycket nära stall och hagar, medan halterna snabbt sjunker med avståndet från hästarna. Förhöjda värden kunde uppmätas i närområdet, men efter 50–100 meter från källan var halterna mycket låga eller under detektionsgränsen.

Ungefär 250 meter från planområdet finns en hästklirik som tillhör Universitetsdjursjukhuset vid Sveriges lantbruksuniversitet. I stallet finns plats för ett varierande antal hästar, som mest kan cirka 70 hästar finnas i stallet samtidigt. Det tillhör dock ovanligheterna att så många hästar finns inom anläggningen samtidigt. Hagar och rasthagar är belägna omkring 45 meter från bostäderna. Den närmaste hagen är omkring 4,5 hektar stor och det innebär att hästarna har omkring 600 m² var att vistas på när stallet är fullbelagt. Mellan bostäderna och hagen ligger Dag Hammarskjölds väg. Den förhärskande vindriktningen i Uppsala är sydvästlig, vilket innebär att allergenerna i första hand kommer att spridas i nordostlig riktning, det vill säga bort från planområdet. Den stora areal som hästarna vistas på samt att hagen inte ligger i direkt anslutning till bostäderna, innebär att halterna hästallergen i bostadsområdet blir låga.

Solinstrålning

Utmed de större gatorna placeras högre bebyggelse. Denna bebyggelse får en bra placering utifrån solinstrålningssynpunkt, då den inte kommer att skugga övrig bebyggelse. Husen längs Gottsunda allé kommer dock att skugga bostadsgården.

Teknisk försörjning

Förutsättningar och förändringar

Vatten och avlopp

För anslutning av vatten finns två alternativ, att ansluta till huvudvattenledningarna i området eller att ansluta till ledningsnätet i Valsätra. Fördelen med det första alternativet är att kapaciteten räcker även för eventuell framtida ny bebyggelse norr om planområdet.

Markvatten

Planområdet är en del av Bäcklösabäckens cirka 835 hektar stora avrinningsområde. Till stora delar består det vatten som idag finns i Bäcklösabäcken av markavvattning. Bäcklösabäcken mynnar ut i ett våtmarksområde och vidare ut i den slutliga recipienten Fyrisån. För Fyrisån gäller miljö kvalitetsnormer. Enligt Vattenmyndighetens informationssystem VISS har Fyrisån, i höjd med Bäcklösabäckens mynning, klassificerats som måttlig ekologisk status. God kemisk status uppnås inte. Problem med övergödning och miljögifter är fastställda. Miljö kvalitetsnormen föreskriver att god ekologisk status ska vara uppnådd 2021 och god kemisk status ska vara uppnådd 2015.

Dagvatten

En VA- och dagvattenutredning ligger till grund för de ställningstaganden som gjorts i detaljplanen. I utredningen konstateras att dagvattenflödet kommer att öka med ca 270 % samt att avrinningen kommer att ske snabbare när området bebyggs. Dagvattnet rinner till största delen till Bäcklösabäcken, som redan idag har problem med erosion på grund av tidvis höga flöden. För att hantera de höga flödena föreslås i detaljplanen fördröjningsåtgärder. Förslaget omfattar lokala åtgärder som svackdiken, makadammagasin under parkeringsplatser och översvämningssytor samt ett större fördröjningsmagasin i de norra delarna av planområdet. Vid höga flöden kan vattnet tillåtas svämma över stora områden i en park utan att skada på fastigheter eller infrastruktur uppstår.

PARK/DIKE För att öka dikets kapacitet och minska vattnets hastighet ska området kring Bäcklösabäcken breddas. Ett område för dike som är 6 meter från dikesmitt avsätts längs de västra delarna av planområdet. Detta innebär att det finns en möjlighet för vatten att infiltrera marken och att risken för erosion, ras och skred i diken utanför planområdet minskas. Motivet till dikets bredd är att dikeskanterna ska vara flacka och därmed minska risken för erosion samt att det ska vara möjligt att sköta diket rationellt.

PARK I de norra delarna av planområdet föreslås en park, där det finns möjlighet att anlägga fördröjningsmagasin för dagvatten för att minska flöden i Bäcklösabäcken.

Den nya bebyggelsen kommer att öka föroreningarna i dagvattnet. Rening av dagvatten kommer att ske i öppna diken, översvämningssytor och dammar innan vattnet släpps ut i recipienten. Därmed kommer inte exploateringen att minska möjligheterna att uppnå god kemisk och ekologisk ytvattenstatus i Fyrisån om föreslagna renings- och fördröjningsåtgärder utförs.

n₁ Fördröjningsmagasin för dagvatten får anläggas.

n₃ Dagvattnet regleras med bestämmelsen n₃ som innebär att minst 50 % av dagvattnet från tak ska avledas ovan mark ut över infiltrationsytor där vattnet ges möjlighet att fördröjas/infiltreras innan det leds vidare. Anledningen till att denna reglering krävs är att Bäcklösabäcken inte tål större flöden, på grund av erosionsrisken.

I miljökonsekvensbeskrivningen omnämns ett dike som leds till Bäcklösabäcke. I miljökonsekvensbeskrivningen står det att detta dike även fortsättningsvis kommer att ledas till Bäcklösabäcken. Detta stämmer inte, då Bäcklösabäcken inte klarar högre flöden. Diket kommer istället att ledas in i det nya dagvattennätet och fördröjs därmed i dagvattendammar i anslutning till planområdet.

Avfall

Inga trapphus bör ha längre avstånd till källsortering än 50 meter. Sophämtning ska kunna ske inom ramarna för Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Vändplan eller rundkörningsmöjlighet ska finnas så att renhållningsfordon kan angöra från gator utan backningsrörelser. Dragvägen från sopotrymme till angöringsplats för fordonet får vara maximalt 10 meter. Lastzon kan behövas för att sopbilar säkert ska kunna angöra miljöstationerna. Renhållningsfordonen ska kunna angöra från allmän gata. Inom planområdet finns det möjlighet att bygga hus för källsortering som uppfyller Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt ligger inom 50 meter från trapphus. För att kunna säkerställa att avfallet ska kunna hämtas är det lämpligt att gemensamma hämtställen anordnas intill de större gatorna inom planområdet.

El

E Inom planområdet finns det möjlighet att bygga flera tekniska anläggningar eftersom det nya antalet bostäder kräver ytterligare nätstationer. Den nya bebyggelsen kan, med dessa nya nätstationer, kopplas mot befintligt elnät.

Värme

Bebyggelsen inom planområdet kan kopplas till stadens fjärrvärmenät. Nya ledningar kan förläggas i gatumark.

Tele och bredband

Det finns tele- och bredbandsfiber inom planområdet. Det finns möjlighet att ansluta den nya bebyggelsen till befintligt tele- och bredbandsnät.

PLANENS GENOMFÖRANDE

Organisatoriska åtgärder

Ansvarsfördelning

Byggherren ansvarar för genomförande av anläggningar på kvartersmark och på allmän plats med enskilt huvudmannaskap. Kommunen ansvarar för och genomför åtgärder på allmän plats.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats inom området. Genom huvudmannaskapet ansvarar kommunen för och genomför åtgärder på allmän plats.

Avtal

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal ska upprättas och föreligga innan planen antas av kommunen. Avtalet ska bland annat reglera marköverlåtelse och kostnader för detaljplanens genomförande.

För dagvattenhantering på allmän plats ska en överenskommelse om investering, drift och skötsel tecknas mellan kommunen och VA-huvudmannen Uppsala Vatten och Avfall AB.

Tekniska åtgärder

Utredningar inför bygglovprövning

Byggherrarna bekostar de utredningar som är nödvändiga för bygglovprövningen.

Buller

En trafikbullerutredning har gjorts. Rekommendationer enligt Boverkets allmänna råd 2008:1 ska följas.

Markföroreningar

Marken ska uppnå kraven för känslig markanvändning innan bostäder får uppföras.

Byggskedet

En riskanalys som omfattar besiktning av grannfastigheterna bör göras innan byggstart. Den bekostas av byggherren. Om riskanalysen påvisar risk för vibrationsstörningar ligger det i byggherrens eget intresse att vidta åtgärder mot byggrelaterade skador.

Arkeologi

Byggherren bekostar de arkeologiska utredningar som är nödvändiga. En arkeologisk utredning ska genomföras innan området bebyggs.

Ledningar

En förteckning över ledningarna i området togs fram 2012-06-12. Följande ledningsägare har ledningar inom planområdet: Uppsala Vatten och Avfall AB (VA), Vattenfall Värme (fjärrvärme), Vattenfall Eldistribution, Skanova (tele), Stokab, Telenor, IP-Only (opto), Uppsala kommun (gatubelysning).

Ett flertal av ledningarna kommer att behöva läggas om för att kunna genomföra exploateringen. Bland annat krävs flytt av VA-ledning som går tvärs över området mellan Bäcklösavägen och Gottsunda allé.

Det kan finnas ytterligare, av kommunen okända, ledningar som berörs av detaljplanen. Det åligger byggherren att undersöka om ytterligare ledningar finns. Byggherren ska kontakta de berörda ledningsägarna i god tid. Utsättning av befintliga kablar skall begäras innan arbetena sätts igång. Befintliga anläggningar måste hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

Det är av vikt att brandpostnätet byggs ut för att säkerställa brandvattenförsörjningen i planområdet.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas, renas och fördröjas inom planområdet innan anslutning till det kommunala dagvattennätet. Lösning för detta ska redovisas i bygglovskedet.

Ekonomiska åtgärder

Planekonomi

Planen bedöms vara ekonomiskt genomförbar.

Byggherren bär det ekonomiska ansvaret för genomförande av anläggningar på kvartersmark. Mark som planläggs som allmän plats eller kvartersmark för allmänt ändamål överläts till kommunen utan ersättning.

Kommunen tar ut en exploateringsavgift för sina åtaganden på allmän plats.

Ledningar

Byggherren bekostar erforderlig ledningsflytt inom planområdet.

Fastighetsrättsliga åtgärder

Fastighetsbildning

Detaljplanen utgör underlag för de fastighetsrättsliga åtgärder, som är en förutsättning för planens genomförande.

Servitut för väg 0380-2009/91.1 ska upphävas. Servitutet ersätts av lokalgata med infart/utfart från Gottsunda allé.

Marken kommer att delas in i lämpligt antal fastigheter och byggas ut i etapper.

Konsekvenser för fastigheter inom planområdet

Detaljplanen innebär bland annat att Genetiska trädgården, som idag ägs av Akademiska hus, övergår till kommunal mark. Mark övergår också till kommunala gator.

PLANENS KONSEKVENSER

Nollalternativ

Nollalternativet är att befintliga detaljplaner fortsätter att gälla. Det innebär att det inte kommer vara möjligt att bebygga området med nya bostäder. Översiktsplanens intention att sammanlänka universitetsområdet med tät bostadsbebyggelse och parker kommer inte att uppfyllas.

Miljöaspekter

Landskapsbild, stadsbild

Ett genomförande av detaljplanen kommer att få konsekvenser på stadsbilden och landskapsbilden i området. Det öppna jordbrukslandskapet kommer att ersättas med ny bebyggelse och en ny stadsdel kommer att växa fram. Området kommer att upplevas som en grön stadsdel. Gottsunda allé kommer att förstärkas i samband med genomförandet av detaljplanen.

Kulturarv

Den nya bebyggelsen kommer att stärka upplevelsen av Dag Hammarskjölds vägs raka sträckning, då den bildar en fond som tydligt avgränsar gaturummet. Bebyggelsen kommer att vara indragen cirka 22 meter från väggkanten och själva gatan kommer att vara fredad från bebyggelse. Detta innebär att den raka siktlinjen in mot Uppsala centrum inte kommer att påverkas negativt av den nya bebyggelsen.

Naturmiljö

Påverkan på Natura 2000-området

Detaljplanen påverkar inte Natura 2000-området på märkbart sätt. Längs de sträckor där planområdet tangerar Natura 2000-området separeras bebyggelsen genom en park. Redan idag finns störningar i Natura 2000-objektets omgivning. Det oaktat finns de arter som nämns i beskrivningen av Natura 2000-objektet (främst cinnoberbagge) kvar inom området.

Den påverkan som kan vara möjlig under byggfasen rör främst störning genom ljud och ljus, samt genom stoft och avgaser som med vinden förs in i Natura-objektet. Det är inte sannolikt att eventuella cinnoberbaggar störs av detta, då dessa typer av störningar har redan tidigare funnits. Stoftspridningen kan inte bli speciellt omfattande. Det bör främst vara under etableringsfasen som det kan blåsa iväg finare markpartiklar. Bedömningen är att det inte påverkar Natura-objektet, i varje fall inte i betydande omfattning och inte irreversibelt. Avgaser från arbetsfordon kan också blåsa in över Natura-området. Det är inte sannolikt att detta påverkar objektet. Under senare år har ett vattenverk anlagts vid Bäcklösa, utan att detta har påverkat Natura 2000-området.

Ett område där det krävs extra omsorg är längs poppelallén väster om f.d. Genetikcentrum. Alléträden är inte enbart poppel, utan det finns poppel bara på den västra sidan av stigen. Den östra sidan består av vresalm (eller amerikansk alm) eller korsningar med vresalm. Detta förhållande gör det något mindre känsligt att exploatera gräsytan öster om allén, eftersom det i första hand är vresalmen som kommer att påverkas. På västra sidan av allé finns en kraftig föryngring med poppel, men den är helt oreglerad och kan behöva stramas upp, samtidigt som riktad nyplantering krävs på sikt. Även om cinnoberbaggen inte har hittats i allén under senare år, måste utgångspunkten vara att arten trots allt lever där. Eftersom bebyggelsen inte anläggs i direkt anslutning till allén, är risken för skador liten förutsatt att upplag inte anläggs väster om den planerade bebyggelsen.

I övrigt måste det i byggprocessen ingå, att de verksamma företagen och deras anställda uppmärksammas på att Natura-objektet finns där, och att det inte får påverkas av att maskiner körs i planområdet, eller att byggskräp stjälpas av i objektet.

Under bruksfasen kommer det att finnas ljud- och ljusstörningar. De skulle kunna få en påverkan genom att ljuset kan locka till sig insekter från Natura-objektet. Eftersom det redan idag finns mycket bebyggelse i området, är det inte sannolikt att det skulle ge en betydande ökning av störningen jämfört med idag. Den egentliga påverkan på Natura-objektet kommer att bli från dem som kommer att bo i området. Delarna allra närmast bebyggelsen kommer att få ett ökat slitage, antagligen främst genom barns lek. Objektet kommer att påverkas av hundar, mest nära bebyggelsen men även i lägre omfattning längre ifrån den. Den mest påtagliga påverkan blir genom gödsling av växtligheten närmast vägen eller stigen, i mindre utsträckning av skador på lav/mossmattor genom hundars lek. Ett av de bästa sätten att begränsa skador från människor och hundar är genom att se till att det finns ett ordentligt nät av stigar genom det känsliga området. Det har sedan länge visats att där det finns stigar, använder människor dem framför att gå i obanad terräng.

Poppelallén är den kanske mest intressanta platsen då det gäller interaktionen människa/cinnoberbagge. Även om det inte är poppel som växer på den östra sidan av allén, ses den ändå som en enhet i denna redovisning. Bebyggelsen måste läggas så långt från träden att träd inte riskerar att falla över något hus. På samma gång måste skyddet för passerande klarläggas. Det är ju egentligen inget problem för Natura-objektet, men kan ha betydelse vid diskussionen om hur livsmiljön för cinnoberbagge i alléområdet ska utformas. Popplar blir inte särskilt gamla och träd eller grenar kan falla ner på passerande. Redan nu är ett antal träd döda, såväl popplar som almar. En möjlighet är att grenrensa då det förefaller vara en risk för att grenar ska falla ner på passerande. De avsågade grenarna ska då sparas i området som livsmiljö för insekter. Samma sak gäller träd som måste tas ned. För att långsiktigt lösa livsmiljöproblemet bör också nyplantering ske. Detta måste ske kontinuerligt. Den enda plats där det kan behövas skadeförebyggande åtgärder är vid poppelallén väster om f.d. Genetikcentrum. Åtgärder inom Natura-objektet råder inte exploatören över utan ligger på länsstyrelsen att besluta om. Interaktionen mellan skog och bebyggelse vid Vipängen måste beaktas. Om alla åtgärder vidtas är det osannolikt att Natura-objektets kvaliteter ska påverkas negativt.

Rödlistade arter inom planområdet

Vissa rödlistade fågelarters möjlighet till häckning inom planområdet kan däremot förväntas påverkas negativt. Dels eftersom vissa befintliga habitat tas i anspråk för exploatering men också eftersom bebyggelsen kan antas medföra större risk för störningar jämfört med dagsläget. Även tillgängliggörande av parken (t.ex. genom röjning/gallring i tät vegetation) kommer att innebära att fåglarnas habitat förändras. Liknande habitat finns dock tillgängliga i omgivningarna varför någon risk för att planen medför betydande påverkan på arternas bevarandestatus inte bedöms föreligga.

Större vattensalamander

Då åtgärdervidtagits i samband med detaljplanearbetet, bland annat genom att trädgårdsdammen och dess direkta närmiljö undantagits ur detaljplanen samt att nya småvatten tillskapas bedöms detaljplanen inte påverka den större vattensalamanderns livsmiljö negativt.

Rekreation och friluftsliv

Allmänhetens tillgång till rekreationsområden och friluftsliv blir bättre i och med genomförandet av projektet, då det innebär att gång- och cykelvägnätet i området byggs ut. Dessutom kommer andelen parker i området att öka, då mark som idag är privata fastigheter övergår i kommunens ägo som allmän plats.

Mark och vatten

Förordnandet om vattenskyddsområde ska efterlevas i genomförandet av detaljplanen.

Planens bestämmelser ställer krav på att dagvattnet ska fördröjas inom planområdet och på så vis inte påverka Bäcklösabäcken i alltför stor utsträckning. Det innebär att detaljplanen inte kommer att påverka Fyrisåns vattenkvalitet negativt.

Resurshushållning

Bebyggelsen lokaliseras till ett kollektivtrafikhärläge vilket innebär att det finns möjlighet att utnyttja den befintliga kollektivtrafiken. Det finns också möjlighet att ansluta den nya bebyggelsen till befintliga systemen för vatten, avlopp samt fjärrvärme.

Hälsa och säkerhet

Den bullerutredning som gjorts visar att avsteg från riktlinjerna enligt Boverkets allmänna råd måste tillämpas inom planområdet. Med planens krav på ljuddämpad sida för hälften av boningsrummen finns förutsättning för att uppnå god ljudmiljö.

Sociala aspekter

Trygghet och säkerhet

En omvandling av marken från jordbruksmark till bostadsområde innebär att området blir mer allmänt tillgängligt. När fler personer bor och rör sig området ökar den upplevda tryggheten. Efter hand som intilliggande områden byggs ut ges förutsättningar för ett mer blandat stadsliv.

Tillgänglighet

Närheten till god kollektivtrafik och bra gång- och cykelbanor ger hög tillgänglighet till området. Bebyggelsen är blandad vilket innebär att det både finns högre hus med hiss och markbostäder.

Barnperspektiv

Inom planområdet ges möjlighet att bygga en ny förskola. Förskolan är lokaliserad till ett läge med god tillgänglighet till intilliggande grönområden samtidigt som tillgängligheten till fots, med cykel och bil är god. Det nya bostadsområdet får en boendemiljö där det är lätt att nå gröna områden för lek och utevistelse. Alla flerbostadshus har tillgång till en grön innergård.

Idrott och fysisk aktivitet

Detaljplanen innebär att möjligheterna till spontanidrott förbättras då en privat fastighet görs om till en kommunal park. De öppna grönytor som finns utmed Bäcklösabäcken i planområdets västra delar kommer dock att ersättas med bostadsbebyggelse. I närområdet finns Gula stigen och skogsområden som inbjuder till fysisk aktivitet. Uppsalabornas tillgänglighet till områden för fysisk aktivitet och idrott (som orientering, jogging, promenad och skidåkning) förbättras när området bebyggs med bostäder.

Upplåtelseformer

Bebyggelsen kommer att till största delen utgöras av bostadsrätter. Upplåtelseform regleras inte i detaljplanen.

Mötesplatser och stadsliv

Gottsunda allé kommer att trafikeras med kollektivtrafik. I detaljplanen regleras bebyggelsen så att det är möjligt att ha lokaler för centrumändamål i bottenvåningarna. Detta förväntas öka förutsättningarna för stadsliv i området och bidra till att den nya länken blir en levande stadsgata. Den nya parken och de nya gång- och cykelstråk som möjliggörs förväntas också öka antalet mötesplatser i området.

PLANENS FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLAN OCH MILJÖBALKEN

Översiktsplan

Detaljplanen ger förutsättningar för att förverkliga översiktsplanens intentioner. Dag Hammarskjöldsstråket pekas ut som ett område som bör koppla samman universitetsverksamheter och andra institutioner med tät stadsbebyggelse och parker. Översiktsplanens intention är att Dag Hammarskjöldsstråket blir en förlängning av den centrala staden söderut till Kronåsen-Ulleråker-Ultuna.

Miljöbalken

Detaljplanen bedöms vara i överensstämmelse med miljöbalken 3 kap 1 § avseende markanvändningens lämplighet med hänsyn till beskaffenhet och läge, föreliggande behov och en från allmän synpunkt god hushållning.

Detaljplanen berör riksintressen intill området, då planområdet är beläget intill Dag Hammarskjölds väg. Den nya bebyggelsen bedöms snarare stödja upplevelsen av vägens axialitet än negativt påverka riksintresset. Detaljplanen bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 3.

Detaljplanen berör miljö kvalitetsnormerna enligt miljöbalkens kapitel 5 då dagvattnet från planområdet rinner ut i Bäcklösabäcken som har sitt utlopp i Fyrisån. Fyrisån uppfyller idag inte miljö kvalitetsnormerna. Detta innebär att det i detaljplanen ställs höga krav på att dagvattnet ska renas och fördröjas innan det rinner ut i Fyrisån. Rening och fördröjning kommer att ske både inom kvartersmark och på allmän plats. Detaljplanen bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 5.

Detaljplanen berör miljöbalkens 7 kap då planområdet ligger inom förordnandet om vattenskyddsområde, i den yttre skyddszonen. Genomförandet av detaljplanen bedöms inte påverka vattenskyddsområdet negativt.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Uppsala januari 2016

Torsten Livion
Detaljplanechef

Sofie Andersson Rosell
Planarkitekt

Beslut:

– Samråd 1	2012-12-13
– Granskning	2014-02-13
– Godkännande	2015-01-28
– Antagande (beslut i KF)	2015-02-23
– Länsstyrelsen upphäver detaljplanen	2015-08-14
– Samråd 2	2015-09-24

Datum
2016-01-08Diarienummer
PBN 2014-000032

Detaljplan för Norra Bäcklösa, Uppsala kommun

Normalt planförfarande

GRANSKNINGSSLISTA

Kommunala lantmäterimyndigheten
Länsstyrelsen

Sakägare och boende inom och utanför planområdet

Enligt fastighetsförteckning

Kommunala nämnder, förvaltningar m fl

Idrotts- och fritidsnämnden
Kommunstyrelsen
Kulturnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Övriga

Skanova Access AB
Svenska Kraftnät
Uppsala Vatten och Avfall AB
Vattenfall Eldistribution AB
Vattenfall Värme Uppsala AB
Uppsala kommun skolfastigheter AB
Kollektivtrafikförvaltningen UL
Sunnersta Egnahemsförening

För allmänhetens kännedom

Kommuninformation
Stadsbiblioteket
Biblioteket i Gottsunda

För kännedom

Sökanden / Fastighetsägare:

Kommunalråd: Marlene Burwick, Erik Pelling

Politiska partier: Vänsterpartiet, Moderata samlingspartiet, Miljöpartiet

Stadsbyggnadsförvaltningen, Bygglov

Stadsbyggnadsförvaltningen, Namngivningsnämnden

GRUNDKARTEBETECKNINGAR

Fastighetsgränser m.m.

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Rättighetsdel (Serv=servitut, ga=gemenskapsanläggning)
- Ledningsrätt

Gränser enligt detalplan

- Användningsgräns sammanfallande med fastighetsgräns
- Användningsgräns övriga fall
- Egenskapsgräns

Byggnader m.m.

- Byggnader (geo.inmätt och fotogr.kart.)

Övrigt

- Staket
- Häck
- Stödmur
- Mur ytter
- Kantsten
- Vägkant
- Gång- och cykelväg
- Stänt
- Dike mittlinje resp. ytterlinje
- Träd
- Ägoslagsgräns
- Aker resp. mosse
- Ångs-, hag- eller betesmark
- Barrskog resp. Lövskog
- Fornlämning
- Brodäck

Ledningar

- Kraftledning

Höjdförhållanden

- Höjdkurva
- Markhöjd

Koordinatsystem:
Sweref 99 18 00 / RH2000 i höjd

Underlag:
Primärkartan

Upprättad i januari 2014,
rev september 2015

Inger Högberg
Karttekniker

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Detailplanegräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK

Allmänna platser

- LOKALGATA Lokaltrafik
- PARK Anlagd park
- PARK / DIKE Parkmark och dike för avledning av dagvatten.
- GCMVÄG Gång-, cykel- och mopedyväg

Kvartersmark

- B Bostäder
- BC₁ Bostäder. Lokaler för centrumändamål ska finnas i bottenvåningen. Entréer till lokaler ska finnas från gatumark, ej via bostadstrapphus.
- BC₂ Bostäder, centrumändamål
- E Tekniska anläggningar
- JKC₂ Industri, kontor, centrumändamål
- S Skola, förskola.

UTFORMNING AV ALLMÄNNA PLATSER

Vegetationsbestämmelser

- n₁ Fördrojningsmagasin för dagvattnet får anläggas.
- n₂ Genetiska trädgården ska skötas enligt skötselplanen.

UTNYTTJANDEGRAD

- e₁ Radhus, kedjehus, parhus eller friliggande hus. Vid radhus får max 55 % av tomten bebyggas. Vid parhus och kedjehus får max 45 % av tomten bebyggas. Vid friliggande hus får max 45 % av tomten bebyggas.
- e₂ 000 Största byggnadsarea per huvudbyggnad. Utöver detta får garage byggas under hela gården.
- e₃ 000 Största byggnadsarea

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Byggnad får inte uppföras
- u Marken ska vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar.

MARKENS ANORDNANDE

Mark och vegetation

- n₃ Minst 50 % av dagvattnet från tak ska avledas ovan mark utöver infiltrationsytor där vattnet ges möjlighet att fördrojas/infiltreras innan det leds vidare.

parkering

Parkeringsplats ska finnas.

gård

Bostadsgård. Planteringar och plats för utvistelse ska finnas.

Utfart och stängsel

Körbar förbindelse får inte anordnas. Tvärstreck med pil markerar förbudets slut.

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Placering

- p₁ Garage/förråd ska placeras minst 1 meter från tomtgräns och med angöringsvidden minst 6 meter från gata.

Utformning och omfattning

- I, II, III, VI Högsta antal våningar, inräknat souterräng.
- IV-V, IV-VI Lägsta - högsta antal våningar. Våningsantalet ska variera. Högsta byggnadshöjd i meter för kompletteringsbyggnad.
- Största taklutning i grader.

entréer

Entréer till bebyggelsen ska vara markerade och i huvudsak genomgående mellan gata och gård.

v₁

Byggnader ska utformas så att (gäller bostadshus):
- minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet får tillgång till tyst eller ljuddämpad sida, med högst 50 dB(A) ekvivalent nivå (<45 dB(A) ska eftersträvas) och 70 dB(A) maximal nivå vid fasad, där bullernivåer på den bullerutsatta sidan överstiger 55 dB(A) ekvivalent nivå och/eller 70 dB(A) maximal nivå (avser frifältsvärde).
- varje bostad, där bullernivåer på den bullerutsatta sidan överstiger 55 dB(A) ekvivalent nivå och/eller 70 dB(A) maximal nivå (avser frifältsvärde), har tillgång till en uteplats, privat eller gemensam, på tyst eller ljuddämpad sida i nära anslutning till bostaden.
- I det fall riktvärdena för buller har lagreglerats till en högsta ekvivalentnivå utomhus vid fasad som är annan än 55 dB(A), ska istället lagkravet gälla om bygglövsprövningen sker efter det att förordningen har trätt i kraft.

v₂

Marken får bebyggas med 3 huvudbyggnader.

v₃

Marken får bebyggas med 4 huvudbyggnader.

Utseende (ny bebyggelse)

- f₁ Fasader mot allmän plats ska ges en utformning som skapar variation i gaturummet.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.

UPPLYSNINGAR

Normalt planförfarande har tillämpats vid planens framtagande enligt plan- och bygglagen 2010:900.

Vid kommande fastighetsbildning kan fastighetsgränserna avvika från plangränserna.

ILLUSTRATIONER och HÄNVISNINGAR

u Hänvisning, punkten pekar ut bestämmelseområdet.

GRANSKNING 2

Detaljplan för NORRA BÄCKLÖSA

Upprättad i februari 2014,
rev i januari och oktober 2015.

Torsten Livion
detaljplanchef

Sofie Andersson Rosell
planarkitekt

Beslutsdatum	Instans
Samråd 2012-12-13	PBN
Granskning 2014-02-13	PBN
Godkänd 2015-01-28	PBN
Antagande 2015-02-23	KF
Upphävande beslut 2015-08-14	LST
Samråd 2 2015-09-24	PBN
Granskning 2 2016-01-27	PBN
Godkänd 2	PBN
Antagande 2	KF
Laga kraft	
Till planen hör:	
Plankarta	
Planbeskrivning	
diarienum: 2014-32	

0 50 100 m
SKALA 1:1500 (A1) 1:3000 (A3)

MKB enligt Plan- och bygglagen av förslag till detaljplan vid Bäcklösa

---

Sammanfattning

Om det förslag till utbyggnad som finns för Bäcklösa genomförs, förutses ingen betydande miljöpåverkan. Redan idag finns verksamheter i Natura-objektets omgivning. Det oaktat finns de arter som nämns i beskrivningen av objektet (främst cinnoberbagge) kvar inom detta. Längs de sträckor där planområdet tangerar Natura-objektet Bäcklösa separeras bebyggelsen från detta genom gång-/cykelväg och dike för att ta hand om dagvatten. Allén väster om Genetikcentrum skyddas genom grönytor och gång-/cykelväg.

Efter samrådet har miljökonsekvensbeskrivningen reviderats (2014-02-12), då exploateringen i detaljplanen har förändrats utifrån inkomna synpunkter. Detta innebär att illustrationerna på sidorna 4 och 11 har ändrats. Dessa revideringar är endast redaktionella, därmed behövde inget nytt beslut om godkännande av MKB:n tas i plan- och byggnadsnämnden.

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Planförslaget	3
Avgränsning av MKB.....	3
Studerade (bebyggelse)alternativ.....	5
<i>Alternativet att projektet inte genomförs (nollalternativet)</i>	5
<i>Alternativet att projektet genomförs enligt planskiss</i>	5
Natura 2000-objektet	5
Miljökonsekvenser.....	6
<i>Natura 2000-objektet "Bäcklösa" (SE0210291)</i>	6
Cinnoberbagge	10
Grön sköldmossa.....	10
1930-talsdike i nordväst.....	11
Park med mycket gamla ekar	12
Gravfält.....	13
<i>Påverkan under byggfasen</i>	14
Natura-objektet	14
1930-talsdike i nordväst.....	15
Park med mycket gamla ekar.....	15
Gravfält 557:1	16
<i>Påverkan under bruksfasen</i>	16
Natura-objektet	16
Park med mycket gamla ekar.....	17
Gravfält 557:1	17
Skadebegränsande åtgärder.....	18
<i>Kompensationsåtgärder</i>	18

Foto på framsidan: Allén vid Genetikcentrum.

Bakgrund

I samband med att Lantbruksuniversitetets lokaler inom Ultuna omdisponeras, finns förslag på att exploatera institutionsområde och åkermark på västra sidan om Dag Hammarskjölds väg, mellan Genetikcentrum – Bäcklösainstitutionerna och Vipången. Planområdet tangerar Natura 2000-området Bäcklösa. För aktiviteter i eller i anslutning till ett Natura 2000-objekt gäller miljöbalkens bestämmelser: ”Om en verksamhet eller åtgärd på ett ’betydande sätt kan påverka miljön’ inom ett Natura 2000-område krävs ett tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken.” (6 kap miljöbalken).

Kommunen har beslutat att en MKB enligt Plan- och bygglagen ska upprättas för planen (detta dokument) med MKB enligt 7:e kapitlet som bas.

Planförslaget

Berörda fastigheter:

Ultuna 2:23, ägare Akademiska Hus Uppsala AB

Ultuna 2:1, ägare Sveriges Lantbruksuniversitet

Planen, i sin nuvarande utformning (2014-02-12, se plankarta på sid. 4) har sin norra gräns mitt emot norra infarten till SLU-området och är belägen mellan Dag Hammarskjölds väg och diket centralt i dalgången (Bäcklösadiket). Väster om Genetikcentrum ansluter planen till en poppel/almallé, som ingår i Natura 2000-objektet Bäcklösa. Söder om en planerad förlängning av Ultuna allé fortsätter planområdet i diket förlängning och slutar vid infartsvägen till Vipången från Dag Hammarskjölds väg.

Bäcklösadiket omfattas endast i sin sydligaste del av planen dvs. söder om Bäcklösavägen. Planen undantar den del där poppelallén, som ingår i Naturaobjektet, växer samt den del av diket i norr som angränsar mot Natura 2000- området med undantag för en mindre anslutning till diket från den planerade dagvattendammen. Även området i väster kring Artdatabankens lokaler ingår i planen och omfattar viss kompletterande bebyggelse. I hela delen norr om den planerade förlängningen av Ultuna Allé tangerar planområdet Natura 2000-området, liksom runt Artdatabankens lokaler. Söder om Ultuna-allén är kontakten mellan planområdet och Natura 2000-området inte direkt.

Avgränsning av MKB

Länsstyrelsen har ansett att det behövs en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalkens 7:e kapitel, eftersom en negativ påverkan på Natura-objektet skulle kunna bli följden av exploatering med bebyggelse i områdets närhet. Denna MKB slutfördes under våren 2012. MKB enligt Plan- och bygglagen (detta dokument) bygger i stora delar på denna tidigare MKB, eftersom en eventuell påverkan på Naturaobjektet ”Bäcklösa” ansetts vara den mest betydelsefulla påverkan som skulle kunna inträffa. Utöver detta diskuteras två områden norr och nordväst om Genetikcentrum, samt ett gravfält i sydväst.

Det ena området i nordväst är ett dike som grävdes under 1930-talet och som idag inte fyller någon funktion. Detta dike avses fyllas igen, men eftersom diken som under större delen av året har fuktpräglad vegetation har ett generellt biotopskydd enligt miljöbalken, krävs dispens från det generella skyddet. En sådan ansökan har beviljats av Länsstyrelsen i Uppsala län.

BÄCKLÖSA DP
UNDERLAG
2014-02-12

Bäcklösa, underlag till detaljplan 2014-02-12

Det andra området är det bestånd av mycket gamla ekar som växer inbladat med bebyggelse och i parkmark mellan det nämnda diket och Genetikcentrums huvudbyggnad, och som delvis ingår i den genetiska trädgården.

Studerade (bebyggelse)alternativ

De två alternativ som studerats är dels alternativet att projektet inte genomförs, dels att projektet genomförs i enlighet med det förslag som visas ovan (februari 2014).

Alternativet att projektet inte genomförs (nollalternativet)

Inom Genetikcentrum blir de befintliga byggnaderna kvar. Upprustning av dem är pågående. Den öppna gräsmarken mot det norrsydliga Bäcklösadiket blir kvar eller får annan skötsel. Mot söder sker ingen nybyggnad, inte heller vid Vipängen. En väg planeras från södra Ultunautfarten till Gottsunda. Planeringen av denna har bl.a. resulterat i en MKB. Bedömningen är att vägen kommer att byggas oberoende av om det blir någon exploatering i Bäcklösa eller inte. Vägens eventuella påverkan på Natura-objektet behandlas inte här. Dock refererar texten ibland till den nya vägen, eftersom det är högst sannolikt att påverkan på Naturaobjektet blir avsevärt större från vägen än från bebyggelsen.

Eftersom området söder om Genetikcentrum är jordbruksmark, måste det finnas någon som kan åta sig att fortsätta odlingen av marken.

Miljöpåverkan av nollalternativet består sannolikt mest i att marker kommer att växa igen. Bland annat kommer poppelallén att växas in av buskar och träd som nu håller på att komma upp under de befintliga träden. På sikt kommer alléträden att dö.

Alternativet att projektet genomförs enligt planskiss

Natura 2000-objektet

De i planen mest känsliga områdena är de sträckor där planområdet ansluter mot Natura-objektet. Det är dels en längre sträcka vid Genetikcentrum, dels runt Bäcklösainstitutionerna. Skogskanten söder om Vipängen kommer inte i kontakt med planområdet.

Vid Genetikcentrum går planområdet fram till gränsen för Natura-objektet. I södra delen sneddar Natura-objektet över till diket östra sida för att kunna omfatta den gamla allén. Öster om diket planeras endast grönyta/park för att undvika direktkontakt mellan bebyggelsen och naturaområdet inklusive allén. Här planeras istället grönyta/park.

Inom planområdet har diskuterats att bygga en förbindelse mellan Genetikcentrum och Bäcklösaskogen (se underlaget till detaljplan, sid. 4). Ett möjligt läge är som förlängning av Genetikvägen. En förhoppning från exploitören är att kunna röja upp kring diket och ta bort det sly som börjar komma upp. En viss rensning av diket behövs också, men inga större omgrävningar planeras. Även i allén behöver det tas bort en hel del sly som håller på att ta över okontrollerat.

På ett ställe i planområdet kommer mindre dammar eller sänkor för att samla upp dagvatten att anläggas. Söder om den planerade vägen mot Gottsunda ligger den andra dammen/sänkan, även den på östra sidan av diket. Detta avrinner mot Bäcklösadiket eller Bäcklösabäcken.

Väster om planområdets södra del ligger ett gravfält (se kartsnitt, sid. 14).

Allén mellan Genetikcentrum och Bäcklösainstitutionerna. Östra sidan av allén består av vresalm, den västra av poppel (ev. någon nordamerikansk art).

Miljökonsekvenser

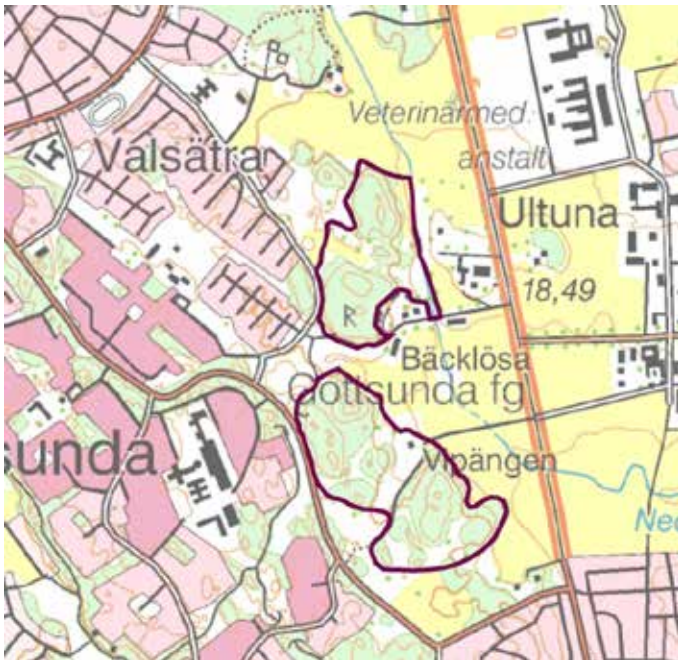
Natura 2000-objektet "Bäcklösa" (SE0210291)

Enligt bevarandeplanen har området avsatts som Natura 2000-område som exempel på västlig taiga (9010), kalkgräsmark (6210), samt trädklädd betesmark (9070). Vidare ingår ej klassificerad mark som kan utvecklas mot västlig taiga, samt åker och gödslad betesmark. (Länsstyrelsen i Uppsala län: Bevarandeplan för Natura 2000-område Bäcklösa SE0210291. Utan tryckår). Det har nyligen skett en omarrondering av Natura-området, men detta är ännu ej fastställt, se karta sid. 7.

I den norra delen av Natura-området växer grov tallskog som ansluter till den mycket skyddsvärda tallskogen norrut på Uppsalaåsen. Dessa tallar har inte samma grova dimensioner som hittas där, men skogen är ändå så pass gammal att signalarten **tallticka** har påträffats (lokal "Bäcklösa Natura 2000").

Förutom de nämnda naturtyperna finns inom området två arter som är intressanta från biologiska utgångspunkter: **grön sköldmossa** och **cinnoberbagge**. Cinnoberbaggen har här en av sina få lokaler i Uppsalatrakten. Arten är hotklassad i klassen EN, den högsta hotklassen. Arten finns idag bara i Västmanlands, Uppsala och Gävleborgs län (från Artdatabankens Artfakta). Den andra art som nämns speciellt, grön sköldmossa, är inte

rödlistad eller hotad, men tas upp i Habitatdirektivets bilaga 2 (omfattar arter som för sitt bevarande kräver särskilda bevarandeområden).

Naturaområdet "Bäcklösa". (Från Länsstyrelsen i Uppsala län. Bilaga till bevarandeplan)

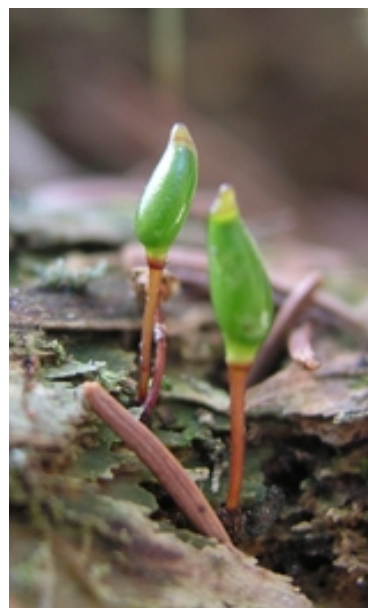
Utöver de nämnda arterna har ytterligare några rödlistade arter rapporterats till Artportalens olika listor under 2000-talet: Miljökrav hos dessa arter beskrivs i bilaga 1, utom för cinnoberbagge och grön sköldmossa, som beskrivs nedan.

- Filthättemossa (NT), Vipängen 2008
- Ullig hjärtstilla (VU), "Bäcklösa" (osäkert om det är inom Natura-området), 2009
- Tvåfläckig barkskinnbagge (NT), V. Vipängen, 2009
- Ipida binotata* (NT), Vipängen, 2011
- Stekelbock (NT), Bäcklösa skog/hage, 2007
- Grön aspvedbock (NT), Vipängen, 2007
- Almsnabbvinge (NT), V om Bäcklösainstitutionerna, 2011
- Aspmögelbagge (NT), V. Vipängen, 2009
- Korthornad vedstekel (NT), Bäcklösa skog/hage, 2007
- Snyltvedstekel (NT), Vipängen, 2007
- Mindre blåvinge (NT), Genetikcentrums ruderatmark, 2006
- Mörksömmad barksvartbagge, S. Vipängen, 2000
- Mindre hackspett (NT), Bäcklösa, årligen
- Hämpling (NT), Bäcklösa, årligen
- Göktyta (NT), Bäcklösa och Bäcklösa hagar, årligen

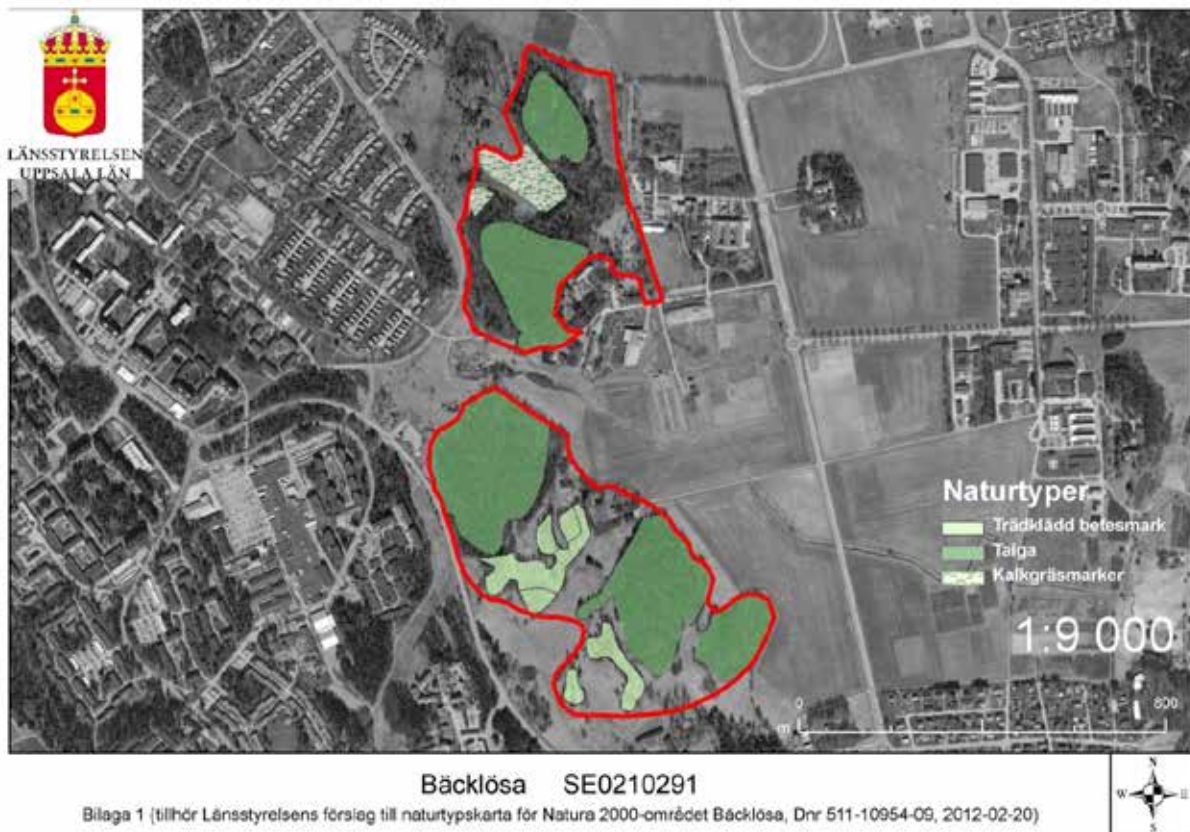
OBS! Med lokal "Vipängen" och "S. Vipängen" avses normalt den sydligaste dungen i Natura-objektet, med lokalen "V. Vipängen" den mellersta, samt "Bäcklösa skog/hage" skogsdungen norr och väster om Bäcklösainstitutionerna.

Naturtyper i Natura 2000-området Bäcklösa. 9010 = Västlig taiga, 9070 = Trädbevuxen betesmark ("hage"). (Länsstyrelsen i Uppsala län. Bilaga till bevarandeplan för Natura 2000-området "Bäcklösa")

T.v. cinnoberbagge (från "Die Käfer-Fauna Südwestdeutschlands"), t.h. grön sköldmossa (från länsstyrelsen i Kronobergs län)

Förslag till ny indelning av naturtyper inom Natura 2000-området Bäcklösa. Kartan är ännu inte fastställd (2012-03-16). Gröna ytor motsvarar naturtyp 9010 och ljusgröna ytor naturtyp 9070. Naturtypen "kalkgräsmarker" (grön färg med struktur), 6210, är nyttkommen och ersätter en yta med naturtyp 9070.

Av tillgängliga rapporter att döma är det mest raritetstäta området skogspartiet söder om Vipången. Där finns såväl grön sköldmossa som cinnoberbagge, samt ytterligare fem rödlistade djur- och växtarter.

Fakta om områdets rödlistade arter har samlats i bilaga 1, utom för cinnoberbagge och grön sköldmossa, vilka nämns speciellt i beslutet om Bäcklösa Natura 2000-område. Dessa beskrivs nedan.

De rödlistade arterna omfattar växter, skalbaggar, steklar, fjärilar och fåglar. Artfakta har främst hämtats från ArtDatabanken. Det som är slående är att arterna ibland har så diametralt olika miljökrav. De flesta behöver gammal skog som sparats för fri utveckling, medan några tvärt emot behöver ung skog, gärna skadad. Det framgår tydligt att ädellövträden samt asp är viktiga trädslag. Åtgärder som gynnar vissa av de funna arterna missgynnar andra. Några arter är beroende av öppna marker, främst fjärilarna och hämplingen. Mindre blåvingen är sannolikt bunden till den nya naturtyp som urskilts på kartan sid. 4: "kalkgräsmarker". Orsaken är att dess livsmiljö, getväppling, är kalkgynnad.

Av de påträffade fågelarterna kräver mindre hackspetten ganska stora arealer och utnyttjar säkert såväl hela Bäcklösa-objektet, som marker däromkring, inte minst de mer eller mindre parkartade miljöerna norr om Genetikcentrum. Hämplingen häckar företrädesvis i betade buskmarker, som det finns en hel del av i objektet (naturtyp 9070), den har dock mest note-

rats kring Bäcklösainstitutionerna, eftersom många ornitologer jobbar där. Göktyta har flera år hållit till i ”Bäcklösa hagar”, norr om Bäcklösainstitutionerna. Arten häckar i håligheter i träd eller i holk.

I det här sammanhanget bör det också påpekas att parken norr om Genetikcentrum med sina jätteekar och ett antal gamla eller åldrande träd kan spela en viktig roll för flera av de rödlistade arterna. Några undersökningar kring denna frågeställning har inte gjorts.

Cinnoberbagge

Cinnoberbagge har tidigare rapporterats från Genetikcentrum, men Bengt Enström rapporterade 2010 att den poppel i vilken arten levte, hade avverkats. Han hade dock en förhoppning om att arten skulle kunnat flytta över till popplar i allén längs mittdiket. I bevarandeplanen hävdas att arten finns där, men inga rapporter har lagts in på Artportalen som stöder detta. Eftersom Enström inte hittat några baggar i allén 2009 är det f.n. osäkert om arten finns kvar i just detta område. Däremot finns den på flera ställen inom Natura-objektet i övrigt.

Cinnoberbaggen lever helst i gamla aspbestånd med döda och döende, grova aspar, där larverna lever inne i veden. Även andra trädslag kan användas tillfälligt. I det aktuella fallet vid Genetikcentrum har arten levte i gamla popplar, som strukturmässigt antagligen påminner ganska mycket om asp. Popplar växer snabbt men blir inte så gamla, utan relativt snabbt utvecklas lämpliga miljöer för cinnoberbaggen.

Alléträden består inte enbart av poppel (som kan vara någon nordamerikansk art/sort), utan det finns poppel bara på den västra sidan av stigen (se foto på framsidan, samt sid. 6). Den östra sidan består av vresalm eller korsningar med vresalm. Detta förhållande gör det någon mindre känsligt att exploatera gräsytan öster om allén, eftersom det i första hand är vresalmen som kommer att påverkas. På västra sidan av allén finns en kraftig föryngring med poppel, men den är helt oreglerad och kan behöva stramas upp, samtidigt som riktad nyplantering krävs på sikt, för att behålla allékänslan. Notera att allén, förutom att ingå i Natura-objektet även är skyddat i egenskap av småbiotop (MB kap. 7). Efterhand som popplarna dör, kommer de inte att ersättas av nya popplar, utan av asp. Asp är ju cinnoberbaggens egentliga värdräd. Det finns i parkområdet norr om Genetikcentrum en mycket gammal kanadensisk asp som är i ett stadium som skulle kunna innebära att den kan vara hemvist för cinnoberbagge, men länsstyrelsen bör ta beslut om vilken asptyp som ska väljas. Hybridasp (korsning mellan kanadensisk och europeisk asp) växer fort och veden är mer lucker än hos europeisk asp, men det kan från biologiska utgångspunkter vara nödvändigt att medvetet föra in en art/-artkorsning som är främmande för området för att cinnoberbaggen ska hitta substrat att leva i.

Även om cinnoberbaggen inte hittats i allén under senare år, måste utgångspunkten vara att arten trots allt lever eller kan leva där.

Grön sköldmossa

Grön sköldmossa är upptagen i Habitatdirektivets bilaga 2 (vilket innebär att arten ska skyddas inom Natura 2000-nätverket), liksom i Bernkonventionen (arter som behöver skydd). Arten har varit rödlistad, men rödlistningen har upphävts i 2010 års rödlista. Däremot finns arten med på den europeiska rödlistan.

Följande text är hämtad från Naturvårdsverket (Natura 2000 Art- och naturtypsvisa vägledning). Kärlväxter och mossor 1. Ca 2003). ”Arten växer på multnande stammar och stubbar, i frisk till fuktig barr- eller blandskog. Substratet är murken och mjuk ved av gran, men den kan även

förekomma på ved av tall och lövträd. Vanligtvis finns endast några få sporkapslar på varje låga. I sällsynta fall kan grön sköldmossa även förekomma direkt på humusrik skogsmark.

De substrat som mossan föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämplig ved inom spridningsavstånd på varje lokal. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 1 m vegetativt, och effektivt 1 km med sporer under en 10-årsperiod. Hotbilden på kort sikt är skogsavverkning (ökad exponerad och uttorkning) och bristen på grov död ved i skogen utgör de allvarligaste hoten mot arten.”

I början av 2000-talet var arten känd från ca 100 lokaler i Uppland och ca 500 totalt i landet. Genom sin ringa storlek kan den vara förbisedd och är sannolikt borttagen från rödlistan beroende på att nya lokaler för arten hittats. ”I Sverige finns cirka en tredjedel av artens världspopulation, och Sverige är det land globalt som har flest antal lokaler.”

Se vidare: http://www.artfakta.se/Artfaktablad/Buxbaumia_Viridis_210.pdf

I Bäcklösa-objektet har mossan endast hittat i den södra delen. Den har noterats i Artportalen en gång, 2008, då sex kapslar (2+4) hittades. Förekomsten anses därför inte säkerställd (gränsen är tio kapslar) och även små förändringar av miljön anses kunna bli avgörande för om arten ska kunna finnas kvar.

1930-talsdike i nordväst

Detalj-karta med det dike som avses fyllas igen (överkryssat). Ny förbindelse med Bäcklösadiket är markerad med blå streckning. Bäcklösadiket löper i ungefärligen nord-sydlig riktning.

Dikets längd är ca 150 meter i sydlig riktning och därefter ca 18 meter i västlig riktning (se sid 12). Diket har antagligen grävts i samband med att den kända björkallén, med björkar från en mängd olika platser i landet, anlades 1935. De träd, av blandade arter, som växer väster om diket förefaller att kunna vara från samma tid. Vegetationen i botten av diket är uteslutande jättegröe och på kanterna växer huvudsakligen älgört. I övrigt finns ett antal kulturväxter (träd och buskar) samt enstaka exemplar av kabbeleka, vallört och rörfilen, samt gräsmattegräs och rabattogräs.

Istället för den del av diket som läggs igen, kommer diket som idag löper norr om björkallén att få kontakt med Bäcklösadiket i enlighet med skissen ovan.

Som kompensationsåtgärd för igenläggningen föreslås att kulverteringen av Bäcklösabäcken och Bäcklösadiket öster om Vipängen tas bort och bäck och dike får rinna i ytläge. Denna åtgärd ger ett ojämförligt mycket större förbättring av de ekologiska sambanden och den biologiska mångfalden än den eventuella negativa påverkan av att diket läggs igen

Nedersta delen av det dike, som avses fyllas igen.

Park med mycket gamla ekar

Ek är den svenska trädart, som hyser flest arter av djur och växter. Ett antal ekar har dessutom jätteträdsstatus, dvs. har en diameter på minst 80 centimeter. Det bestånd av ek som finns inom planområdet har därför ett från ekologiska utgångspunkter mycket högt värde. Nyare undersökningar har visat att ekens rötter finns inom en större yta än kronprojektion. Det innebär att det finns ekrötter på ett större avstånd från stammen än hos flertalet andra trädarter. Dessutom är det en förhållandevis stor andel rötter i de översta tio centimetrarna. Åtgärder som påverkar marken även på ett visst avstånd från kronan kan därför påverka ekarna negativt.

Planunderlaget visar att det inte blir någon negativ påverkan på naturvärdet.

Gammal ek i planområdets norra del.

Gravfält

Väster om planområdet, norr om Vipängsvägen, finns ett gravfält (RAÄ-nummer Uppsala 557:1). Gravfältet berörs inte direkt av utbyggnad.

Gravfältet 557:1 norr om Vipängen. Från RAÄ:s Forsök..

Påverkan under byggfasen

Då det gäller påverkan, är det tvunget att skilja mellan byggfasen och bruksfasen, eftersom påverkanstyperna kan vara olika i de två skedena.

Natura-objektet

Den påverkan som kan vara möjlig under byggfasen rör främst störning genom ljud och ljus, samt genom stoft och avgaser som med vinden förs in i objektet.

Buller

Buller påverkar främst fågelfaunan. I Natura-objektet häckar sannolikt tre rödlistade arter (samtliga i klass NT): mindre hackspett, göktyta och hämpling. Eftersom ett stort antal fågelskådare arbetar vid CBM och ArtDatabanken på Bäcklösainstitutionerna är det främst där som observationerna görs, samt i området närmast norr om detta. Det gäller även hämpling, som bör ha bra häckningsmarker även på den västra sidan av Natura-objektet. Bullerstörningen under byggfasen skulle kunna få den effekten att eventuella häckningar av hackspettarna mindre hackspett och göktyta allra närmast byggområdet inte skulle genomföras då de mest bullrande faserna av bygget pågår. Jämfört med störningarna från den planerade vägen är dock dessa störningar antagligen marginella.

Damm och stoft

Påverkan från damm och stoft skulle kunna inträffa längs östra kanten av Naturaobjektet. Stoftet skulle snabbt fångas in och fastna på vegetationen. Det har i andra sammanhang visat sig att stoftpåverkan är livsnödvändig för t.ex. lavar och mossor på träd, så kanske att stoftpåverkan inte blir negativ. Detta är dock antagligen artberoende. Som för fåglarna gäller att insekterna kan förflytta sig till delar som inte påverkas av stoft. Förutom detta påverkas Natura-objektet bara vid vindar från den östliga sektorn, riktningar som är ganska sällsynta i Uppsalatrakten, där vindar från sydväst är förhärskande. Det är inte sannolikt att eventuella cinnoberbaggar störs av stoft, det har redan tidigare utsatts för dessa typer av störning. Det bör främst vara under etableringsfasen som det kan blåsa iväg finare markpartiklar och senare då sand tas bort från vägarna i det bebyggda området. Även i detta fall torde vägen medföra spridning av betydligt mer stoft. Dessutom sker det senare delvis i den förhärskande vindriktningen.

Luftföroreningar

Avgaser från arbetsfordon kan blåsa in över Natura-objektet. Redan idag är trafiken på Dag Hammarskölds väg tät, men arbetsfordonen kommer att röra sig närmare Natura-objektet. Det är inte sannolikt att heller detta påverkar objektet. Dessutom är hela Ultunaområdet genom sin öppenhet utsatt för vindar som snabbt blandar om den påverkade luften. Under senare år har ett vattenverk anlagts vid Bäcklösa, utan att detta verkar ha påverkat Natura-området.

Det kan bli en miljöpåverkan av kväveoxider från fordonsbränslet. Kväveföreningarna kan ge såväl försurande effekter, som gödande. Uppsala ligger i ett område med förhållandevis näringsrika jordar och någon försurning är knappast sannolik. Gödnings effekten blir säkert inte heller märkbar eftersom närsaltsstatus hos jorden är god, utom på eventuella bergklackar. Eventuellt oljeläckage påverkar inte Naturaobjektet utan möjligen vattendragen.

Hydrologisk påverkan

Ett speciellt kapitel är hydrologisk påverkan. I den norra delen av Bäcklösa-objektet finns diket, där ytvatten från bebyggelsen kan samlas upp, då de två planerade dammarna är fulla. I

den södra delen lutar marken från objektet. Ingen påverkan från ytvatten på Natura-objektet kan därför förutses.

Från ekologiska utgångspunkter är det olämpligt att kulvertera diket eftersom det kommer att minska den biologiska mångfalden vid Bäcklösa.

Direkt påverkan på Natura-objektet

Byggarbetena får inte påverka allén. Grävning/schaktning ska inte ske inom den radie runt träden, där det kan antas att det finns rötter som kan skadas. Dessutom kan det bli nödvändigt att skydda träden rent fysiskt med byggplank eller liknande, så att träden inte skadas oavsiktligt. Eftersom bebyggelsen inte anläggs i direkt anslutning till allén, är risken för skador liten förutsatt att upplag inte anläggs väster om planerad bebyggelsegrupp. I planen ingår att rensa upp längs diket och att röja upp bland det uppkommande lövslyet.

I övrigt måste det i byggprocessen ingå, att de verksamma företagen och deras anställda uppmärksammas på att Naturaobjektet finns där, och att det inte får påverkas av att maskiner körs in från planområdet, eller att byggmaterial eller byggskräp stjälpas av i objektet. För att vara ändå mer på den säkra sidan kan vite läggas på skadade träd eller intrång i Natura-objektet.

Detta till trots, finns det åtskilliga exempel på ”innovativa lösningar”, som blivit helt fel sett från miljösynpunkt. Information och stängsling kan förhindra övertramp ibland, men inte alltid. Därför behövs dessutom täta kontroller på plats.

Bedömning

Bedömningen är att de diskuterade faktorerna inte påverkar naturaobjektet, i varje fall inte i betydande omfattning och inte irreversibelt. För att undvika onödiga skador på Natura-objektet på grund av att arbetsfordon kör in i området, eller delar används som upplag, bör alla som arbetar med anläggningen göras medvetna om att ingen som helst verksamhet får förekomma inom gränsen för Natura-objektet. Dessutom kan täta besiktningar behöva göras och/eller vite sättas på träd som kan bli utsatta, förutom att träden stängslas in.

1930-talsdike i nordväst

Diket läggs igen. Inga miljökonsekvenser.

Park med mycket gamla ekar

Bedömningen är att det inte kommer att bli någon direkt påverkan på ekar. För samtliga träd gäller dock, att de kan skadas genom kompaktering av marken (t.ex. körning med tunga fordon), eller genom direkta skador på stam, grenar och rötter. Även markarbeten som ledningsdragningar eller anläggande av väg kan skada träden. Skador på rotsystemet kan ta lång tid innan de syns i form av sänkt trädvitalitet.

Bedömning

Genom att skydda träden med hjälp av staket kan skador undvikas. Eventuellt kan vite behöva sättas för skador på träd. Markarbeten under kronorna bör undvikas och arbeten i närheten av kronorna begränsas till markytan. Kompaktering och asfaltering undviks i det krontäta området. Arbeten nära kronan inom en liten del av trädets närhet bör kunna tillåtas. Fortlöpande kontakt hålls med kommunens ekologer.

Gravfält 557:1

En möjlig miljöpåverkan under byggtiden är körning med tunga fordon, eller användning som upplag.

Bedömning

För att undvika skador på gravfältet, kan detta behöva inhägnas.

Påverkan under bruksfasen

Natura-objektet

Samma diskussion som för byggfasen kan föras även för bruksfasen. Den trafik som finns inom området kommer att vara av annan typ än under byggfasen. Arbetsfordonen har ersatts av personbilar.

Ljud- och ljusstörningar

Under bruksfasen kommer det att finnas ljud- och ljusstörningar. De skulle kunna få en påverkan genom att ljuset kan locka till sig insekter från Natura-objektet och ljudet att fåglar inte häckar på den sida som vetter mot bebyggelsen. Eftersom det redan idag finns mycket bebyggelse i trakten, är det inte sannolikt att ljusstörning skulle ge en betydande ökning av störningen jämfört med idag. Då det gäller buller, är den planerade vägen en betydligt mer tydlig bullerkälla, som kan medföra ändrat häckningsmönster hos en del fågelarter. Ett buller av den digniteten kan inte förutses från aktiviteter kring bebyggelsen.

Hydrologi

De hydrologiska förhållandena är desamma som under byggfasen.

Påverkan från människor och husdjur

Den mest påtagliga påverkan på Natura-objektet kommer antagligen att bli från dem som kommer att bo i området. Delarna allra närmast bebyggelsen kommer att få ett ökat slitage, antagligen främst genom barns lek. Resultat från långtidsstudier på Järvafältet av bl.a. prof. em. Clas Florgård, Stad och land, visar entydigt att inte ens barns lek i längden kan hålla tillbaka trädvegetationen. De skador som kan uppstå när bebyggelsen är nyanlagd och mängden barn som regel är stort, är alltså helt reversibelt.

Eftersom kontakten mellan bostäder och naturmark inte är direkt, utom vid Bäcklösainstitutionerna bör påverkan bli mycket begränsad. Det område där flest fynd av de känsliga arterna finns, söder om Vipängen, berörs inte direkt av någon bebyggelse. En påverkan som kan ses i många områden där tomter vetter mot naturmark är att tomtgränserna förflyttas ut i naturmarken. Dessutom kan skogsranden eller dikeskanten bli inofficiella tippar för trädgårdsavfall. Även om tipparna i sig inte påverkar så långt in i skogen, ser det inte så trevligt ut att ett Naturaobjekt uppvisar en sådan kantzon. Genom att en gångväg anläggs intill Bäcklösadiket bör detta dock förhindras.

En effekt som skulle kunna uppstå är att de boende går in i skogen för att hämta vedbrand till tomten. Det behöver inte alltid handla om döda grenar, utan även växande träd kan tas ned. Spåren efter en avverkning med slö yxa ser inte alltid så trevliga ut.

Några närboende skulle kunna klaga på att alléträden skuggar för mycket. Närboende skulle dessutom kunna klaga på att allén ser skräpig ut. Här kan risken för olovlig avverkning kanske vara större.

Den sydligaste dungen i Natura 2000-objektet Bäcklösa. Dungen berörs inte om detaljplanen genomförs. Bilden är tagen från parkeringen vid hunddagis.

De arter som är noterade som speciella för detta Natura-objekt, liksom rödlistade arter i övrigt, skulle kunna påverkas negativt genom bl.a. tagande av vedbrand (se föreg. stycke) men också, vad gäller marklevande arter, genom tramp. Objektet kommer att påverkas av hundar, mest nära bebyggelsen, men även i mindre omfattning, längre ifrån den. Den mest påtagliga påverkan blir genom gödsling av växtligheten närmast vägen/stigen, i mindre utsträckning av skador på lav/mossmattor genom hundars lek.

Påverkan på längre sikt

Sett på längre sikt brukar miljöpåverkan från boende minska. Orsaken anses vara att barnen flyttar ut. Forskning från Järvafältet nordväst om Stockholm har dock visat att inte ens barn kan hålla jämna steg med förslyandet. Antalet hundar kommer att öka, vilket ökar gödslingsgraden längs stigarna. Efterhand sker dock ett generationsskifte, vilket medför att det åter blir mer barn i området. Eftersom inte hela generationsskiftet sker på en gång, blir den eventuella störningen inte lika kraftig som de första två decennierna.

Park med mycket gamla ekar

Någon påverkan som kan äventyra trädens vitalitet förutses inte.

Gravfält 557:1

Gravfältet kan komma att användas för lekar m.m., vilket kan medföra markskador. På andra ställen där fornminnen ligger nära bebyggelse (t.ex. skolor) blir det ett starkt markslitage,

men det förefaller inte som om fornminnesvärdet som sådant har påverkats alltför starkt negativt. Börjar besökarna ta bort stenar från gravarna, eller gräva i marken måste naturligtvis lämpliga återgärde vidtas. Detta är dock något som inte kan åläggas exploatören.

Skadebegränsande åtgärder

Ett av de bästa sätten att begränsa skador från människor och hundar är genom att se till att det finns ett ordentligt nät av stigar genom känsliga områden. Det har sedan länge visats att där det finns stigar, använder människorna dem, framför att gå i obanad terräng. Undantag är främst biologer (såväl professionella som amatörer), samt svamp- och bärplockare. Jämfört med antalet människor som inte har biologiska intressen, är de dock få även i en stad som Uppsala. Det bör påpekas att åtgärder i Natura-området inte kan styras av planen, men skadeförebyggande åtgärder skulle kunna avtalas mellan exploatören och länsstyrelsen som något typ av kompensation. Längs Bäcklösadiket kommer ett promenadstråk anläggas vilket kommer att bilda en naturlig gräns mot fastigheterna inom planen.

Poppelallén är den kanske mest intressanta platsen då det gäller interaktionen människa/cinnoberbagge. Även om det inte är poppel som växer på den östra sidan av allén, ses den ändå som en enhet i denna redovisning. Bebyggelsen måste läggas så långt från träden, att träd inte riskerar att falla över något hus. På samma gång måste skyddet för passerande klarläggas. Det är ju egentligen inget problem för Natura-objektet, men kan ha betydelse vid diskussionen om hur livsmiljön för cinnoberbagge i alléområdet ska utformas. Popplar blir inte särskilt gamla och träd eller grenar kan falla ned på passerande. Redan nu är ett antal träd döda, såväl popplar som almar. Återplantering är planerad, men med asp.

En möjlighet är att grenrensa då det förefaller vara en risk för att grenar skulle kunna falla över passerande. De avsågade grenarna ska då sparas i området som livsmiljö för insekter. Samma sak gäller träd som måste tas ned. För att långsiktigt lösa livsmiljöproblemet måste också nyplantering ske. Detta bör ske kontinuerligt med kanske fem års intervall. Eftersom allén inte ingår i planområdet måste ansvarsfrågan för skötseln av allén klarläggas.

I en redovisning av påverkan är det inte möjligt att diskutera skador genom allmänhetens oaktsamhet eller rent kriminell verksamhet. Sådan påverkan kan ju inträffa redan idag och behöver inte vara relaterad till den kommande bebyggelsen.

I några fall har det visat sig positivt att informera dem som flyttar på om naturvärdena. Med ökade kunskaper ökar intresset för att bevara skog, allé och gravfält. Eftersom det sker ut- och inflyttningar hela tiden kan information behöva delas ut då och då, sättas upp i trappuppgångar i flerfamiljshus, etc. Informationsskyltar kan sättas upp i entréerna till Natura-området, vid allén och vid gravfältet.

Kompensationsåtgärder

Som kompensationsåtgärd har föreslagits att Bäcklösabäcken, som rinner genom den södra delen av planområdet (och delvis västar om planområdet), samt Bäcklösadiket, som kommer från norr, inte längre ska vara kulverterade. Genom att bäcken tillåts rinna i ytläge är det positivt för den biologiska mångfalden i den övre delen av bäcken och diket.

Anläggning av ett bra stigsystem i Natura-området är positivt för att bibehålla naturvärdena. Detta kan dock inte göras av exploatören, utan måste ske på initiativ av Länsstyrelsen.

Bilaga 1. Miljökrav hos rödlistade arter (från ArtDatabankens miljöfakta)

VÄXTER

Filthättemossa (NT), Vipängen 2008

Mossan är en av de få arter inom släktet som växer uteslutande på sten, inte som flertalet andra på trädstammar. Den växer på hållar och stora block av granit eller andra sura substrat i lövskog, i synnerhet på lodytor nedom ansamlingar av lövförna. Arten verkar föredra att växa i bestånd med inslag av ädellövträd med rik bark, både i lövskog och i kantzoner mot t.ex. åkermark. Spridningen av arten sker troligen främst med sporer.

Avverkning av äldre lövskogsbestånd med inslag av rikbarksträd utgör ett hot. Dessutom påverkas filthättemossa negativt av ett generellt minskat inslag av dessa trädslag i skog. Exploatering kan även vara ett hot mot arten.

För att bevara arten ska ädellövträd som ask, alm, lind och lönn gynnas på filthättemossans aktuella och potentiella lokaler. Låt block ligga orörda i dessa miljöer.

Ullig hjärtstilla (VU), "Bäcklösa" 2009 (osäkert om det är inom Natura-området)

Arten växer endast på kulturmark, främst i hönsgårdar, vid ladugårdar och uthus, men även vid t ex kyrkor och klosterruiner.

Hjärtstillan verkar kräva den extra omvårdnad den fick som odlad. Den är dåligt anpassad till vårt klimat, vilket innebär att den på egen hand klarar sig bäst i kustnära trakter. Vid konkurrens går plantorna snart under.

Lokaler med hjärtstilla bör följas upp och skyddas mot igenväxning. Om jorden rörs om ges frukterna tillfälle att gro och nya plantor kan utvecklas. Konkurrerande växter, t ex nässlor, bör tas bort.

NOT: Ullig hjärtstilla är en mer hårdig underart av hjärtstilla. Eftersom det är en ren kulturart, är det inte sannolikt att den växer i Natura 2000-området.

SKALBAGGAR

Tvåfläckig barkskinnbagge (NT), V. Vipängen, 2009

Den tvåfläckiga barkskinnbaggen lever på yngre, levande aspar med sårskador, men även på klena döende eller döda aspar, i samtliga fall med svampen aspdyna, *Hypoxylon mammatum*, och närstående sporsäckssvampar, som ger en svartfärgad vedyta. Arten suger på mycel av trädsvampar, sannolikt av aspdynan och närstående sporsäckssvampar. Den hittas oftast i övergångszoner mellan skog och öppen mark.

Skogsbestånd med god kontinuitet av aspar är en bristvara. Aspen är ett successionsträd och försvinner ofta ut ur bestånden på längre sikt även inne i reservat om inte störningar startar om successionsförloppet.

***Ipida binotata* (NT), Vipängen, 2011**

Svårt hitta information om artens krav. Följande är hämtat från Naturvårdsverket.

Arten finns i låga men sannolikt stabila populationer i reservat med hög dödvedstillgång och fri utveckling men uppnår bara höga tätheter i nystörd skog. Bra exempel på arter med denna typ av dynamik är tretåig hackspett, större flatbagge och glansbaggen *Ipida binotata* som alla förekommer i låga tätheter i barrnaturskogar tack vare lokal granbarkborredynamik, men som blommar upp i samband större störningar (brand, stormfällning, avverkning med generös hänsyn).

Stekelbock (NT), Bäcklösa skog/hage, 2007

Larvutvecklingen sker i ganska hård, solexponerad död ved av stående grova träd, ofta barkfallna och helst branddödade. Främst i grova björk- och aspstubbar, men även i al, sälg, lönn, lind, apel, och bok. I tätare bestånd finns nästan alltid angreppen högt upp i kronregionen på träden. Den fullbildade skalbaggen är mycket kortlivad. Oftast flyger den runt eller kryper omkring på gamla döda lövträd i solskenet. Honorna verkar börja ägglägga de lämpliga träden redan ett par år efter det att träden dött. Angreppen kan pågå i ca tio år i samma träd.

Grön aspvedbock (NT), Vipängen, 2007

Larvutvecklingen sker i innerbarken på stammar och grova grenar av nyligen döda, grovbarkiga aspar. Såväl i stående som liggande träd. Den fullbildade skalbaggen lever undanskymt och påträffas därför mycket sällan ute i det fria.

Aspmögelbagge (NT), V. Vipängen, 2009

Larvutvecklingen sker i fruktkroppar av aspdyna (*Hypoxylon mammatum*), ofta på medelgrova aspar i täta bestånd. Denna svamp angriper levande aspar och dödar dessa. Angreppet visar sig som en oregelbunden, upphöjd och bred ring i barken. Barken spricker sedan upp och blottar de svarta fruktkropparna som ligger inne i barken. I dessa färska fruktkroppar kan aspmögelbaggen ibland förekomma i stort antal. Larvutvecklingen tycks endast ske under ett år i svampen. Svampangreppen och rester av fruktkropparna kan ses på de döda asparna under åtskilliga år efteråt.

Svampen påträffas sällan på de naturvårdsträd av asp som skogsbruket brukar spara ute på hyggen. Angrepp påträffas i stället i ganska unga träd som står tätt på exempelvis igenväxande åkermark och i skogsbryn. Dessa bestånd gallras ofta och sjuka eller döda träd med aspdyna tas bort. Vissa av dessa bestånd har även avverkats och flisats. Älgen har genom sin betning lokalt åstadkommit successionsglapp i åldersfördelningen av asp.

Man bör spara täta aspbestånd och ej gallra bestånden omedelbart. Spar sjuka och döende aspar där man ser en svart gördel i barken en bit upp efter stammen.

Mörksömmad barksvartbagge, S. Vipängen, 2000

Larvutvecklingen sker under barken på stående granar med angrepp av granbarkborren (*Ips typographicus*). Detaljerna i artens näringsekologi är okända. *Corticium*-arterna, till vilka den mörksömmade barksvartbaggen hör, har tidigare ansetts vara rovdjur men är i huvudsak saprofager och svampätare som lever i gångarna hos olika barkborrar, och uppträder som fakultativa predatorer som ibland äter ägg och larver av barkborrar. Arten finns kvar åtminstone ett år efter att barkborrarna lämnat träden.

Det största hotet mot arten är den avverkning av döende granar som rutinmässigt genomförs av bland annat skogsskyddsskäl.

Vid fynd av arten, i synnerhet i Sydsverige, bör om möjligt döende granar lämnas kvar i de aktuella bestånden.

STEKLAR

Korthornad vedstekel (NT), Bäcklösa skog/hage, 2007

Denna storväxta vedstekel utvecklas huvudsakligen i björk och asp. Vid äggläggningen inokulerar honan en vedsvamp i veden, vilken utgör näring för larven. Arten har stort utbredningsområde i Mellansverige och Norrland men är känd från få aktuella lokaler.

Snyltvedstekel (NT), Vipängen, 2007

Angrepp har framför allt påträffats i gran och i mindre utsträckning i tall, samt i en rad olika exotiska tall-, gran- och ädelgranarter. Mekaniska skador eller blixtskador tycks vara särskilt attraktiva för äggläggning.

Den måttliga tillgången på döda stående granar som tillåts stå kvar under flera år är förmodligen en begränsande faktor för arten. Arten gynnas kraftigt genom angrepp av åttatandad barkborre (*Ips typographicus*) och alla skogsskyddsåtgärder som är riktade mot barkborren utgör också ett hot mot snyltvedstekeln. Genom den utbredda rädslan för angrepp av barkborrar är viljan att spara äldre granbestånd som passar snyltvedstekeln mycket låg.

Granar som tidigare är dödade av barkborrar kan sparas utan risk för framtida skogsskador och bör generellt lämnas kvar inne i bestånden. Arten ynglar också gärna i barkskadade levande granar varför även sådana bör sparas. Högstubbar av gran som ställs kvar på hyggen har däremot ingen dokumenterad positiv effekt på denna art.

FJÄRILAR

Almsnabbvinge (NT), V om Naturicum, 2011

Almsnabbvinge är en liten dagfjäril som främst är knuten till skogsalm, men kan mer undantagsvis även leva av lundalm *U. minor* och sannolikt också på den sällsynta vresalmen *U. laevis*. Honorna besöker i högre utsträckning också vissa högväxta blommor, främst tistlar, bl.a. kärrtistel, men också planterade buskar som snöbär och liguster. Sannolikt skapar predation från fåglar av både larver och puppor ett täthetsberoende vilket gör att livskraftiga populationer av almsnabbvinge bara finns på platser med många friska almar eller där träden står så isolerat att de i mindre grad tilldrar sig födosökande fåglar med också denna art som specialitet. Almsnabbvinge är hårdig mot vindexponerade miljöer.

Arten hotas främst av almsjukan. Angripna äldre almar överlever mycket sällan. Almen är dock ett seglivat träd som ofta kan regenerera sig genom stubbskott (främst på yngre och medelålders träd), men idag når de alltmer sällan fröproducerande ålder innan de angrips av almsjukan. På sikt innebär detta att almen minskar sin andel i landskapets trädbestånd och konkurreras ut av andra mer livskraftiga trädslag. Almsjukan har idag också gjort trädslaget impopulärt som park- allé- och vårdträd.

Det är viktigt att försöka hejda onödig utrensning av skogsalm på grund av almsjukan. På sikt kan det möjligen uppstå mer resistent populationer av trädet. Mindre träd kan gärna förnygras på samma vis som hassel ofta kapas nära markytan och då utvecklas i buskform.

Mindre blåvinge (NT), Genetikcentrums ruderatmark, 2006

Mindre blåvinges värdväxt är i hela Mellaneuropa främst getväppling. Från några områden uppges även käringtand som värdväxt. Fjärilens flygperiod är i södra Sverige anpassad till getväpplingens blomning och infaller från mitten av maj till slutet av juni.

Äggen läggs i blommorna där larverna sedan äter av blommor och fruktämnen. Miljön bör helst vara helt fri från beskuggande träd och gärna i sluttning mot söder eller väster. I områden med kalkhaltig morän kan arten etablera sig i grusgropar och vägskärningar. Under senare år har getväpplingens främsta biotop, torrängen, minskat kraftigt i areal på fastlandet och växten påträffas nu främst som opportunist i störningsmiljöer, bl.a. vid vägkanter och på bangårdar där trafik, underhåll och sandning förefaller vara viktiga faktorer för frönas spridning. Som en följd av detta är flertalet förekomster av mindre blåvinge kortlivade.

Arten hotas av förbuskning och upphörande extensivt bete av torrängar. Alltför intensivt bete av främst får och getter är negativt för de tätare bestånd av värdväxten som krävs för att bibehålla en population av mindre blåvinge. Igenplantering av torrängar och grusgropar är ett hot. På några platser hotas arten av att vegetationen på bangårdar bekämpas med herbicider.

Då arten vanligen håller tillgodo med en mycket begränsad areal bör den kunna räddas på flertalet förekomstområden som betas eller hålls öppna genom andra åtgärder. Smärre ytor kan avstängslas från betesdjur under några år i taget. Längre överlevnad för artens små populationer ges oftare på mindre berghällar med endast ett tunnare jordtäckte som inte lika lätt förbuskas. Här är buskröjning att föredra framför bete. Många naturreservat, där främsta syftet är att bevara ängsfloran, utvecklas ofta till en parkliknande natur, genom att tidigare hårt hamlade träd tillåts växa fritt. Sådana områden mister ofta sin unikare dagfjärilsfauna genom den tillsynes måttliga beskuggning som dessa träd ger. En större variation mellan något slutna och helt öppna områden inom ett reservats olika delar ger en större variation av dagfjärilsarter.

FÅGLAR

Mindre hackspett (NT), Bäcklösa, årligen

Mindre hackspetten lever i löv- och blandskog med förekomst av äldre lövträd, i södra Sverige särskilt ädellövträd. Under vintern kan födosök ske även i äldre grandominerad skog, troligen för att den ger bättre skydd mot rovdjur och rovfåglar än ren lövskog. Lokalt kan även grov bladvass vara viktig vintertid. Norrut förekommer arten i gamla löv- och blandskogar med al, björk och asp. För häckning krävs döda lövträd, men boträd är sannolikt sällan en begränsande faktor. När en individ har häckat i ett område lever den i detta nästan undantagslöst resten av sitt liv. För att häcka framgångsrikt behöver ett par cirka 40 ha äldre lövdominerad skog inom ett område på upp till 200 ha. Revirets storlek ökar med lövskogens uppsplittring. Under vintern utsträcks födosöket till ett större område på flera hundra hektar, men varje individ återvänder till samma natthål kväll efter kväll. Häckar i murkna lövträdsstammar eller stubbar (oftast klibbal eller björk), vanligen 3–7 meter över marken. Ett nytt bohål hackas ut varje vår, men även under andra årstider kan nya natthål hackas ut.

Mindre hackspetten missgynnas av gallring i löv- och blandskogar, om lövträd tas bort. Vidare så missgynnas arten starkt genom avverkning av äldre lövträd, omföring av lövträdslundar och blandskogsbestånd till barrskog samt genom dränering och avverkning av al- och björkkärr. Mindre hackspetten missgynnas även starkt av sådan landskapsvård som innebär röjning eller gallring av täta strandskogar, alkärr samt borttagande av murkna träd och grenar. Nedhugning av äldre hagmarksbjörkar och alar är också negativt. Omhamling av gamla lindar är starkt negativt, eftersom de ofta utgör de värdefullaste träden för födosök.

Eftersom olika trädslag är värdefullast som födokälla under olika år består de gynnsammaste reviren av en mosaik med olika lövträd, främst lind, björk, al och ek. Det

är särskilt viktigt att bevara sådana områden med tillräcklig areal (se ovan). Vid avverkning bör artens bästa häcknings- och födosöksbiotoper sparas, d.v.s. framför allt äldre lövträd. Inom avverkningstrakt bör äldre lövträd, döda stammar och stubbar lämnas stående. Vid gallring i och nära äldre lövträdsbestånd med förekomst av mindre hackspett bör lind, björk, al och ek sparas i första hand. Vid landskapsvård bör man undvika kraftig utgallring i strandskogar och alkärr, undvika bortsågning av torra och murkna grenar på stora ekar och andra äldre lövträd samt därtill lämna kvar torrträd och stubbar. Stora lindar och björkar har särskilt stort värde för arten och bör sparas vid gallring, inte minst i hagmarker. Omhamling bör inte ske av lindar som inte hamlats på några decennier. Vissa år utnyttjas även äldre grovgreninga granar för födosök, varför borthuggning av dessa kan missgynna arten. Levande aspar, både äldre och s.k. aspssly utnyttjas vid födosök, varför detta trädslag bör sparas vid åtgärder i artens revir.

Hämpling (NT), Bäcklösa, årligen

Hämplingen finns främst i kulturlandskapet och den viktigaste häckningsbiotopen är torra, solbelysta och buskrika naturbetesmarker, men även trädgårdar, granplanteringar och skogsbryn som ligger i anslutning till jordbruksmark är ofta utnyttjade häckningsbiotoper. Sedan 1960-talet har arten även börjat häcka i tätortsmiljöer. Hämplingen är så gott som uteslutande beroende av gräs- och ogräsfrön som föda året runt. Hämplingen är en flyttfågel och i oktober flyttar hämplingen mot sydvästra Europa för att återkomma i månadsskiftet mars-april.

Det största hotet anses vara omvandlingen av jordbrukslandskapet under 1900-talet. Det allt mer intensiva jordbruket har medfört att lämpliga biotoper för häckning och födosök har försvunnit. Vidare är nedläggning av jordbruk (både djurhållning och spannmålsodling) ett problem i vissa områden.

Eftersom brist på ogräs- och gräsfrön är en trolig orsak till populationsnedgången bör en av åtgärderna vara att öka mängden gräs- och ogräsfrön i jordbrukslandskapet. Vidare är ökad areal träda önskvärt. Naturbetesmarker med framför allt enar, men även andra buskar, är hämplingens viktigaste lokal för häckning och det är därför av stor vikt denna biotop inte minskar i areal. Vidare bör restaurering av naturbetesmarker ske och prioritet bör riktas mot områden där det idag finns brist på lämpliga häckningsbiotoper.

Göktyta (NT), Bäcklösa och Bäcklösa hagar, årligen

Göktytan häckar i lucker löv- och blandskog med gläntor, kantzoner och nyupptagna hyggen samt i större trädgårdar och parker. Särskilt finner man arten i mellan- och skogsbygdernas kulturlandskap där hagmarker och glesa skogar utgör optimala häckningsbiotoper i Sverige. Då göktytan häckar i naturliga hål (och holkar) är den beroende av äldre - döda eller levande - lövträd. Björk, asp och rönn är exempel på vanliga boträd. En annan faktor av stor betydelse för göktytan är förekomst av torr öppen mark där små marklevande myror utgör den viktigaste födokällan. Då flera myrarter är känsliga för igenväxning kräver troligen dessa en kontinuerlig beteshävd för att trivas. Försämrad tillgång på föda i igenväxta betesmarker kan därför vara en anledning till att göktytan föredrar marker med en varierande måttlig till god betesintensitet. Göktytan återvänder från Afrika i mitten av april - mitten av maj.

Det största hotet mot göktytan är förlust av livsmiljöer då betesmarker växer igen eller planteras med skog. Särskilt allvarligt är att cirka 50 % av betesmarkerna i skogs- och mellanbygder försvann mellan 1976 och 1989 då det i dessa områden var alltför olönsamt att hålla kreatur. Brist på naturliga håligheter i samband med röjning av äldre och döende träd är även ett betydelsefullt hot mot göktytan, särskilt om träd med naturliga håligheter röjs från optimala födosöksområden såsom betesmarker.

För göktytan och flera andra jordbruksfåglar med starkt nedåtgående

Bilaga 1

MKB enligt Plan- och bygglagen av förslag till detaljplan vid Bäcklösa. 2012-08-30

populationstrender (t.ex. törnskata) krävs särskilda insatser för att underlätta fortsatt betesdrift i skogs- och mellanbygder. Göktytan gynnas av en varierad måttlig till god hävd i betesmarker. Äldre levande eller döda träd med naturliga håligheter bör sparas, särskilt i betesmarker. Uppsättning av holkar i lämpliga göktytemiljöer underlättar eventuell brist på naturliga håligheter.

Handläggare:
Pernilla Hessling och Sofie Anders-
son Rosell

Datum:
2012-03-13

Diarienummer:
2012/20086-1

Fd diarienummer: PLA 9/20037-1

Miljöbedömning; Steg 1 - Behovsbedömning

Detaljplan för Bäcklösa (Ultuna 2:1 och Ultuna 2:23)

BEHOVSBEDÖMNING FÖR MILJÖBEDÖMNING

Miljöbalken 6:11- 6:18 och 6:22 tillämpas om ett genomförande av en detaljplan kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan (Eu-direktiv 2001/42 EG). Vid betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning av planen göras under vars process en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. För att kommunen ska kunna ta ställning till om en detaljplan medför risk för betydande miljöpåverkan eller inte görs en behovsbedömning utifrån förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Kommunens checklista för behovsbedömningar utgår från förordningens bilagor 2 och 4 och har utgjort underlag för nedanstående bedömning.

PLANEN

Planområde

Planområdet är beläget i Bäcklösa, väster om Dag Hammarskjölds väg. Planområdet omfattar ungefär 260 000m².

Planens syfte och innehåll

Området har sedan lång tid använts för verksamhet inom Sveriges Lantbruksuniversitet SLU. Med anledning av att SLU koncentrerar sin verksamhet till Ultunas centrala delar måste frågan om områdets framtida användning fastställas. Akademiska Hus föreslår att användning för bostadsändamål och viss del verksamheter prövas. En viktig förutsättning för planläggning av området är att den vägförbindelse som föreslagits från Gottsunda via Ultuna mot Sävja utreds och kan utgöra underlag för detaljplan.

Detaljplanen avser reglera bl.a.:

- Kvartersstruktur

Plan- och byggnadsnämnden

Postadress: Uppsala kommun, kontoret för samhällsutveckling • 753 75 UPPSALA •

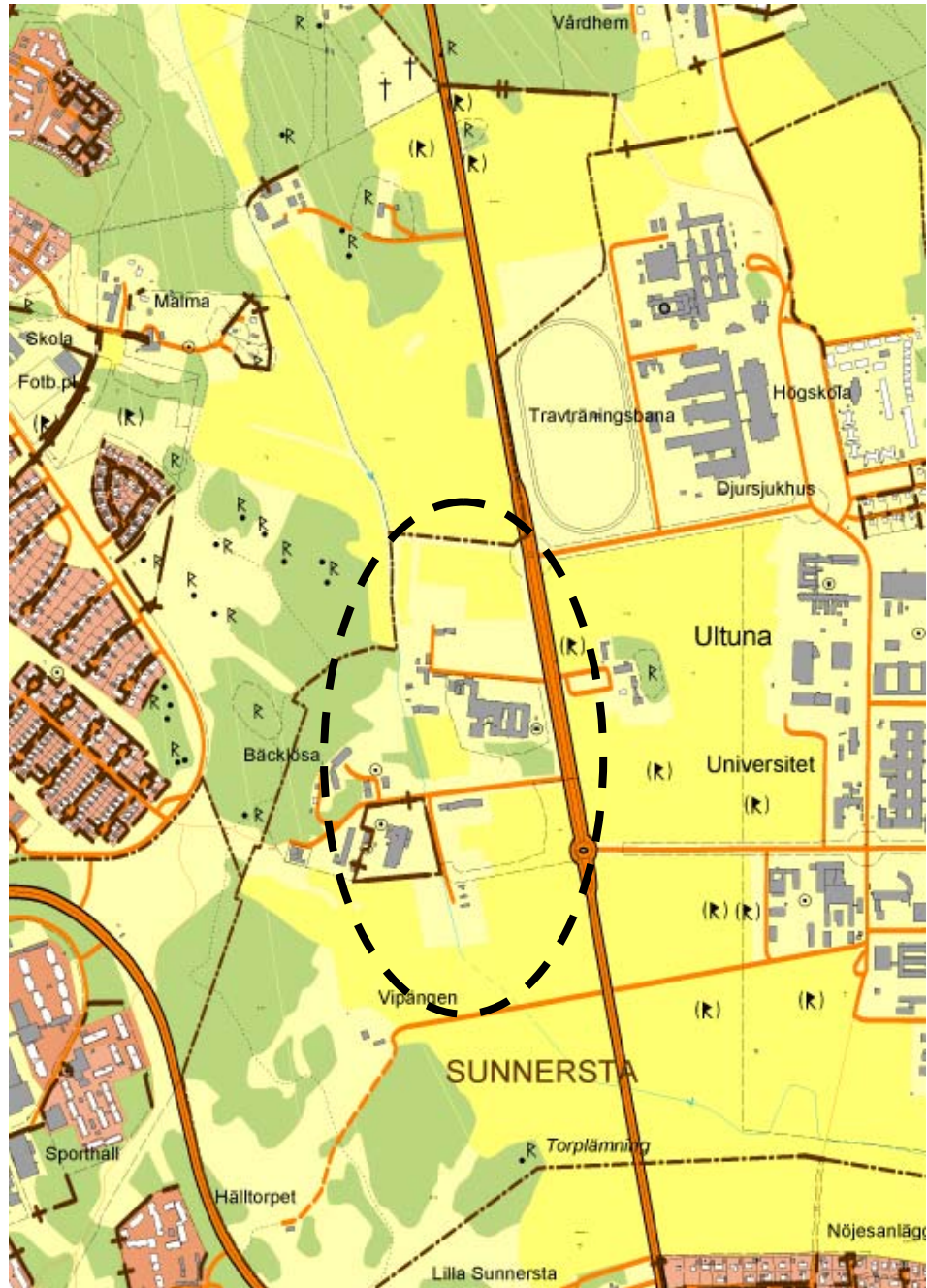
Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15

Telefon: +46 18 - 727 00 00 • Fax: +46 18 - 727 46 61 • E-post: plan-byggnadsnamnden@ uppsala.se

www.uppsala.se

- Placering och utformning av huvudgata
- Placering och utformning av interna kvartersgator samt gång- och cykelstråk
- Hantering av dagvatten med bl.a. dammar och öppna diken
- Placering och utformning av byggnader
- Bevarande av träd och gröna områden

Planområdet markeras med en streckad oval.

PLATSEN

Nuvarande markanvändning och planläge

Markanvändningen inom planområdet är differentierad. Det finns byggnader som tidigare använts av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), planterade träd och buskar samt åkermark.

Då platsen tidigare har använts för växtförädling finns det många ovanliga arter planterade inom det föreslagna planområdet. Det finns också ett flertal

mycket stora ekar.

I Genetiska trädgården finns en byggnad som idag används av Engelska skolan. Denna byggnad kommer inte att ingå i planområde, då detaljplanen för byggnaden vann laga kraft 2011.

Översiktsplan

Detaljplanen överensstämmer med förverkligandet av översiktsplanens intentioner. Dag Hammarskjöldsstråket pekas ut som ett område som bör koppla samman universitetsverksamheter och andra institutioner med tät stadsbebyggelse och parker. Översiktsplanens intention är att Dag Hammarskjöldsstråket blir en förlängning av den centrala staden söderut till Kronåsen-Ulleråker-Ultuna. Det är särskilt viktigt med en sammanlänkning i söder mellan Gottsunda, Ultuna och Sunnersta. I översiktsplanen slås det fast att områdets utveckling bör läggas fast i ett eller flera områdesprogram eller i en fördjupad översiktsplan.

Program för Dag Hammarskjöldsstråket

Parallellt med arbetet med detaljplanen kommer ett program för Dag Hammarskjöldsstråket att påbörjas. Detaljplanen kommer att samordnas med arbetet med programmet.

Gällande detaljplaner

Det finns en detaljplan för Engelska skolan. Denna detaljplan vann laga kraft 2011. Byggnaden får användas till skola, kontor, kategoriboende, vård och laboratorium. Genomförandetiden går ut i juni 2016.

Det finns även en detaljplan för fortsättningen av Ultuna allé. Denna väg är tänkt att binda ihop Gottsunda centrum med universitetsområdet. Detaljplanen är överklagad.

För den del av Dag Hammarskjölds väg som passerar planområdet finns en detaljplan från 2008. Denna detaljplan gäller för vägen och en del av Universitetsområdet. Detaljplanen reglerar möjligheten att bygga ut universitetet. Den möjliggör också utbyggnaden av en rondell på Dag Hammarskjölds väg. Planens genomförandetid går ut 2018.

Inom planområdet finns också en detaljplan för ett biobränsleeldat kraftverk i Ultuna. Planen är från 2006. I detaljplanen ges möjlighet att bygga ett kraftverk och en lokalgata på fastigheten Ultuna 2:24. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Stadsbild/ landskapsbild

Planområdet ligger i ett område där jordbruksmark dominerar. Här finns beteshagar, åkrar och försöksodlingar. Omgivningen ger ett mycket ruralt intryck, trots att det endast är ett par kilometer in till Uppsala centrum.

Kulturarv

Detaljplanen lokaliseras intill Dag Hammarskjölds väg som är en del av riksintresset för Uppsala stad. Den raka infartsvägen från Flottsundsbron till slottet är en viktig del av riksintresset och ska särskilt beaktas.

Detaljplanen berör inga idag kända fornlämningar. Om fornlämning påträffas i samband med genomförandet av detaljplanen ska arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen måste kontaktas.

Naturmiljö

Natura 2000-område

Syftet med skyddet av Bäcklösa är att uppnå och bevara en gynnsam bevarandestatus för västlig taiga och trädklädd betesmark av fennoskandisk typ, samt för arterna grön sköldmossa och cinnoberbagge. Målsättningen är att öka arealen av västlig taiga. En del av området uppfyller idag nämligen inte kriterierna för naturtypen. Vidare är målsättningen att behålla arealen trädklädd betesmark av fennoskandisk typ. Livskraftiga populationsstorlekar ska behållas för de listade arterna, samt för arter som är typiska för de listade naturtyperna.

De främsta hoten mot arterna och den västliga taigan är skogsbruk. Det främsta hotet mot den trädklädda betesmarken av fennoskandisk typ är igenväxning till följd av upphörd hävd.

Tillstånd från Länsstyrelsen krävs för att kunna lokalisera bebyggelse i detta läge. Till en tillståndsansökan enligt 7 kap 28 a § miljöbalken ska det alltid finnas en miljökonsekvensbeskrivning.

Värdefulla träd

Inom området finns också ett flertal jätteträd, dvs. träd med en diameter över 3 meter. Dessa träd utgörs av ekar i de norra delarna av planområdet och en Fjerrestadsalm, i de östra delarna planområdet.

Rekreation och friluftsliv

Detaljplanen lokaliseras intill närrekreationsmarker för Uppsala kommuns tätorter, men bedöms inte påverka dessa negativt då vi i och med detaljplanen får möjlighet att göra område mer tillgängligt för allmänheten.

Detaljplanen lokaliseras intill område med närnatur till skolor.

Detaljplanen lokaliseras intill Gula stigen, som är ett viktigt rekreativstråk i Uppsala.

Miljöbelastning

Miljö kvalitetsnorm för Fyrisån

Detaljplaneområdet avvattnas till Fyrisån. Fyrisån är upptagen som ytvattenförekomst som belagts med miljö kvalitetsnorm. Detta innebär att en detaljplaneläggning inte får försvåra att fastlagd miljö kvalitetsnorm följs. I detta läge uppnår Fyrisån måttlig ekologisk status enligt miljö kvalitetsnormerna. Anledningen till att ån endast uppnår måttlig ekologisk status är övergödningen av Fyrisån och morfologiska förändringar. 2021 ska Fyrisån uppnå god ekologisk status.

Fyrisån uppnår i detta läge ej god kemisk ytvattenstatus enligt miljö kvalitetsnormerna. Detta beror på att miljö kvalitetsnormen för nonylfenol

överskrids i denna vattenförekomst. Till 2021 ska god kemisk status uppnås enligt Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattenområde.

Samhälls- och naturresurser

Grundvattnet inom planområdet skyddas av Länsstyrelsens förordnande vattenskyddsområde, yttre zon.

Planområdet lokaliseras i närheten av Bäcklösa vattenverk.

Hälsa och säkerhet

Buller

Vid den senaste bullermätningen (från 2007) av Dag Hammarskjölds väg låg den dygnsekvivalenta bullernivån på 56-60 dB(A). Vid nybyggnation av bostäder gäller (för trafikbuller) riktvärdena 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid fasad samt 70 dB(A) maximal ljudnivå på uteplats.

Trafiksäkerhet

Det finns cykelväg utmed hela den östra sidan av Dag Hammarskjölds väg, på västra sidan finns cykelväg endast längs Genetiska trädgården. Dock är det svårt för oskyddade trafikanter att passera över Dag Hammarskjölds väg.

PÅVERKAN

Skiss som visar hur bebyggelsen kan komma att placeras.

Stadsbild/ landskapsbild

Detaljplanen kommer att innebära en påverkan på landskapsbild, då bebyggelsen placeras i ett område som idag används som jordbruksmark. Landskapsbildens öppna karaktär kommer att förändras, när bebyggelse lokaliseras i Bäcklösa. Landskapsbildens har dock inga dokumenterade skydd i området.

Kulturarv

Detaljplanen lokaliseras intill Dag Hammarskjölds väg, som ingår i riksintresset för Uppsala stad. Detaljplanen kommer inte att innebära att nya in- och utfarter anläggs, endast befintliga in- och utfarter kommer att användas. Den nya bebyggelsen kommer snarare att innebära att vägens axialitet förstärks, vilket ger en positiv påverkan på riksintresset.

Naturmiljö

Då bebyggelsen placeras intill Natura 2000-områden kommer en miljökonsekvensbeskrivning att behövas för att utreda detaljplanens eventuella påverkan på den skyddsvärda naturen.

De utpekade jätteträden ska skyddas i detaljplanen.

Rekreation och friluftsliv

Allmänhetens tillgång till ytor för rekreation och friluftsliv kommer att öka i och med att nya gång- och cykelvägar lokaliseras inom planområdet.

Detaljplanen bedöms inte påverka området med närliggande skolor negativt. Tillgängligheten till området förbättras genom bättre förutsättningar för fotgängare och cyklister då detaljplanen kommer att innebära nya gång- och cykelbanor byggs i området.

Detaljplanen bedöms inte påverka Gula stigen, då den ligger utanför planområdet. Det kan dock tänkas att fler kommer att använda Gula stigen som rekreativ stig, då fler bosätter sig i närheten av stigen. Det är viktigt att det finns ett stråk med natur kring Gula stigen, detta ska detaljplanen förhålla sig till.

Miljöbelastning

Miljö kvalitetsnorm för Fyrisån

Recipient för dagvattnet från planområdet är Fyrisån. Dagvattnet får inte försvåra att uppnå miljö kvalitetsnormen för Fyrisån. Detta innebär att dagvattnet ska vara rent när det når Fyrisån. I detaljplanen kommer det att ställas krav på fördröjning och rening av dagvatten. I samband med arbetet med detaljplanen ska en dagvattenutredning tas fram för att klargöra hur bestämmelserna i detaljplanen ska utformas för att undvika negativ påverkan på Fyrisån.

Natura 2000-områden

I och med att planområdet ligger intill Natura 2000-områden kommer en miljökonsekvensbeskrivning att behöva göras för att utreda den tilltänkta bebyggelsens påverkan på de känsliga naturtyperna.

Samhälls- och naturresurser

Länsstyrelsens förordnande om grundvattnet ska beaktas i detaljplanen.

Bäcklösa vattenverk kommer inte att påverkas av den nya bebyggelsen.

Den typ av bebyggelse som planeras inom området kommer att öka energi- och uppvärmningsbehovet. Dessutom kommer de boende inom området att alstra nytt avfall och efterfrågan på energikällor kommer att öka. Men i och med att detaljplanen lokaliseras inom stadsväven, finns det möjlighet att utnyttja stadens befintliga system för omhändertagande av avfall, för uppvärmning och energiförbrukning. Dessa system är långsiktigt hållbara och därför blir bebyggelsens påverkan på samhälls- och naturresurser liten.

Bebyggelsen lokaliseras i ett läge där det finns goda förutsättningar för hållbara transporter. Ett stomlinjestråk planeras på Gottsunda Allé och Dag Hammarskjölds väg. Det finns goda möjligheter att cykla eller gå in till de centrala delarna av Uppsala.

Hälsa och säkerhet

Buller

Bebyggelsen ska placeras så att gällande bullerriktlinjer uppfylls. Utmed Dag Hammarskjölds väg kan det bli aktuellt att tillåta bostäder med tyst sida. För de norra delarna av planområdet kommer en bullerutredning att utarbetas i samband med planarbetet.

I de södra delarna av planområdet kommer bebyggelsen att påverkas av buller från den planerade vägen Gottsunda Allé. Bullerberäkningar för den planerade vägen visar att 20 meter från vägmitt uppfylls kraven på 55 dB(A). I detaljplanen ska hänsyn tas till buller från den kommande vägen Gottsunda Allé. Även utmed denna väg kan det bli aktuellt att tillämpa tyst sida. Vid behov kommer skyddsbestämmelser att reglera bullrets påverkan på bostadsbebyggelsen. För Gottsunda Allé finns redan en bullerberäkning, resultatet av denna kommer att beaktas i detaljplanen.

Måluppfyllelse

Detaljplanen kan komma att påverka Natura 2000-områdena, vilket är ett internationellt mål. Hur negativ påverkan på området ska undvikas, ska utredas i en miljökonsekvensbeskrivning.

I övrigt uppfyller detaljplanen nationella, regionala och lokala mål.

Samlad påverkan

Den största risken för negativ miljöpåverkan är att detaljplanen lokaliseras i närheten av två Natura 2000-områden, då detta negativt kan påverka de känsliga naturtyperna och arterna som finns utpekade i beskrivningen av Natura 2000-områdena.

Stora möjligheter finns att i detaljplanearbetet ta tillräckligt stor hänsyn för att undvika betydande negativ påverkan på Fyrisån som recipient för dagvattnet.

Den sammanvägda bedömningen av föreslagen mark- och vattenanvändning är att de olika miljöaspekterna, varken enskilt eller sammanvägt, kommer att leda till betydande negativ miljöpåverkan.

MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE

Med utgångspunkt från ovanstående gör kommunen bedömningen att ett genomförande av detaljplanen antas medföra risk för betydande miljöpåverkan enligt MB 6:11. Detta på grund av detaljplaneområdets närhet till Natura 2000-områden. En miljöbedömning enligt MB 6:11- 6:18 bedöms därmed behöva genomföras. I miljökonsekvensbeskrivningen kommer dock endast konsekvenserna för Natura 2000-områdena att bedömas. Övriga frågor bedöms inte medföra risk betydande miljöpåverkan.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Roger Björk
018-19 53 83
roger.bjork@lansstyrelsen.se

UPPSALA KOMMUN Plan- och byggnadsnämnden	
Inkom	2012-06-11
Diariernr	2012/20086
Aktbilaga	

YTTRANDE

1(2)

2012-05-28

Dnr: 402-1841-12

Plan- och byggnadsnämnden
Uppsala kommun
Kontoret för samhällsutveckling
753 75 UPPSALA

Samråd om behovsbedömning till detaljplan för Bäcklösa (Ultuna 2:1 och Ultuna 2:23), Uppsala kommun, Uppsala län

Kommunen har för rubricerad detaljplan begärt samråd med Länsstyrelsen om behovsbedömning enligt 6 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Syftet med planförslaget

Syftet med detaljplanen är att pröva användning för bostadsändamål och viss del verksamheter i Bäcklösa, vid Dag Hammarskjölds väg. Planområdet omfattar ungefär 260 000 kvadratmeter.

Behovsbedömning

Länsstyrelsen bedömer att rubricerad detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken, och i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905) samt 5 kap. 18 § plan- och bygglagen (PBL 1987:10).

Motivering

Länsstyrelsen har i meddelande till SLU och Akademiska hus angående samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken 2012-01-20, dnr 525-5849-11 bedömt att planerad bebyggelse är tillståndspliktig enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (Natura 2000). Detta innebär vidare att Länsstyrelsen stöder kommunens bedömning att planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i den mening som avses i 6 kap 11 § miljöbalken.

Övriga synpunkter

Trafik

Länsstyrelsen anser att kommunen bör belysa trafiksituationen för Dag Hammarskjöldsstråket ur ett helhetsperspektiv.

Program

Kommunen anger att ett program för Dag Hammarskjöldsstråket kommer att påbörjas parallellt med arbetet med detaljplanen och att detaljplanen och programmet kommer att samordnas. Länsstyrelsen anser att det är bra att samordning mellan dessa sker.

Gestaltning

Dag Hammarskjölds vägs historiska betydelse, värde och dess rätta linje, med sikten mot slottet, är av stor betydelse varför anpassning och utformningen av

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Hammesplanaden 3

TELEFON 018-19 50 00 FAX 018-19 52 01

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/upsala

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

YTTRANDE

2(2)

2012-05-28

Dnr: 402-1841-12

tillkommande bebyggelse blir mycket viktig. Vägens betydelse och värde har bland annat beskrivits av kommunen i ett gestaltningsprogram från 2001.

Fornlämningar

En särskild utredning behöver utföras i det fortsatta planarbetet för att klarlägga eventuell fornlämningsförekomst inom området.

Deltagare

I handläggningen av detta ärende har även Petter Söderberg, Miljöskydds-enheten, Liselott Blombäck och Tina Fors, Kulturmiljö-enheten, deltagit.

Eva Bergdahl
Länsarkitekt

Roger Björk
Planhandläggare

SÄNDLISTA

Inom länsstyrelsen: Ke, Miljösk, Samhb (2 ex)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2012-12-13

Sida

19

§ 406

Diariennr: 2012/20086-1

Detaljplan för Bäcklösa, vid Ultuna**Beslut**

Plan- och byggnadsnämnden beslutar att genomföra plansamråd för Bäcklösa inom stadsdelen Valsätra.

Samrådet ska påbörjas senast 1 februari 2013.

Sammanfattning

Planområdet är beläget i Bäcklösa, väster om Dag Hammarskjölds väg, i södra Uppsala. Planområdet omfattar ungefär 26 hektar. Syftet med detaljplanen är att pröva möjligheten för ny bostadsbebyggelse samt lokaler för verksamhet inom fastigheterna Ultuna 2:1, 2:23 och 2:24. I detaljplanen prövas möjligheten att bygga omkring 600 bostäder, 2 förskolor om vardera ca 1100 m² samt ca 4000 m² lokaler för verksamhet.

Detaljplanen överensstämmer med förverkligandet av översiktsplanens intentioner. Dag Hammarskjöldsstråket pekas ut som ett område som bör koppla samman universitetsverksamheter och andra institutioner med tät stadsbebyggelse och parker.

En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram i samband med planarbetet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Beslutsgång

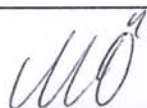
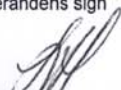
Arbetsutskottet föreslår samråd.

Expedieras till

Sökanden

Akten

Justerandens sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2012-12-13

1

Plats och tid	KS-salen kl 17.30 – 19.45		
Beslutande	Liv Hahne	ordförande	(M)
	Monica Östman	v ordförande	(S)
	Rolf Kroon	ledamot	(M)
	Carolina Bringborn	”-	(M)
	Sture Blomgren	”-	(FP)
	Jimmy Mattsson	”-	(S)
	Kia Solid	”-	(S)
	Robert Damberg	”-	(MP)
	Kjell Haglund	”-	(V)
Närvarande ersättare	Therez Olsson	Ersättare tjänstgör	(M)
	Maria Mattson Mähl	”- tjänstgör	(FP)
	Peter Burman	”-	(S)
	Helena Olsson	”-	(S)

Övriga deltagande: Bengt Andrén, direktör, Åsa Nilsson Bjervner, Ulla-Britt Wickström, processansvariga, Barbro Rinander, controller, Anna Hellgren, Rein Martinsson, processledare, Dan Thunman, utredare, Majja Tammela, Brita Christansen, Sara Lundh, Sofie Andersson Rosell, Torsten Livion, planarkitekter.

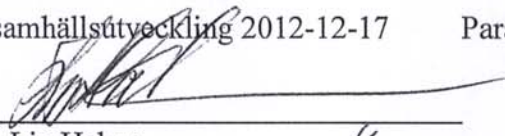
Tjänstemännen deltar som föredragande i respektive ärenden.

Utses att justera Monica Östman

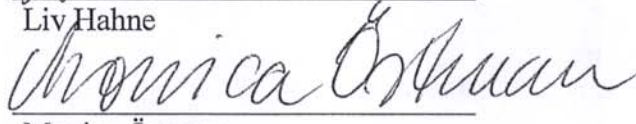
Justeringens
plats och tid

Kontoret för samhällsutveckling 2012-12-17 Paragrafer: 388 - 431

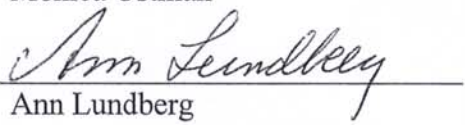
Ordförande

Liv Hahne

Justerare

Monica Östman

Sekreterare

Ann Lundberg

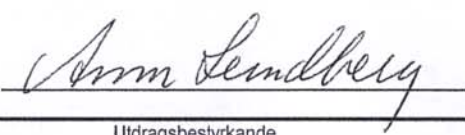
ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Plan- och byggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum	2012-12-13		
Datum för anslags uppsättande	2012-12-18	Datum för anslags nedtagande	2013-01-09

Förvaringsplats
för protokollet Kontoret för samhällsutveckling, Stationsgatan 12

Underskrift

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2015-09-24

§ 250

**Detaljplan för Norra Bäcklösa
2014-000032**
Beslut

Plan och byggnadsnämnden beslutar

att genomföra plansamråd för norra Bäcklösa.

Ett genomförande av detaljplanen antas inte medföra risk för betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken (MB) 6:11.

Sammanfattning

Detaljplanen har tidigare godkänts av plan- och byggnadsnämnden och antagits i kommunfullmäktige 12 mars 2015. Efter antagandet överklagades detaljplanen av en hyresgäst i området. I ett beslut 14 augusti 2015 upphävde länsstyrelsen planen, med hänvisning till att kommunen inte har berett hyresgäster inom planområdet tillfälle till samråd. Därför görs planprocessen i sin helhet om, för att bereda tillfälle för hyresgäster och andra till samråd.

Detaljplanen möjliggör byggande av cirka 550 bostäder i form av flerfamiljshus, radhus, villor och kedjehus. Bebyggelsen tillåts variera mellan två och sex våningar. Högre bebyggelse möjliggörs utmed Dag Hammarskjölds väg och Gottsunda allé. I detaljplanen möjliggörs också tillskapandet av en kommunal park. I ett läge utmed vägförbindelsen Gottsunda allé ska det finnas lokaler för verksamhet i bottenvåningen, utmed resten av gatan finns möjlighet att ha lokaler för verksamheter.

Detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens intentioner. Södra staden pekas ut som ett område där universitetsverksamheter och andra institutioner bör kopplas samman med tät stadsbebyggelse och parker. I översiktsplanen anges att program ska tas fram för stadsutveckling i Bäcklösa. Detaljplanen har tagits fram utan att ett program för Södra staden färdigställts, dock följer detaljplanearbetet intentionerna i det program som är under utarbetning.

En behovsbedömning, daterad 13 mars 2012, har upprättats. Sammantaget visar bedömningen att den största risken för negativ miljöpåverkan ligger i planområdets närhet till Natura 2000-området Bäcklösa. En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram.

Beslutsunderlag

Behovsbedömning.

Miljökonsekvensbeskrivning.

Länsstyrelsens beslut om upphävande av planen.

Förvaltningens skrivelse 7 september 2015.

Arbetsutskottet föreslår samråd.

Expedieras till

Akten

Justerandes sign

E.A.

90

Utdragsbestyrkande

Ewa Sellin

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2015-09-24

Plats och tid: Bergius, klockan 15:00 – 18.00

Ledamöter: Erik Pelling (S), Ordförande   Ersättare: Peter Burman (S) tjänstgörande
 Trond Svendsen (MP), 1:e v ordf.   Henrik Axelsson (MP) tjänstgörande §§
 Therez Olsson (M), 2:e v ordf.   244-263
 Kia Solid (S)   Florian Burmeister (V)
 Susanne Engström (MP)   Rolf Kroon (M) tjänstgörande §§ 244-263
 Anna-Lena Arreborn (V)
 Sofia Spolander (M) §§ 238-243
 Sture Blomgren (FP)
 Cecilia Oksanen (C) §§ 238-243
 Simon Westberg (KD)

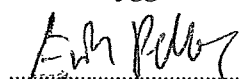
Tjänstemän: Mats Norrbom, stadsbyggnadsdirektör, Christian Blomberg, bygglovchef, Torsten Livion, detaljplanechef, Barbro Rinander, ekonomichef, Brita Christiansen, Jenny Andreasson, planarkitekter, Menna Hagstroem, Maya Katsumata Ling, bygglovarkitekter, Claes Larsson, arkitekt, Katarina Fehler, strategisk samhällsplanerare, Göran Carlén, processledare, Dan Thunman, planerare, Sara Östberg nämndsekreterare. Tjänstemännen deltar som föredragande i respektive ärende.

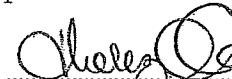
Utses att justera: Therez Olsson (M)

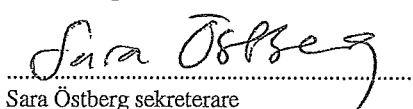
Paragrafer: 238-263

Justeringens plats och tid: Stadsbyggnadsförvaltningen 30 september 2015

Underskrifter:

 Erik Pelling, ordförande

 Therez Olsson, justerare

 Sara Östberg sekreterare

ANSLAG/BEVIS   Protokollat är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Plan- och byggnadsnämnden

Datum: 24 september 2015

Datum för anslags uppsättande: 1 oktober 2015

Sista dag för överklagande: 22 oktober

Datum för anslags nedtagande: 23 oktober

Förvaringsplats för protokollet: Stadsbyggnadsförvaltningen, Stationsgatan 12

Underskrift:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

UNITED
BY OUR
DIFFERENCE

TR 10168766_03
Trafikbullerutredning
Bäcklösa, Uppsala

2012-09-07 Reviderad 2013-09-25 och 2014-01-10

Upprättad av: Tobias Gredenman
Granskad av: Roger Fred

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

TR 1016766_03

Trafikbullerutredning Bäcklösa, Uppsala

Kund

Besqab
Dag Hammarskjölds väg 36A
751 83 UPPSALA

Akademiska Hus Uppsala AB
Box 185
751 04 Uppsala

Konsult

WSP Akustik
Box 1516
751 45 Uppsala
Besök: Kungsgatan 66
Tel: +46 18 18 35 50
Tel: +46 8 688 60 00
Fax: +46 8 644 39 57
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
www.wspgroup.se

Kontaktperson

Tobias Gredenman   tobias.gredenman@wspgroup.se   070- 379 29 03

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

Innehåll

1	BAKGRUND	5
2	OBJEKTBEKRIVNING	6
3	BEDÖMNINGSGRUNDER	7
3.1	RIKTVÄRDEN FÖR TRAFIKBULLER ANTAGNA AV RIKSDAGEN	7
3.2	BOVERKETS VÄGLEDNING	7
4	BERÄKNINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	10
4.1	ALLMÄNT	10
4.2	VÄGTRAFIK	10
4.3	SPÅRVÄGSTRAFIK.....	11
4.4	BERÄKNINGSNOGGRANNHET	11
5	RESULTAT	12
5.1	FÖRKLARINGAR	12
5.2	VÄGTRAFIK	12
5.2.1	Norra området.....	13
5.2.2	Södra området.....	14
5.2.3	Västra området	16
5.3	SPÅRVÄGSTRAFIK.....	17
6	KOMMENTARER	18

BILAGOR 1-5

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

Sammanfattning

Denna rapport utgör en uppdatering av WSP Akustiks utredning ”Trafikbullerutredning Bäcklösa, Uppsala”, daterad 2012-09-07, reviderad 2013-09-25. Uppdraget avser beräkning av ljudnivå från väg- och spårvägstrafik för den norra delen av det planerade området Bäcklösa i Uppsala. På området planerar Besqab tillsammans med Akademiska hus att uppföra villor, kedjehus, radhus och lägenheter. Beräkning av ljudnivåer från väg- och spårvägstrafik bygger på en prognos för trafikflödesuppgifter för år 2030.

Beräkningarna visar att samtliga fasader mot Dag Hammarskjölds väg och Gottsunda allé utsätts för ekvivalenta ljudnivåer från vägtrafik över riktvärdet 55 dBA och som högst 65 dBA. Övriga fasader i området beräknas få ekvivalenta ljudnivåer lägre än 55 dBA.

Vad gäller maximal ljudnivå beräknas fasaderna mot Dag Hammarskjölds väg, Gottsunda allé och Bäcklösavägen få ljudnivåer i spannet 72-84 dBA. Även utefter vissa övriga vägar beräknas fasader få maximala ljudnivåer högre än 70 dBA.

För att möjliggöra byggnation av bostäder på Dag Hammarskjölds väg och Gottsunda allé krävs att avsteg görs enligt Boverkets vägledning och därmed att lägenheterna utformas så att minst hälften av boningsrummen samt uteplats har en tyst eller bullerdämpad sida på högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå.

För de bostäder som saknar någon sida med maximal ljudnivå på som högst 70 dBA kan det vara aktuellt att flytta in byggnaderna ett fåtal meter bort från gatan och/eller bygga lokala skärmar för att varje bostad ska kunna få tillgång till en uteplats med högst 70 dBA maximal ljudnivå.

Den planerade spårvägen beräknas ge som högst maximala ljudnivåer på 69 dBA på fasaderna mot Gottsunda allé.

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

1 Bakgrund

WSP Akustik har tidigare utfört en trafikbullerutredning för det framtida bostadsområdet Bäcklösa i Uppsala ("Trafikbullerutredning Bäcklösa, Uppsala", daterad 2012-09-07, reviderad 2013-09-25). I och med att förändringar har skett i hur byggnaderna är tänka att utformas och placeras samt förändringar i vägdragningarna, finns nu ett behov av att uppdatera den tidigare rapporten.

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

2 Objektbeskrivning

Undersökningsobjektet utgörs av den norra delen av det planerade bostadsområdet Bäcklösa i Uppsala där Besqab tillsammans med Akademiska hus planerar att uppföra villor, kedjehus, radhus och lägenheter. Nya vägar som planeras i området är Gottsunda allé, vilken är en ny förbindelse mellan Dag Hammarskjölds väg och Hugo Alfvéns väg samt ett antal lokalgator som binder samman området. Detta samtidigt som Genetikvägen och Bäcklösavägen får en något ändrad sträckning. Planer finns även på att bygga en spårvägslinje, vilken ska trafikera Gottsunda allé.

Det aktuella området som utgörs av delen norr om Gottsunda allé, är uppdelat i tre områden; norra (1), södra (2) och västra (3) (se bild 1).

Bild 1. Skiss av planerad bebyggelse

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

3 Bedömningsgrunder

3.1 Riktvärden för trafikbuller antagna av riksdagen

Riksdagen antog i mars 2007, vid beslut om *Infrastrukturinriktning för framtida transporter* (proposition 1996/97:53), följande riktvärden för trafikbuller¹:

Riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

30 dBA ekvivalentnivå inomhus

45 dBA maximalnivå inomhus nattetid

55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)

70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Vid tillämpning av riktvärdena vid åtgärder i trafikinfrastrukturen bör hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

För att beskriva trafikbuller används två storheter, ekvivalent ljudnivå respektive maximal ljudnivå:

- *Ekvivalent ljudnivå* är en form av medelvärde av en ljudnivå som varierar i tiden. För trafikbuller är tiden ett årsmedeldygn.
- Den högsta momentana ljudnivån som uppstår under en viss tid kallas för maximalnivå eller *maximal ljudnivå*. Vid beräkning av trafikbuller avses med maximalnivå den högsta momentana ljudnivå som uppstår när ett fordon passerar.

3.2 Boverkets vägledning

Inomhusnivåer regleras inte bara genom ovan givna riktvärden. Boverkets byggregler, BBR, anger att ”byggnader skall dimensioneras och utformas med hänsyn till förekommande bullerkällor och så att uppkomst och spridning av störande ljud begränsas.” För bostäder hänvisas till svensk standard SS 25267 *Byggakustik – Ljudklassning av utrymmen i byggnader – Bostäder*. I standarden definieras fyra olika ljudklasser varav ljudklass C utgör minimikrav för byggnation av nya bostäder enligt BBR. Ljudklass C stämmer i all väsentlighet med ovan givna riktvärden, dock ges att maximal ljudnivå inomhus får överskridas högst 5 gånger per natt (kl. 22 – 06).

I *Boverkets allmänna råd 2008:1 Buller i planeringen – Planera för bostäder i områden utsatta för buller från väg- och spårtrafik* menas att:

¹ Se även *Översiktsplan för Uppsala kommun 2010*, sid 92-93

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

”I vissa fall kan det vara motiverat att göra avsteg från huvudregeln i dessa allmänna råd [förtydligande: avser riktvärdena enligt proposition 1996/97:53]. Avvägningar mellan kraven på ljudmiljön och andra intressen bör kunna övervägas:

- i centrala delar av städer och större tätorter med bebyggelse av stadskarakter, till exempel ordnad kvartersstruktur

Avsteg kan också motiveras vid komplettering:

- av befintlig tät bebyggelse längs kollektivtrafikstråk i större städer
- med ny tätare bebyggelse, till exempel ordnad kvartersstruktur, längs kollektivtrafikstråk i större städer.”

Vidare anges att ”följande principer bör gälla vid avsteg från huvudregeln då avvägningar ska göras mot andra allmänna intressen” (observera att begreppet ”vid fasad” avser frifältsvärden):

Då ekvivalent ljudnivå vid fasad är 55-60 dBA

”Nya bostäder bör kunna medges där den dygnsekvivalenta ljudnivån vid fasad uppgår till 55-60 dBA, under förutsättning att det går att åstadkomma en tyst sida (högst 45 dBA vid fasad) eller i vart fall en ljuddämpad sida (45-50 dBA vid fasad). Minst hälften av bostadsrummen, liksom uteplats, bör vara vända mot tyst eller ljuddämpad sida.”

Då ekvivalent ljudnivå vid fasad är 60-65 dBA

”Nya bostäder bör endast i vissa fall medges där den dygnsekvivalenta ljudnivån vid fasad överstiger 60 dBA, under förutsättning att det går att åstadkomma en tyst sida (högst 45 dBA vid fasad) eller i vart fall en ljuddämpad sida (45-50 dBA vid fasad). Minst hälften av bostadsrummen, liksom uteplats, bör vara vända mot tyst eller ljuddämpad sida. Det bör alltid vara en strävan att ljudnivåerna på den ljuddämpade sidan är lägre än 50 dBA. Där det inte är tekniskt möjligt att klara 50 dBA utmed samtliga våningsplan på ljuddämpad sida bör det accepteras upp till 55 dBA vid fasad, normalt för lägenheter i de övre våningsplanen. 50 dBA bör dock alltid uppfyllas för flertalet lägenheter samt vid uteplatser och gårdsytor.”

Då ekvivalent ljudnivå vid fasad är över 65 dBA

”Även då ljudnivån överstiger 65 dBA kan det finnas synnerliga skäl att efter en avvägning gentemot andra allmänna intressen tillåta bostäder. I dessa speciellt bullerutsatta miljöer bör byggnaderna vara orienterade och utformade på ett sådant sätt att de vänder sig mot den tysta eller ljuddämpade sidan. Även vistelseytor, entréer och bostadsrum bör konsekvent orienteras mot den tysta eller ljuddämpade sidan. Det bör alltid vara en strävan att ljudnivåerna på den ljuddämpade sidan är lägre än 50 dBA, där det inte är tekniskt möjligt att klara 50 dBA utmed samtliga våningsplan på ljuddämpad sida bör det accepteras upp till 55 dBA vid fasad, normalt för lägenheter i de övre våningsplanen. 50 dBA bör dock alltid uppfyllas för flertalet lägenheter samt vid uteplatser och gårdsytor.”

Tyst sida

”Tyst sida är en sida med en dygnsekvivalent ljudnivå som är lägre än 45 dBA frifältsvärde [...] som en totalnivå – det vill säga det sammanlagda ljudet från olika källor, till exempel trafik, fläktar och industri. Även maximalnivån 70 dBA gäller för att uppfylla definitionen av tyst sida.”

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

Ljuddämpad sida

”Ljuddämpad sida har en dygnsekvivalent ljudnivå mellan 45 och 50 dBA frifältsvärde som en totalnivå – det vill säga det sammanlagda ljudet från olika källor, till exempel trafik, fläktar och industri. Även maximalnivån 70 dBA bör uppfyllas på ljuddämpad sida.”

Bostadsrum

”Med bostadsrum avses [...] rum för sömn och vila och rum för daglig samvaro. Kök och kök med matplats räknas dock inte som bostadsrum.” Observera dock att Boverket, genom kravtext i BBR, ställer krav på ljudnivåer inomhus i kök.

Vidare sägs att:

”Om planen medger att varje bostad har tillgång till en uteplats eller balkong, gemensam eller privat, i nära anslutning till bostaden bör den uppfylla huvudregeln. [Huvudregeln innebär att uppfylla riktvärdena enligt proposition 1996/97:53] Om planen möjliggör en uteplats som uppfyller huvudregeln kan en balkong med sämre ljudmiljö utgöra ett komplement. Helt inglasad balkong eller uteplats erbjuder inte utevistelse och bör därför inte accepteras som metod för att uppnå dessa allmänna råd. Normalt bör halv eller i enstaka fall tre fjärdedels inglasning av balkong eller uteplats accepteras som åtgärd för att begränsa bullret.” (Länsstyrelsens skrift ”Trafikbuller i bostadsplaneringen”).

För att andelen människor som utsätts för bullerstörningar inte ska öka anser Boverket att möjligheter till kompensationsåtgärder alltid bör studeras när riktvärdena inte kan uppnås. Sådana kompensationsåtgärder bör i första hand utföras inom projektet och kan då regleras i detaljplanen.

Det kan handla om att skapa en särskilt god inomhusmiljö, en tyst sida av hög akustisk och visuell kvalitet eller skapa goda planlösningar där fler än hälften av rummen är orienterade mot en skyddad sida. Den anger även ljudklass B när den dygnsekvivalenta ljudnivån vid fasad överstiger 60 dBA.

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

4 Beräkningsförutsättningar

4.1 Allmänt

Maximal- och ekvivalent ljudnivå från väg- och spårvägstrafik har beräknats enligt Nordiska beräkningsmodellen i bullerberäkningsprogrammet SoundPlan. Ekvivalent ljudnivå avser dygnsekvivalent ljudnivå och maximal ljudnivå avser tidsvägning fast. Redovisade värdena är frifältsvärden om inte annat anges.

Beräkningarna bygger på material som tillhandahållits av White arkitekter AB i Uppsala, daterat 2013-12-20.

4.2 Vägtrafik

Uppgifter för vägtrafik har erhållits av Rolf Sundbom, Uppsala kommun och avser en prognos för år 2030.

Tabell 1. Trafikuppgifter för vägtrafik, år 2012 samt prognos för år 2030.

Väg	ÅDT ² år 2012	ÅDT år 2030	Andel tung trafik	Hastighet
Dag Hammarskjölds väg, norr om Ultuna allé	12 000	14 400	10 %	50 km/h (30 km/h vid Genetikcentrum)
Dag Hammarskjölds väg, söder om Ultuna allé	9 000	10 800	10 %	50 km/h
Gottsunda allé	-	10 600	10 %	50 km/h
Bäcklösavägen	-	900	5 %	30 km/h
Genetikvägen	-	900	5 %	30 km/h
Övriga smågator	-	400/100	0 % ³	30 km/h

² Årsdygnsmedeltrafik, dvs. antal fordon per dygn

³ Tung trafik bedöms icke vara dimensionerande i beräkningarna

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

4.3 Spårvägstrafik

Beräkningar av spårvägstrafik längs Gottsunda allé har gjorts för maximala ljudnivåer från tågtyp A32 (vilken används på Tvärbanan i Stockholm). Ekvivalentnivå är inte beräknad då tidtabell ej finns att tillgå så pass tidigt i projektet.

Tabell 2. Trafikuppgifter för spårvägstrafik, prognos för år 2030

Tågtyp	ÅDT år 2030	Tåglängd	Hastighet
A32	54	30 m	50 km/h

Vibrationer och stomljud från spårvägen utreds ej i detta skede.

4.4 Beräkningsnoggrannhet

I Nordiska beräkningsmodellen finns en beräkningsnoggrannhet på $\pm 2-3$ dB. Noggrannheten i beräkningarna beror även på indata, såsom trafiksiffror, höjdkurvor, placeringen av hus och höjder, vägstandard, dubbdäck, väglag etc. I denna utredning är noggrannheten som bäst motsvarand beräkningsmodellens noggrannhet på $\pm 2-3$ dB.

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

5 Resultat

5.1 Förklaringar

Resultaten av genomförda beräkningar redovisas som bullerutbredningskartor (två meter över mark) och som punktberäkningar, vilka visar den högsta ekvivalenta ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder.

Färgskalan är olika för ekvivalent och maximal ljudnivå och är anpassad så att gränsen mellan grön och gul färg ska motsvara gällande riktvärde (55 dBA ekvivalentnivå och 70 dBA maximalnivå).

Beräkningarna gäller för ljudnivåer från väg- och spårvägstrafik. Eventuellt buller från övriga källor i omgivningarna är ej medtaget.

5.2 Vägtrafik

I bilaga 1 och 2 redovisas bullerutbredningskartor (två meter över mark) över hela området för ekvivalent respektive maximal ljudnivå. Bilaga 4 och 5 innehåller kartor över hela områden med den högsta ekvivalenta respektive maximala ljudnivå som förekommer vid fasad för alla våningshöjder. Nedan redovisas fasadkartor med utsnitt för de tre områdena, norra, södra och västra.

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

5.2.1 Norra området

Ekvivalent ljudnivå

Bild 2. Redovisning av den högsta ekvivalenta ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Maximal ljudnivå

Bild 3. Redovisning av den högsta maximala ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

5.2.2 Södra området

Ekvivalent ljudnivå

Bild 4. Redovisning av den högsta ekvivalenta ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

Maximal ljudnivå

Bild 5. Redovisning av den högsta maximala ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

5.2.3 Västra området

Ekvivalent ljudnivå

Bild 6. Redovisning av den högsta ekvivalenta ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Maximal ljudnivå

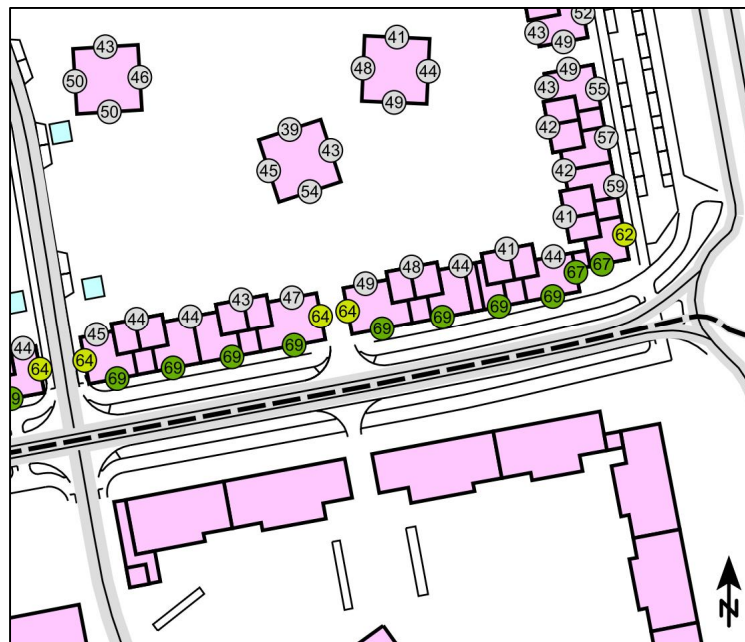
Bild 7. Redovisning av den högsta maximala ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

5.3 Spårvägstrafik

I bilaga 3 redovisas bullerutbredningskartor (två meter över mark) för hela området avseende maximal ljudnivå. Ekvivalentnivå är inte beräknad då tidtabell ej finns att tillgå så pass tidigt i projektet.

Punkterna i kartan nedan visar den högsta maximala ljudnivå som förekommer vid fasad för alla våningshöjder.

Bild 8. Redovisning av den högsta maximala ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

6 Kommentarer

De fasader i området som utsätts för de högsta ekvivalenta ljudnivåerna från vägtrafikbuller beräknas vara de som vetter mot Dag Hammarskjölds väg och Gottsunda allé med ljudnivåer mellan 58-65 dBA. Riktvärdet på 55 dB överskrids därmed för samtliga av dessa. Övriga fasader i området beräknas få ekvivalenta ljudnivåer 55 dBA eller lägre.

Avseende maximal ljudnivå beräknas fasaderna mot Dag Hammarskjölds väg, Gottsunda allé och Bäcklösavägen få nivåer i spannet 72-84 dBA. Höga nivåer finns även på fasader längs med vissa övriga gator.

Vad gäller den planerade spårvägen beräknas den maximala ljudnivån på fasaderna mot Gottsunda allé, där spårvägen planeras att ha sin sträckning, som högst uppgå till 69 dBA. Ekvivalentnivå är inte beräknad då tidtabell ej finns att tillgå så pass tidigt i projektet.

För att byggnation av bostadshusen längs med Dag Hammarskjölds väg och Gottsunda allé ska vara möjlig krävs att avsteg görs enligt Boverkets riktlinjer. Genom god planering av lägenheternas utformning bör det vara möjligt att åstadkomma så att minst hälften av boningsrummen liksom uteplats har en bullerdämpad sida på högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå för varje lägenhet.

För de fastigheter invid övriga gator som beräknas ha högre än 70 dBA maximal ljudnivå, men utan sida med nivåer på 70 dBA eller lägre (se bild 8 nedan), kan det vara aktuellt att flytta in byggnaderna ett fåtal meter från gatan och/eller bygga lokala skärmar för att varje fastighet ska kunna få tillgång till en uteplats med högst 70 dBA maximal ljudnivå.

Bild 8. Rödmarkering av bostadshus utan sida med maximala ljudnivån 70 dBA eller lägre (numeriskt värde i cirkeln motsvarar frifältsvärdet)

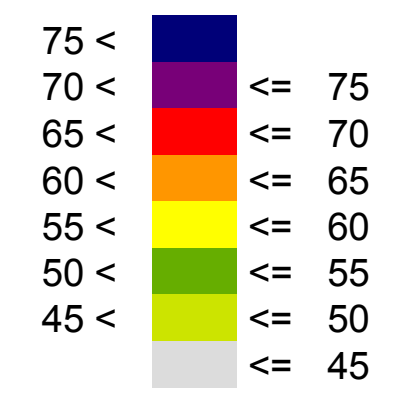
För inomhus gäller 45 dBA maximal ljudnivå enligt Boverket hänvisning till Svensk standard SS25267, ljudklass C. Utifrån de beräknade utomhusnivåerna bedöms ni-

Uppdragsnr: 10168766	Trafikbullerutredning	
Daterad: 2012-09-07	Bäcklösa, Uppsala	
Reviderad: 2014-01-10		
Handläggare: Tobias Gredenman	Status:	

våerna inomhus kunna uppfyllas med noggrant dimensionerad ljudisolering hos fönster, fönsterdörrar, yttervägg och ventilationsdon. Om ljudklass B inomhus eftersträvas som kompensation för utomhusnivåerna så sätts för vissa bostäder mycket höga krav på fasadkonstruktionen och uteluftsdon måste undvikas.

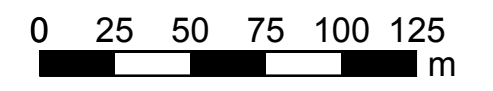

Beräkning av vägtrafikbuller
Ekvivalent ljudnivå dB(A)
Bäcklösa

- Teckenförklaring**
- Bostadshus
  - Övrig byggnad
  - Väg
  - Emissionslinje

Skala 1:2500

WSP Box 13033
 402 51 Uppsala
 Tel 031-7272500
 WSP Akustik

Projektnr 10168766	Uppdragsledare Tobias Gredenman
-----------------------	------------------------------------

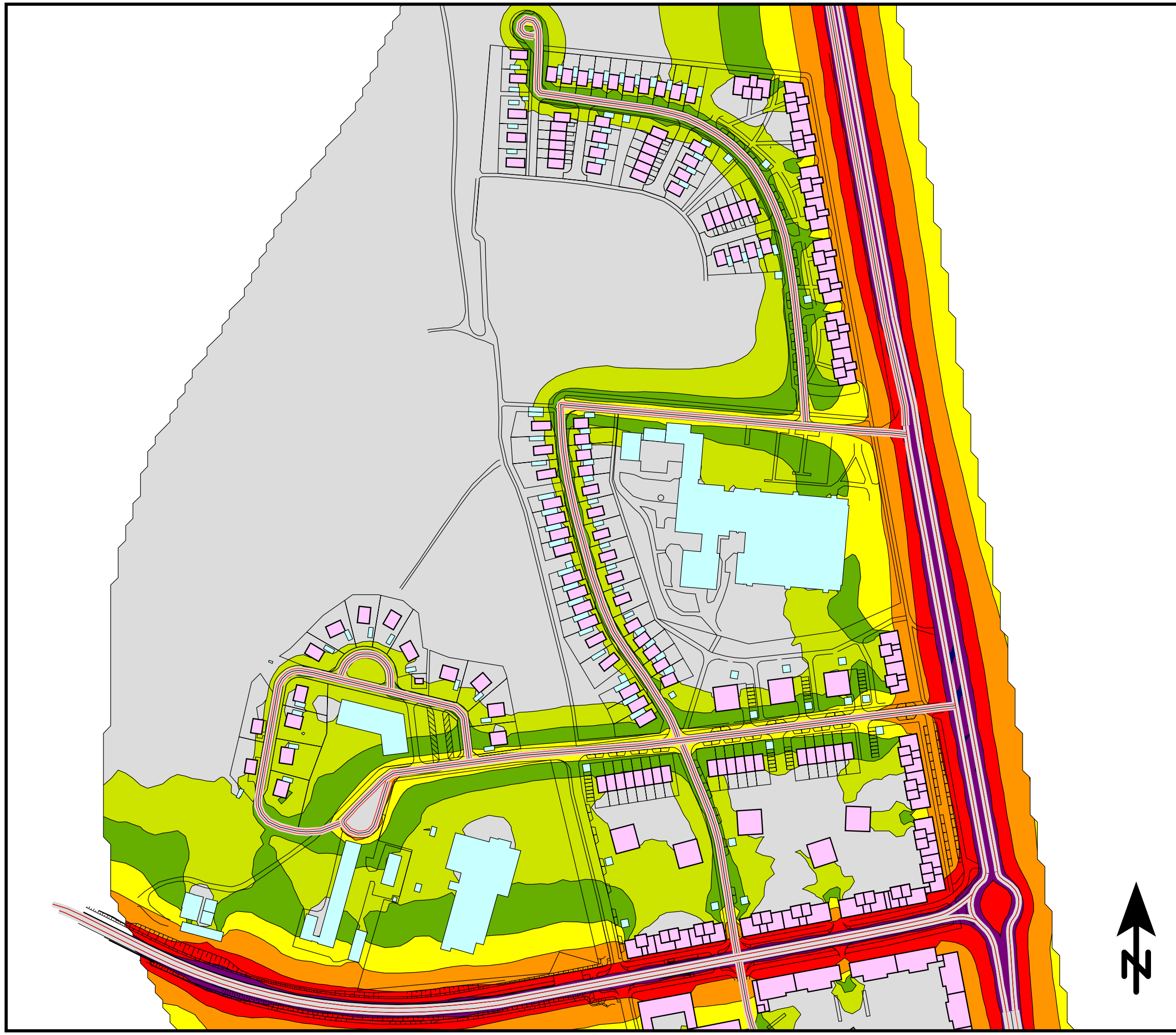
Handläggare Tobias Gredenman	Granskad
---------------------------------	----------

Ort och datum
Uppsala 2014-01-04

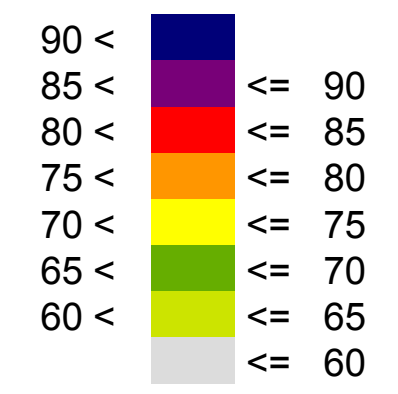
Kartan visar reflexer
 även från egen fasad,
 dvs ej frifältsvärden

Beräkningshöjd: 2 meter

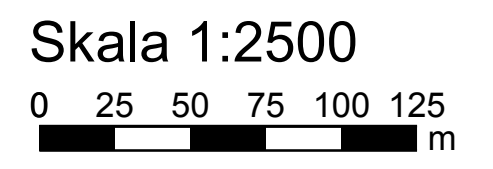
Bilaga 1

Beräkning av vägtrafikbuller
Maximal ljudnivå dB(A)
Bäcklösa

- Teckenförklaring**
- Bostadshus
  - Övrig byggnad
  - Väg
  - Emissionslinje

WSP Akustik
 Box 13033
 402 51 Uppsala
 Tel 031-7272500

Projektnr 10168766	Uppdragsledare Tobias Gredenman
-----------------------	------------------------------------

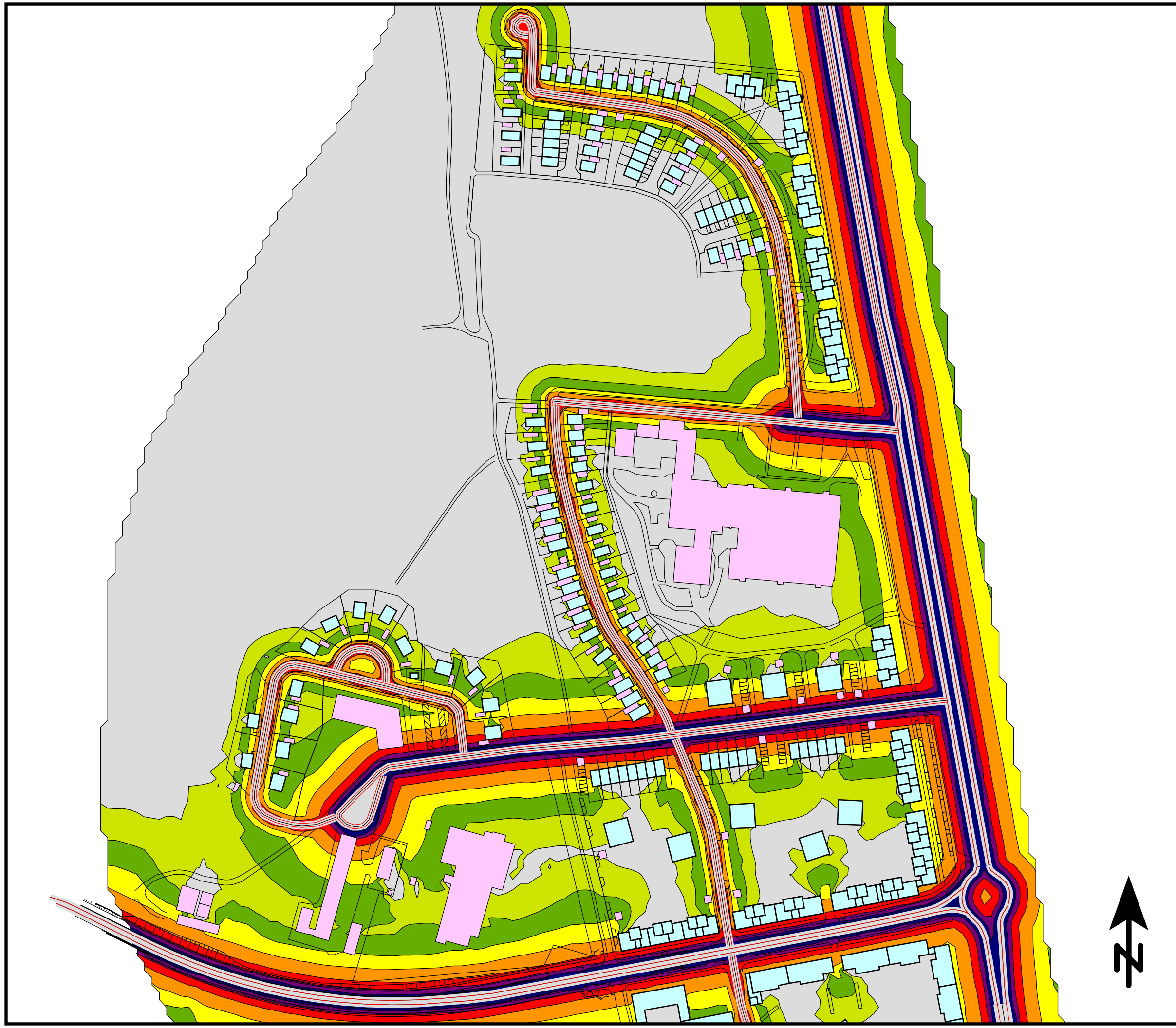
Handläggare Tobias Gredenman	Granskad
---------------------------------	----------

Ort och datum
Uppsala 2014-01-04

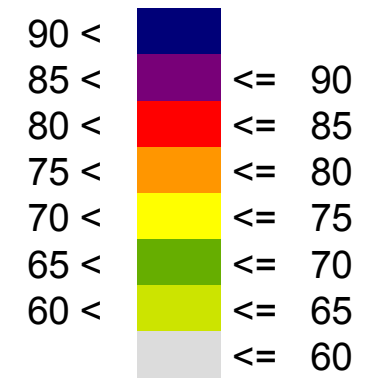
Kartan visar reflexer
 även från egen fasad,
 dvs ej frifältsvärden

Beräkningshöjd: 2 meter

Bilaga 2

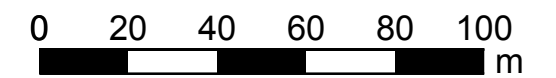

Beräkn. spårvägstrafikbuller
Maximal ljudnivå dB(A)
Bäcklösa

- Teckenförklaring**
- Bostadshus
  - Övrig byggnad
  - Spårväg

Skala 1:1700

WSP Box 13033
 402 51 Uppsala
 Tel 031-7272500
 WSP Akustik

Projektnr 10168766 Uppdragsledare Tobias Gredenman

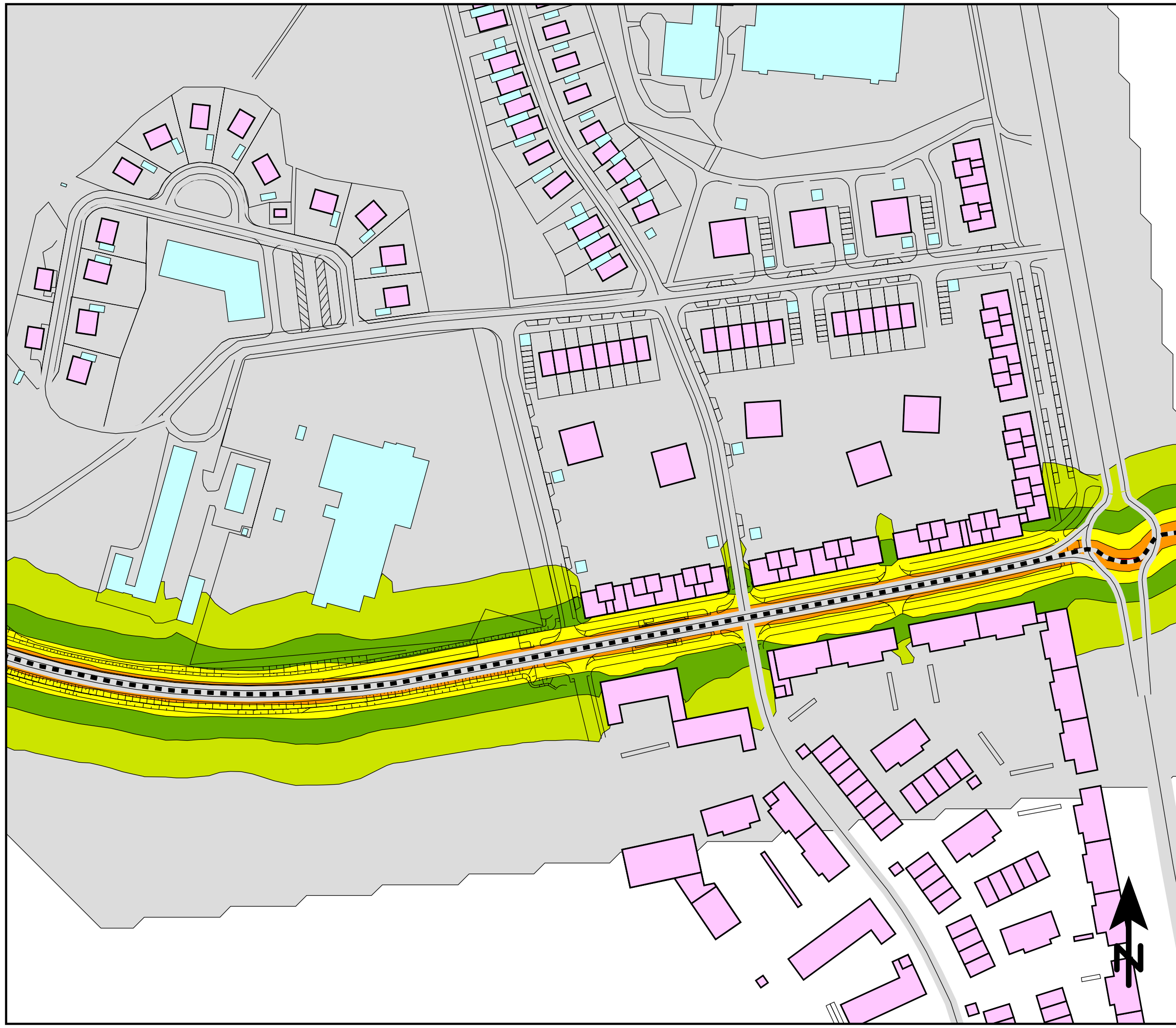
Handläggare Tobias Gredenman Granskad

Ort och datum Uppsala 2014-01-04

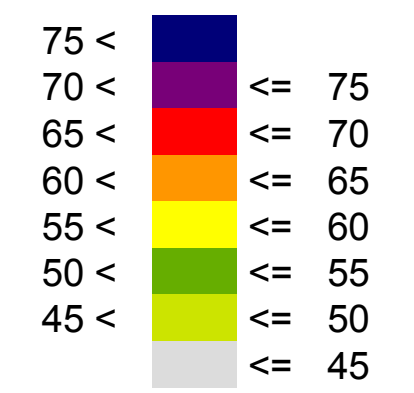
Kartan visar reflexer även från egen fasad, dvs ej frifältsvärden

Tågtyp A32
 Beräkningshöjd: 2 meter

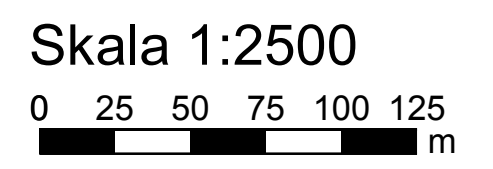
Bilaga 3

Beräkning av vägtrafikbuller
Ekvivalent ljudnivå dB(A)
Bäcklösa

- Teckenförklaring**
- Bostadshus
  - Övrig byggnad
  - Väg
  - Emissionslinje

Box 13033
 402 51 Uppsala
 Tel 031-7272500

Projektnr 10168766 Uppdragsledare Tobias Gredenman

Handläggare Tobias Gredenman Granskad

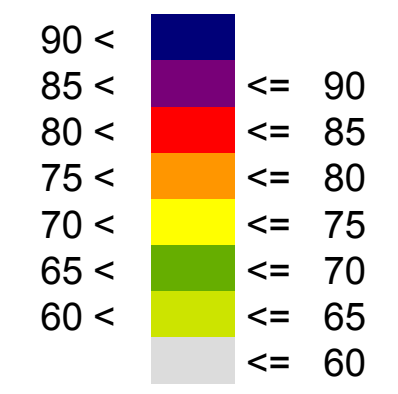
Ort och datum Uppsala 2014-01-10

Frifältsvärden
 Redovisning av den högsta ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder

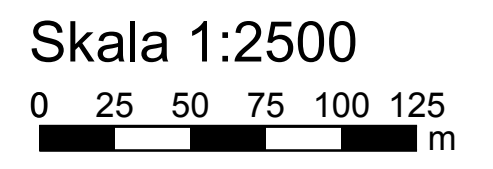
Bilaga 4

Beräkning av vägtrafikbuller
Maximal ljudnivå dB(A)
Bäcklösa

- Teckenförklaring**
- Bostadshus
  - Övrig byggnad
  - Väg
  - Emissionslinje

Box 13033
 402 51 Uppsala
 Tel 031-7272500

Projektnr 10168766 Uppdragsledare Tobias Gredenman

Handläggare Tobias Gredenman Granskad

Ort och datum Uppsala 2014-01-10

Frifältsvärden
 Redovisning av den högsta ljudnivån som förekommer vid fasad för alla våningshöjder

Bilaga 5

